

UNIVERZITA PARDUBICE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Tereza Zichová

Univerzita Pardubice
Filozofická fakulta

Současné české podcasty o literatuře
Bakalářská práce

2023

Tereza Zichová

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tereza Zichová**
Osobní číslo: **H20195**
Studijní program: **B0288A090002 Historicko-literární studia**
Téma práce: **Současné české podcasty o literatuře**
Zadávací katedra: **Katedra literární kultury a slavistiky**

Zásady pro vypracování

Práce se soustředí na současné podoby českých podcastů věnovaných literatuře. Autor/ka vymezí pozici podcastu v současné mediální komunikaci a na základě vlastního výzkumu představí způsoby prezentace literatury a literární komunikace, které lze aktuálně sledovat na české podcastové scéně. Zaměří se na autory, cílové skupiny i témata.

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

FORET, Martin, ed. a JANSOVÁ, Iveta, ed. *Populární kultura v kontextu nových médií a jejich užívání*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019.
PAVELKA, Jiří. *Kultura, média & literatura*. Brno: Středoevropské centrum slovanských studií, SvN Regiony, 2004.
PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a sociální sítě*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2010.
PIORECKÝ, Karel. *Česká literatura a nová média*. Vydání první. Praha: Academia, 2016.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Bc. Kateřina Korábková, PhD.**
Katedra literární kultury a slavistiky

Datum zadání bakalářské práce: **1. března 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2023**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D. v.r.
děkan

PhDr. Miroslav Kouba, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem *Současné české podcasty o literatuře* jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 27. 3. 2023

Tereza Zichová v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Kateřině Korábkové, PhD. za její profesionální a ostražitý přístup, za její ochotu, komunikativnost a zápal, díky čemuž dokázala tato práce vůbec vzniknout. Velké díky patří taktéž autorům analyzovaných podcastů, kteří mi prostřednictvím rozhovoru poskytli pro mou práci velice důležité a přínosné informace. Také bych chtěla poděkovat mým blízkým, kteří mě podporovali po celou dobu mého studia.

Děkuji!

ANOTACE

Bakalářská práce se zaměřuje na současné české podcasty o literatuře a jejich podoby. Soustředí se zejména na způsoby prezentace literatury v podcastech a jejich funkci v literární komunikaci. Práce seznamuje čtenáře s fenoménem podcastingu obecně a prezentuje podcasty věnující se literatuře. Je zde představena autorkou vytvořená typologie tohoto druhu podcastů a vymezena jejich funkce v literární komunikaci. Dále se práce zaměřuje na pět konkrétních českých literárních podcastů, na které autorka zmíněnou typologii aplikuje a podrobně je analyzuje za pomoci podrobného zkoumání a polostrukturovaných rozhovorů s jejich tvůrci.

KLÍČOVÁ SLOVA

podcasting, literární podcasty, Neplecha ukončena, Záložka, Literární hysterie, Na potítku, Knižní klub

TITLE

Contemporary Czech podcasts about literature

ANNOTATION

The bachelor thesis focuses on contemporary Czech podcasts about literature and their forms. It concentrates mainly on the ways of presenting literature in podcasts and their function in literary communication. The thesis introduces the reader to the phenomenon of podcasting in general and presents podcasts devoted to literature. The typology of this type of podcast created by the author is presented here, and their function in literary communication is defined. Furthermore, the work focuses on five specific Czech literary podcasts. The author applies the typology presented in the theoretical part and analyses them in detail with the help of detailed research and semi-structured interviews with their creators.

KEYWORDS

podcasting, literary podcasts, Neplecha ukončena, Záložka, Literární hysterie, Na potítku, Knižní klub

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

ÚVOD.....	1
1. PODCASTING.....	3
1.1. Termín „podcasting“	3
1.2. Definice podcastingu	4
1.3. Vývoj podcastingu.....	5
1.4. Hlavní rysy podcastingu	11
2. LITERÁRNÍ PODCASTY	14
2.1. Funkce literárních podcastů v literární komunikaci	14
2.2. Druhy literárních podcastů	16
2.1.1. Rozdělení dle vydavatele podcastu	16
2.1.2. Rozdělení dle obsahu podcastu	18
3. ČESKÁ LITERÁRNÍ PODCASTOVÁ SCÉNA.....	22
3.1. Podcast <i>Neplecha ukončena</i>	23
3.2. Podcast <i>Záložka</i>	32
3.3. Podcast <i>Knižní klub</i>	39
3.4. Podcast <i>Na potítku</i>	48
3.5. Podcast <i>Literární hysterie</i> – epizody ze série <i>Literární hysterie</i> a <i>Národní opruzení</i> ... 55	
3.6. Shrnutí analýz zkoumaných podcastů	63
ZÁVĚR.....	69
RESUMÉ.....	73
POUŽITÁ LITERATURA	74
SEZNAM PŘÍLOH	83
PŘÍLOHA A: Podcast <i>Neplecha ukončena</i> , rozhovor s Bárou Novákovou	84
PŘÍLOHA B: Podcast <i>Záložka</i> , rozhovor s Jakubem Pavlovským.....	88
PŘÍLOHA C: Podcast <i>Knižní klub</i> , rozhovor s Radkem Blažkem.....	91
PŘÍLOHA D: Podcast <i>Na potítku</i> , rozhovor s Davidem Jirsou	94
PŘÍLOHA E: Podcast <i>Literární hysterie</i> , rozhovor s Karolínou Zoe Meixnerovou.....	97

SEZNAM ILUSTARACÍ A TABULEK

Graf 1: Celosvětový vznik nových podcastů za rok.....	7
---	---

ÚVOD

Fenomén podcastingu v posledních čtyřech letech začal nabývat na popularitě. V tomto období, které bylo dosti poznamenáno koronavirovou krizí, začalo vznikat velké množství podcastů zaměřených na určitou oblast. Vedle podcastů o životním stylu, podcastů zpravodajských, seberozvojových, kriminálních, historických či politických začaly získávat na oblíbenosti také podcasty zabývající se literaturou – a právě tomuto druhu podcastů se tato bakalářská práce bude věnovat. Důvodem výběru tohoto tématu byl stoupající zájem společnosti o podcasty obecně, ze kterých se tak stal významný zprostředkovatel informací. Díky této skutečnosti mohou literární podcasty zprostředkovávat literaturu a literární témata poměrně širokému publiku. Do dnešní doby není toto téma nijak hluboce prozkoumané, žádná odborná literatura, nebo výzkumy se nevěnují přímo podcastům o literatuře. Tato práce bude tedy vycházet z dosud vytvořených zdrojů, jež se věnují podcastingu obecně, nebo se týkají oblasti médií, na které se pokusím aplikovat na mnou zvolenou oblast bádání.

Tato práce si klade za cíl vytvořit základní typologii literárních podcastů, která bude vycházet z analýzy podcastové literární scény a analýzy konkrétních podcastů, u nichž se autorka zaměří na jejich vydavatele a autory, jejich aktivitu na sociálních sítích a s tím spojenou interakci s posluchači, dále porovná cílové a reálné publikum těchto podcastů a bude se zabývat tématy podcastů a jejich způsobem výběru. Pomocí této analýzy a zobecněním jejích výsledků autorka vymezí funkci podcastu v literární komunikaci, představí způsoby prezentace literatury a zhodnotí kvalitu a relevantnost informací nacházejících se v podcastech, což jsou další cíle této bakalářské práce.

Práce je rozdělena na tři kapitoly, přičemž první z nich je teoretická a věnuje se podcastingu obecně – zaměřuje se na termín „podcasting“, jeho definici, vývoj a hlavní rysy. Tato část v poměrně vysoké míře čerpá z cizojazyčných zdrojů, a to z důvodu sledování vzniku a růstu podcastingu, který se zprvu odehrával především v USA, a tudíž zde vzniklo poměrně velké množství článků sledujících vývoj tohoto fenoménu. Texty věnující se podcastingu vznikají v současnosti i u nás, zabývají se hlavně jeho současným stavem a jeho důsledky na konkrétní obory, například na vzdělání. V posledních letech se mu také začíná věnovat poměrně velké množství vysokoškolských kvalifikačních prací, které tento fenomén analyzují z různých pohledů, avšak konkrétně literárním podcastům se nevěnuje žádná z nich.

Druhá kapitola se věnuje literárním podcastům a stojí na pomezí teoretické a praktické části. Zabývá se, zatím tedy pouze teoreticky, možnou funkcí tohoto druhu podcastu v literární komunikaci a v rámci autorkou vytvořené typologie prezentuje jednotlivé druhy těchto podcastů.

Poslední část práce se zaměřuje na analýzy vybraných podcastů. Autorka se zaměří se na jejich název, vydavatele, autory, formát a kompozici, na jejich propojení se sociálními sítěmi a interakci podcasterů s posluchači, dále se bude věnovat jejich cílovému a reálnému publiku a zaměří se na jejich způsoby prezentace literatury a literární komunikace. Rozbor podcastů se nebude podrobně zabývat technickou stránkou podcastů, ale zaměří se spíše na jejich obsahovou, propagační a organizační stránku. Pro analýzu bylo vybráno pět podcastů z důvodu jejich různorodosti – a to jak v pojetí podcastu jeho autorem, tak v rozdílnosti jejich témat, v jejich přístupu k posluchačům, ale také v odlišném způsobu prezentace literatury a jejich oblastí. Cílem tohoto výběru je, aby práce ve svém závěru dokázala zohlednit tyto rozdílné rysy a zjistila tak co nejvíce možných podob literárních podcastů. Výběr podcastů také souvisel s již zmíněnou autorčinou typologií. Podcasty jsou vybrané tak, aby každý z nich zastupoval odlišný druh z této typologie. V této části autorka nevyužije pouze podrobnou analýzu vybraných podcastů, ale také polostrukturovaných rozhovorů, které vedla se všemi autory zkoumaných podcastů. Rozhovory vznikaly písemnou formou a lze je najít v přílohách této práce.

Vybranými podcasty jsou podcast *Neplecha ukončena*, který se zabývá ságou *Harry Potter*, podcast *Záložka*, jehož moderátor si zve zajímavé osobnosti z různých oblastí literatury, podcast *Knižní klub*, který se zabývá především mainstreamovými knihami a osobnostmi z této oblasti, podcast *Na potítku*, který se zaměřuje na vzdělávací výklad nejen středoškolských literárních témat a podcast *Literární hysterie*, jehož autorka se snaží nabídnout svým posluchačům jiný, pro mnoho lidí zábavnější pohled na literaturu 19. a 20. století.

Práce ve svém závěru shrne autorkou vytvořenou typologii, vymezí pozici podcastů v literární komunikaci, shrne způsoby prezentace literatury v těchto podcastech a zhodnotí kvalitu a relevantnost informací, které se v nich nachází.

1. PODCASTING

1.1. Termín „podcasting“

Pojem „podcasting“ se poprvé objevil v deníku *The Guardian*, konkrétně v článku Bena Hammersleyho *Audible revolution*,¹ již v únoru 2004.² Autor článku zde otevírá téma amatérského online rádia, které se v této době pomalu rozmáhalo. Důvodem bylo nejen rozšíření MP3 přehrávačů, ale také produkčních softwarů, které byly buď velmi levné nebo zadarmo, a také tzv. weblogging, který se stal zavedenou součástí internetu.³ Weblog, zkráceně též blog, lze definovat jako webovou stránku, která se dá vytvořit poměrně snadno a je možné na ní publikovat pravidelné příspěvky. Díky její jednoduchosti dokázal tuto činnost zvládnout téměř kdokoli s alespoň minimální znalostí výpočetní techniky.⁴

Ben Hammersley si ve svém článku položil otázku, jak tuto aktivitu – tvoření amatérského online rádia, souhrnně pojmenovat. Na svůj dotaz sice v článku finálně neodpověděl, ale zmínil několik termínů, které by dle jeho názoru připadaly v úvahu – „Audioblogování“, „GuerillaMedia“, či termín, který se pro tento typ aktivity nakonec uchylil – „Podcasting“⁵

Pojem „podcasting“ je neologismem, jež je tvořen dvěma částmi – „pod“ a „casting“. První část odkazuje na zařízení Apple iPod a druhá se inspirovuje slovem „broadcasting“ neboli vysílání.⁶ Ve snaze oddělit termín od společnosti Apple a zgeneralizovat ho pro všechna přehrávací zařízení se novinář David „Doc“ Searls, který byl v té době hlavním redaktorem *Linux Journal*, pokusil pojem předefinovat, a to jako zkratku pro „Personal Option Digital-casting.“⁷ Nebyl ale jediným, o podobné předefinování se pokusili i další. Tyto nové definice však nebyly nijak výrazně šířeny a snahy o oproštění termínu od společnosti Apple zprvu nebyly nikterak úspěšné.

¹ Slyšitelná revoluce (překlad T. Z.)

² BONINI, Tiziano. The ‘Second Age’ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC*. 2015, **41**(18), s. 21.

³ HAMMERSLEY, Ben. Audible revolution. *The Guardian* [online]. Londýn: Guardian News & Media Limited, c2023, 12 Feb 2004 [cit. 2023-01-22]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia>

⁴ RICHARDSON, Will. Blogging AND RSS--The "What's It?" and "How To" of Powerful New Web Tools for Educators. *MultiMedia* [online]. 2004, **11**(1), [cit. 2023-01-22]. Dostupné z:

<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=a9h&an=12592551&scope=site>

⁵ HAMMERSLEY, Ben. Audible revolution. *The Guardian* [online]. Londýn: Guardian News & Media Limited, c2023, 12 Feb 2004 [cit. 2023-01-22]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia>

⁶ BONINI, Tiziano. The ‘Second Age’ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC*. 2015, **41**(18), s. 21.

⁷ Osobní možnost, či alternativa digitálního vysílání (překlad T. Z.)

Viz STERNE, Jonathan, Jeremy MORRIS, Michael Brendan BAKER a Ariana Moscote FREIRE. The politics of podcasting. *The Fibreculture Journal* [online]. 2008, **6**(13) [cit. 2023-01-23]. Dostupné z:

<http://thirteen.fibreculturejournal.org/fcj-087-the-politics-of-podcasting/>

Před tím, než byl termín zautomatizován tedy vyzníval tak, že k jeho poslechu je potřebný Apple iPod. Společnost Apple se dokonce v roce 2006 pokusila získat nad termínem právní a vlastnickou kontrolu – neúspěšně.⁸

V dnešní době je termín „podcasting“ již široce užívaným a zavedeným slovem ve společnosti. Málokdo si dnes tento pojem spojí se společností Apple, nicméně faktem je, že jejich iPodu vdčíme za vznik tohoto termínu.

1.2. Definice podcastingu

Dle *Oxfordského studijního slovníku* zní definice podcastingu takto: „Nahrávka podobná rozhlasovému programu, kterou si můžete stáhnout z internetu a poslouchat na svém počítači nebo mp3 přehrávači.“⁹ Německá vědkyně zabývající se podcasty Nele Heise ve svém článku *On the shoulders of giants?*¹⁰ uvedla podrobnější definici podcastingu, která bere v potaz jak jeho technický, tak sociální rozměr, a ve které odkazuje na definice i jiných autorů. Části definice pochází od Richarda Berryho, Kris M. Markman, Caroline E. Sawyer, Andrewa Drubbera, Virginie Madsen a z *Oxfordského studijního slovníku*.

„Technicky vzato je podcasting způsob doručování audio, nebo video souborů prostřednictvím tzv. RSS kanálů ke stažení a pozdějšímu přehrávání na různých zařízeních. Termín „podcast“ se nevztahuje pouze na jeden mediální soubor, ale také na (hudební nebo mluvený) program, který se obvykle skládá ze série epizod – nových dílů, které mohou předplatitelé přijímat automaticky. Podcasty jsou považovány za konvergované médium, které spojuje zvuk, webovou infrastrukturu a přenosná mediální zařízení. [...] Jednou z inovativních charakteristik podcastů je způsob, jakým jsou distribuovány a konzumovány. [...] Předplatitelé jej obdrží automaticky a poslouchají jej, či neposlouchají podle vlastního uvážení.“¹¹

⁸ Tamtéž.

⁹ Podcasting. In: *Oxford studijní slovník: výkladový slovník angličtiny s českým překladem*. Oxford: Oxford University Press, 2010. s. 588.

¹⁰ Na ramenou obrů (Překlad T. Z.)

¹¹ „Technically, podcasting is a method for delivering audio – and/or video – files via so called RSS feeds for download and later playback on various devices. The term podcast not only refers to a single media file, but also to a (music or talk) program, typically consisting of a series of episodes, new instalments of which can be received by subscribers automatically. Podcasts are considered converged media that bring together audio, web-based infrastructure and portable media devices. [...] One of the innovative characteristic of podcasts is the way they are distributed and consumed. [...] Subscribers to the podcast will receive it automatically and listen to it – or not – at their own convenience and discretion.“ (překlad T. Z.)

Viz HEISE, Nele. On the shoulders of giants?: How audio podcasters adopt, transform and re-invent radio storytelling. *MOOC Transnational Radio Stories* [online]. 2014 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: https://hamburgergamele.files.wordpress.com/2014/09/podcasts_heise_public.pdf

Základní koncept podcastingu přirovnává Robert Berry k předplatnému tiskovin. Předplacené tiskoviny dostává předplatitel od vydavatele přímo do svých rukou. Stejně je tomu i u podcastů. Zvuk ve formátu MP3 je spotřebiteli rovnou k mání na jeho přenosných mediálních zařízeních.¹²

Podcast lze vnímat dvěma způsoby. Jako médium, které se navrácí k minulosti, kdy byly v oblibě rozhlasové pořady, nebo jako prostředek, kvůli kterému prorůstá internet i do chvílí, při kterých se od něj lidé mají v plánu distancovat, kdy se například nechtějí či nemohou dívat na obrazovku – při jízdě autem, vaření, cvičení, usínání apod. Podcasty umožňují konzumaci konkrétního obsahu, o který má člověk zájem, a to ve chvílích dle jeho vlastního uvážení.

1.3. Vývoj podcastingu

Jak již bylo zmíněno výše, termín „podcasting“ byl poprvé použit v roce 2004. Aktivita, kterou dnes označujeme tímto pojmem, ale vznikla dříve. Za prostředím, jež dalo podcastingu vzniknout stojí tři osobnosti, které se v roce 2003 setkaly na konferenci *BloggerCon* v Berkmanově centru Harvardovy Univerzity, kde bylo jedním z témat audioblogování.¹³ Byl to Dave Winer – bloger a vývojář softwarových aplikací, televizní a rozhlasová osobnost Christopher Lydon a počítačový nadšenec a taktéž mediální osobnost Adam Curry.¹⁴

V roce 2001 se Dave Winer podílel na vývoji tzv. RSS kanálů, které umožňovaly umístění netextového obsahu, tzn. obrázků či zvukových souborů na web. Dne 11. ledna 2001 úspěšně využil svou technologii i prakticky – na svůj blog zveřejnil píseň *Grateful Dead*. Druhou osobností, jež se pojí se vznikem podcastů je Christopher Lydon, který se po naléhání Winera rozhodl v roce 2003 technologii RSS využít ke sdílení několika svých rozhovorů online. Tyto rozhovory se mohou nazývat prvními podcasty. Třetí osobností byl Adam Curry, který vyvinul nápad na software, jež dokázal stahovat zvuk do iPodů a učinil tak podcasty přenosnými.¹⁵

Větší zájem o podcasty přišel mezi lety 2004–2008. Používání slova soustavně rostlo a dostávalo se do většího povědomí společnosti. V roce 2005 se termín „podcast“ stal slovem

¹² BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, May 2006, 12(2) [cit. 2023-01-25]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/249827460_Will_the_iPod_Kill_the_Radio_StarProfiling_Podcasting_as_Radio.

¹³ Chris Lydon – The First Podcast. *Desktop Video Group: helping communities communicate* [online]. Nov 13 2017 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: https://www.dtvgroup.com/Chris_Lydon/

¹⁴ STERNE, Jonathan, Jeremy MORRIS, Michael Brendan BAKER a Ariana Moscote FREIRE. The politics of podcasting. *The Fibreculture Journal* [online]. 2008, 6(13) [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <http://thirteen.fibreculturejournal.org/fcj-087-the-politics-of-podcasting/>

¹⁵ Tamtéž.

roku.¹⁶ K vyššímu zájmu a jeho úspěchu přispěl i rostoucí prodej a popularita MP3 přehrávačů, nejen od společnosti Apple, na které se daly podcasty snadno ukládat. Výzkum z roku 2010 ukazuje, že MP3 přehrávač vlastnila téměř půlka dospělých Američanů, v roce 2005 to bylo pouze 11 %, což znamená téměř pětinasobný nárůst vlastníků těchto zařízení.¹⁷ Vedle MP3 přehrávačů byl důležitý také software – společnost Apple do svého programu *iTunes*, který umožňoval organizaci a přehrávání multimediálních souborů, přidala vše, co uživatelé potřebovali k objevování, předplacení, správě a poslechu podcastů. Uživatelé si v tuto chvíli mohli nechat nové epizody automaticky doručit přes internet do svého počítače či iPodu.¹⁸ Další, co rozšíření podcastu velice pomohlo, bylo zapojení veřejně známých a oblíbených osobností. Jednou z nich byl například Ricky Gervais, spisovatel a komik, který v roce 2005 spustil svou první sérii podcastů s deníkem *The Guardian*.¹⁹ Podcast *The Ricky Gervais Show* slavil úspěch – během prvního měsíce měl v průměru 261 670 stažení týdně.²⁰

Další přelom v oblasti podcastingu přišel v roce 2014. Začínaly se šířit chytré telefony, které při poslechu podcastů nahradily iPody, jejichž prodej soustavně klesal.²¹ Do operačního systému mobilních zařízení od společnosti Apple začala být přidávána předinstalovaná aplikace Apple Podcasts.²² Tato aplikace napomohla jejich dalšímu šíření. V *iTunes* si musel uživatel podcast stáhnout do svého zařízení a až poté měl možnost jeho poslechu, s aplikací

¹⁶ MURRAY, Simone. Servicing ‘self-scheduling consumers’: Public broadcasters and audio podcasting. *Global Media and Communication* [online]. 2009, November 20, 2009, 5(2) [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1742766509341610?journalCode=gmca> s. 200–201.

¹⁷ SMITH, Aaron. Americans and their gadgets. *Pew Research Center* [online]. Washington D.C.: Pew Research Center, c2023, 14 October 2010 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z:

<https://www.pewresearch.org/internet/2010/10/14/americans-and-their-gadgets/>

¹⁸ Apple Takes Podcasting Mainstream. *Apple* [online]. Cupertino: Apple, c2023, June 28, 2005 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.apple.com/newsroom/2005/06/28Apple-Takes-Podcasting-Mainstream/>

¹⁹ BERRY, Richard. Part of the establishment: Reflecting on 10 years of podcasting as an audio medium. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2016, 2016, 22(6) [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://sure.sunderland.ac.uk/id/eprint/6224/3/Convergence%20-%20Berry%2021-1-16%20Final%20Submitted%20Copy.pdf>

²⁰ PLUNKETT, John. Gervais podcast in the record books. *The Guardian* [online]. Londýn: Guardian News & Media Limited, c2023, 6 Feb 2006 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/media/2006/feb/06/radio.newmedia>

²¹ DUNN, Jeff. The rise and fall of Apple’s iPod, in one chart. *Insider* [online]. New York: Insider, c2023, Jul 28, 2017 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/apple-ipod-rise-fall-chart-2017-7>

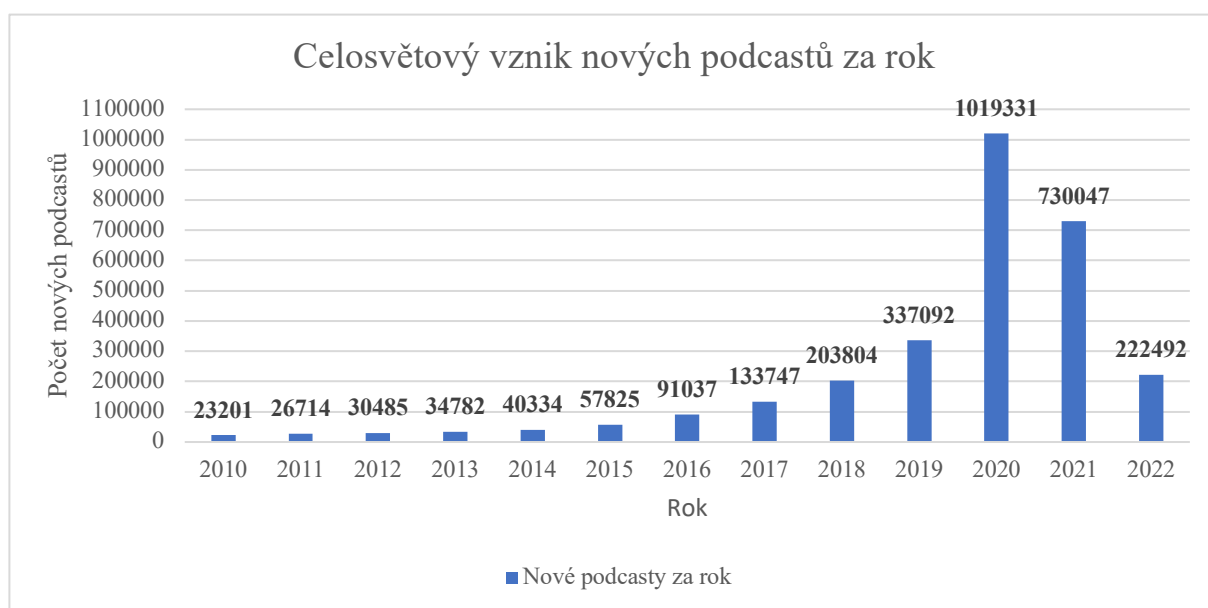
²² MCHUGH, Siobhan. How podcasting is changing the audio storytelling genre. *The Radio Journal International Studies in Broadcast and Audio Media* [online]. 2016, January 2016, 14(1) [cit. 2023-01-26]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/305728362_How_podcasting_is_changing_the_audio_storytelling_genre s. 68.

Apple Podcasts se ale tato skutečnost změnila. Tato aplikace s přímým zaměřením na podcasty snížila náročnost jejich získávání.²³

Počet podcastů a jejich stahování do dnešní doby neustále roste. V březnu 2018 překonal počet stažení v aplikaci Apple Podcasts hranici 50 miliard. Ve stejném roce bylo v aplikaci Apple Podcasts více než 525 tisíc aktivních pořadů, přičemž uživatelé měli k dispozici více než 18,5 milion epizod ve více než 100 jazycích.²⁴

V současné době, podle výzkumu webové stránky Listen Notes z 23. ledna 2023, je na světě nejméně přes 3 miliony pořadů a více než 150 milionů epizod.²⁵

Graf 1: Celosvětový vznik nových podcastů za rok²⁶

Na grafu, který byl vytvořen na základě dat výše zmíněného výzkumu webové stránky Listen Notes je vidět celosvětový nárůst vzniku nových podcastů. Největší průlom byl zaznamenán v roce 2020. V roce 2019 vzniklo přibližně 330 tisíc nových podcastů, v dalším

²³ QUIRK, Vanessa. Guide to Podcasting. *Columbia Journalism Review: The voice of journalism*[online]. New York: Columbia Journalism Review, c2023, December 7, 2015 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.cjr.org/tow_center_reports/guide_to_podcasting.php

²⁴ LOCKER, Melissa. Apple's podcasts just topped 50 billion all-time downloads and streams. *Fast Company* [online]. Fast Company &, c2023, 4 Apr 2018 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.fastcompany.com/40563318/apples-podcasts-just-topped-50-billion-all-time-downloads-and-streams>

²⁵ Podcast Stats: How many podcasts are there? *Listen Notes*[online]. San Francisco: Listen Notes, c2023 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.listennotes.com/podcast-stats/>

²⁶ Tamtéž.

roce jich bylo již lehce přes milion.²⁷ Poměrně lehkou úvahou se lze dobrat toho, že za tímto nárůstem stojí hlavně celosvětová koronavirová krize. Rok 2020 byl pro podcasty prozatímním vrcholem, od tohoto roku má počet nových podcastů naopak klesající tendenci.

V České republice se začalo povědomí o podcastingu šířit v průběhu roku 2005, v této chvíli ve světě podcasty již vznikaly. V tomto roce se na českém internetu začaly objevovat články zabývající se podcastingem. Jedním z nich byl například článek Patricka Zandla *Podcast – revoluce v internetovém vysílání* na webu Lupa.cz z března 2005, který podrobně popisuje tento začínající fenomén. Autor v něm seznamuje čtenáře s pojmem, dotýká se vzniku podcastů v zahraničí, vysvětluje jeho podstatu, zmiňuje ohrožení mediálních domů a ve stručnosti zmiňuje, jak na vlastní podcast.²⁸ V článku se mimo jiné dozvídáme také pravděpodobné důvody prozatímního neúspěchu podcastů u nás – vznikalo zde poměrně málo MP3 obsahu, tradice českých talk-show v rádiích nebyla nikterak silná a oproti jiným zemím se v České republice prodalo méně iPodů, spíše zde byly dlouho a ve vysoké míře využívány CD přehrávače.²⁹

V dubnu 2005 vzniká první český podcast Českého rozhlasu. Do srpna 2006 spustily tuto službu i komerční stanice rádií, které spadaly pod mediální skupinu Mafra – Expressrádio a Classic FM, a dále například rozhlasová stanice Evropa 2.³⁰

Do roku 2019 podcasting v České republice neustále pomalu narůstal, nemůže se však tvrdit, že dosahoval podobného úspěchu jako ve světě. Výrazným producentem podcastů byl Český rozhlas, který zpřístupňoval a stále zpřístupňuje většinu svého vytvořeného mluveného obsahu. Dnes již ve více než 300 podcastech.³¹ V roce 2018 spustila podcasty jediná česká veřejnoprávní televize – Česká televize, konkrétně stanice ČT24. Ve formě podcastů zpřístupnila posluchačům pořady *Hyde Park Civilizace* a *Vědecké interview*.³² Česká televize

²⁷ Tamtéž.

²⁸ ZANDL, Patrick. *Podcast – revoluce v internetovém vysílání*. Lupa.cz [online]. Praha: Internet Info, c1997–2022, 15. 3. 2005 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/podcast-revoluce-v-internetovem-vysilani/>

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Podcasting v ČR: jen čtyři odvážní. *Marketing & Media*[online]. Praha: Forum Media, c2023, 31. 7. 2006 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://mam.cz/zpravy/media/2006-07/podcasting-v-cr-jen-ctyri-odvazni/>

³¹ Podcasty. *Český rozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://portal.rozhlas.cz/podcasty/porady>

³² Poslouchejte televizi. ČT24 spouští zvukové podcasty. *Česká televize: ČT24* [online]. Praha: Česká televize, c1996–2021, 4. 4. 2018 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/2427268-poslouchejte-televizi-ct24-spousti-zvukove-podcasty>

poté začala podcasty věnovat i jiným odvětvím než pouze oblasti vědy. V dnešní době lze poslouchat i podcasty stanicí ČT Sport, ČT Art či podcast *Kavky*.³³

Dle výzkumu z října 2020 agentury Nielsen Admosphere znalo termín „Podcast“ 60 % dospělých uživatelů českého internetu, ale pouze 23 % si bylo jisto, co přesně znamená.³⁴ Je tedy očividné, že do této chvíle byl koncept podcastů pro většinu českých uživatelů internetu stále nesrozumitelný, avšak zaznamenáváme, že tento rok byl pro podcasty zlomovým. Vycházím ze skutečnosti několikanásobně vyššího čísla nově vzniklých podcastů v České republice. V roce 2018 vzniklo 140 nových podcastů, o rok později to bylo 511 a v roce 2020 můžeme hovořit o více než tisíci nových podcastech. V tomto roce začaly podcasty tvořit i další velká česká média, například Seznamzpravy.cz, Info.cz apod.³⁵

V roce 2019 se v České republice začala vyhlašovat anketa *Podcast roku*, jejímž pořadatelem je společnost Active Radio. Tato společnost provozuje například rozhlasové stanice Evropa 2, Frekvence 1 atd. Anketa se vyhlašuje se ve třech kategoriích – *Veřejnoprávní podcast*, *Autorský podcast* a *Cena odborné poroty*.³⁶ Tato anketa je velice medializovaná a napomáhá jednotlivým podcastům k větší popularitě.

Dle zahraničního spotřebitelského průzkumu od společnosti Statista z roku 2021 se Češi zařazují mezi průměrné konzumenty podcastů. Dle průzkumu poslouchalo 20–29 % dotázaných v uplynulých 12 měsících alespoň jeden podcast, podobně tomu bylo i v okolních evropských zemích, například v Německu či Polsku. Oproti tomu, nadprůměrnou konzumaci podcastů průzkum zjistil například v Severní Americe, Austrálii, Velké Británii, Švédsku, Norsku atd.³⁷

Pro poslech podcastů vzniklo velké množství streamovacích platforem. Jejich vzniku napomohl velký rozmach podcastingu po roce 2019. Komunita posluchačů začala výrazně růst díky

³³ *Podcast roku* [online]. Praha: Active Radio, c2023 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.podcastroku.cz>

³⁴ Co jsou podcasty? Přesně to ví jen čtvrtina Čechů na internetu. *Mediář* [online]. Praha: News Media, c2011_2023, 8. 12. 2020 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/co-jsou-podcasty-presne-to-vi-jen-ctvrtina-cechu-na-internetu/>

³⁵ TRŽIL, Dan. Podcastům se v pandemii nedařilo tak, jak by se dalo čekat. Přesto jsou na vzestupu. *Forbes: Podcast Byznys* [online]. Praha: MediaRey, SE, c2023, 1. 2. 2021 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://forbes.cz/podcastum-se-v-pandemii-nedarilo-tak-jak-by-se-dalo-cekat-presto-jsou-na-vzestupu/>

³⁶ *Podcast roku* [online]. Praha: Active Radio, c2023 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.podcastroku.cz>

³⁷ Češi patří v celosvětovém žebříčku k průměrným konzumentům podcastů. *Youradio Talk* [online]. Praha: Active Radio, c2020, 17. 11. 2021 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://talk.youradio.cz/magazin/clanek/cesi-patri-v-celosvetovem-zebricku-k-prumernym-konzumentum-podcastu>

novým podcastům, jejichž autoři byly influenceri z platforem jako je Instagram nebo YouTube.³⁸

Nejrozšířenější platformou je Spotify³⁹ – švédská streamovací služba, která v roce 2019 koupila několik společností působících v oblasti podcastingu. Díky tomuto kroku předstihla tato platforma aplikaci Apple Podcasts od společnosti Apple, která se v oblasti podcastingu vysoce angažovala od jeho úplných začátků. Další nadnárodní společnost, která vytvořila platformu pro poslech podcastů je společnost Google a její aplikace Podcasty Google.⁴⁰

V České republice lze také pozorovat podobné snahy o vytvoření platformy pro poslech podcastů. Je to například aplikace MůjRozhlas vytvořená Českým rozhlasem. Nabídka této platformy je ale omezená pouze pořady vytvářené tímto veřejnoprávním médiem. Další aplikací je například Youradio Talk od společnosti Active Radio či aplikace Lecton.⁴¹ Nejnavštěvovanější tuzemskou platformou je platforma České podcasty, která cílí na propojování posluchačů a tvůrců na české audioscéně. Součástí této platformy jsou nejenom jednotlivé české podcasty a jejich žebříčky, ale taktéž blog zabývající se touto oblastí, jehož články jsou zaměřené jak na posluchače – například doporučování nových podcastů, tak na autory – nalezneme zde například článek o výběru vhodného mikrofonu.⁴² V roce 2021 spustil svou podcastovou platformu i český internetový portál Seznam.cz.⁴³

V současné době vznikají taktéž platformy, které obsahují placený obsah. V České republice je to například Herohero nebo Patreon. Herohero bylo založeno tvůrci GoOut, což je platforma, jejímž cílem je propagace kultury.⁴⁴ Zakladatel Herohero o něm i o dalších placených platformách říká: „Na existujících platformách se nám nelíbí zobrazení vztahu tvůrce a podporovatele, [...] staví tvůrce do nižší pozice, vypadá to, jako by žádali o nějaké

³⁸ TRŽIL, Dan. Jak se bude vyvíjet česká podcastová scéna v roce 2020?. *České podcasty* [online]. České podcasty, c2020, 7. 2. 2020 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/blog/jak-se-bude-vyvijet-ceska-podcastova-scena-v-roce-2020>

³⁹ Co jsou podcasty? Přesně to ví jen čtvrtina Čechů na internetu. *Mediář* [online]. Praha: News Media, c2011_2023, 8. 12. 2020 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/co-jsou-podcasty-presne-to-vi-jen-ctvrtina-cechu-na-internetu/>

⁴⁰ TRŽIL, Dan. Jak se bude vyvíjet česká podcastová scéna v roce 2020?. *České podcasty* [online]. České podcasty, c2020, 7. 2. 2020 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/blog/jak-se-bude-vyvijet-ceska-podcastova-scena-v-roce-2020>

⁴¹ Tamtéž.

⁴² *České Podcasty* [online]. České podcasty, c2020 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz>

⁴³ HOLUBOVÁ, Hana. Tuzemské podcasty na jednom místě nabídne nová platforma Podcasty.cz. *SBLOG* [online]. Praha: Seznam.cz, c1996–2023, 5. srpna 2021 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://blog.seznam.cz/2021/08/tuzemske-podcasty-na-jednom-miste-nabidne-nova-platforma-podcasty-cz/>

⁴⁴ O Herohero. *Herohero* [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://help.herohero.co/cs/guide/start.html#proc-nema-herohero-lajky>

spropitné“⁴⁵ Herohero funguje pouze předplatitelům, žádný obsah zde není zadarmo. Předplatitel platí pouze ty podcasty, které ho zajímají, tudíž podporuje pouze ty, které využívá. Platforma se snaží minimalizovat konkurenci za pomoci absence hlavní stránky s nabídkou všech podcastů.⁴⁶ Platforma Patreon funguje na tzv. crowdfundingu neboli komunitním financování. Autor konkrétního projektu, který potřebuje finanční pomoc přislíbí svým potenciálním zákazníkům určité výhody – například více epizod, live streamy apod. Takto si tvůrce získá své skalní fanoušky, kteří ho financují a on jim za to výměnou poskytuje prémiový obsah.⁴⁷

Výše zmíněné údaje dokazují, že po roce 2020 došlo k výraznému zvýšení obecné poslechovosti podcastů u nás i ve světě, díky čemuž mohou vznikat a dnes již v tomto konkurenčním prostředí úspěšně fungovat nejenom světové, ale i české streamovací platformy.

1.4. Hlavní rysy podcastingu

Po mém vlastním zkoumání podcastů považuji za jejich hlavní znaky sériovost a periodičnost, dále přesun části tvůrčí role k příjemci, možnost autorské nezávislé tvorby, jejich přenositelnost v místě a čase, snadnou dostupnost a intimitu s autenticitou. Tyto rysy osobně považuji v oblasti podcastingu za nejvíce výrazné a důležité.

Podcasty bývají dlouhodobými projekty, které vychází v určité pravidelnosti a sériovosti. Díky sériovosti a periodicitě získává podcast fanouškovskou základnu, která čeká na každou další novou epizodu. V této problematice můžeme využít tezi ze statě Petra Posledního *Funkce periodické publikace v literární komunikaci*, která byla sice v originálním znění směřována na tištěná periodika, ale lze jí aplikovat též na podcasting. Role podcastu v literární kultuře je v dnešní době výrazná. Zájem o literaturu u mladší generace zřetelně klesá, zatímco jejich zaujetí podcasty naopak stoupá. Pomocí podcastingu se literatura dokáže šířit k poměrně rozsáhlému publiku. Petr Poslední tvrdí, že smyslem různých typů periodik je nejenom prezentace aktuálních informací, ale též utváření veřejného mínění či rozvíjení vyhraněných

⁴⁵ Vojtěch Otevřel: „Mladí utrácejí přes HeroHero úplně bláznivě“. *Mediář* [online]. Praha: News Media, c2011–2023, 20. 07. 2021 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/mladi-utraceji-pres-herohero-uplne-blaznive/>

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ MALÝ, Martin. Nechte si platit za svůj koníček. Patreon pomáhá vybudovat síť patronů. *Lupa.cz* [online]. Internet Info, c1997–2023, 25. 4. 2017 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/nechte-si-platit-za-svuj-konicek-patreon-pomaha-vybudovat-sit-patronu/>

zájmů.⁴⁸ Periodicita podcastů tedy zapříčiňuje nejenom pravidelný přísun aktuálních informací (například u zpravodajských podcastů), ale utváří také obraz reality oblasti, kterou se daný podcast zabývá.

Uživatel tohoto média není zcela odkázán na jeho tvůrce. V době pouze rozhlasového vysílání byly role jasně rozdělené na autory a příjemce. U podcastingu dochází k přesunu moci z tvůrců na posluchače. Autoři si stále udržují kontrolu nad obsahem, ale rozhodování o poslechovém prostředí již náleží uživateli. Příjemce si sám zvolí, které podcasty, v jakém pořadí a kde bude poslouchat.⁴⁹ V dnešní době samozřejmě také existují prostředky, díky kterým dokáže autor s posluchači komunikovat – sociální sítě, na kterých je aktivní značná část podcastů. Sociální sítě napomáhají podcastům k jejich propagaci a komunikaci s posluchači. Díky nim dokáže tvůrce podcastu s posluchačem interaktivně pracovat a tím pádem výše zmíněný proces z části korigovat.

Některé podcasty mohou být klasifikovány jako obsah, který je dobrovolně produkován jednotlivci nebo skupinami nadšených, či kvalifikovaných amatérů, kteří nejsou spojeni s tradičními mediálními organizacemi a kteří mají šanci tvořit vlastní „nezávislé DIY rádiové“ stanice.⁵⁰ Podcast tedy může tvořit téměř kdokoli, nejen tvůrci pracující pro určitou společnost. V roce 2006 zveřejnila Virginia Madsen ve svém článku myšlenku, že většina do té doby vzniklých podcastů je amatérských.⁵¹ Podcast znamená pro nezávislé autory svobodu – nepotřebují licenci, ani rozhlasové studio.⁵² „Vše potřebné je levné. Nástroje jsou k dispozici. [...] Každý může být vydavatelem a kdokoli hlasatelem.“⁵³ Autoři si mohou zvolit jakýkoli

⁴⁸ POSLEDNÍ, Petr. Funkce periodické publikace v literární komunikaci. In: *Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století*. Praha: ÚČL AV ČR, 2005. s. 9.

⁴⁹ VITOUCH, Viktor. *Internetový marketing: Prosaďte se na webu a sociálních sítích*. Brno: Computer Press, 2010. s. 271.

⁵⁰ BONINI, Tiziano. The ‘Second Age’ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC*. 2015, **41**(18), s. 21–22.

⁵¹ MADSEN, Virginia. Voices-cast: a report on the new audiosphere of podcasting with specific insights for public broadcasting. In: FLEW, Terry. *Communication, Creativity and Global Citizenship: Refereed Proceedings of the Australian and New Zealand Communications Association Annual Conference*. Brisbane, July 2009. s. 1193.

⁵² BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, May 2006, **12**(2) [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/249827460_Will_the_iPod_Kill_the_Radio_StarProfiling_Podcasting_as_Radio s. 145.

⁵³ „Everything is inexpensive. The tools are available. [...] Anyone can be a publisher, anyone can be a broadcaster.“ (překlad T. Z.)

HAMMERSLEY, Ben. Audible revolution. *The Guardian*[online]. Londýn: Guardian News & Media Limited, c2023, 12 Feb 2004 [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia>

formát pořadu, přijít s inovacemi, či podstoupit různá rizika, jelikož se zodpovídají pouze sami sobě.⁵⁴

Dalšími charakteristickými rysy, které můžeme považovat i za jejich klady jsou přenositelnost, dostupnost a intimita. Podcasty jsou přenositelné v čase a místě, což znamená možnost poslechu podcastů kdykoli a kdekoli.⁵⁵ Dalším rysem je jejich dostupnost – podcasty jsou pro posluchače lehce dosažitelné, hlavně díky nástupu streamovacích služeb, které přispívají k nárustu počtu posluchačů, a díky kterým se celý poslech podcastu velmi usnadňuje.

Charakteristická je pro podcasty také jejich intimita a autenticita. Pro podcastery je typická otevřenost a osobní přístup, není neobvyklé hovořit o prožitcích, vnitřních úvahách, osobních tématech apod., díky tomuto přístupu cítí posluchač ke tvůrci bližší pouto. Intimitu a autenticitu dále navozuje interakce tvůrců a posluchačů a způsob poslechu – v dnešní době je poslech podcastu často spojen se sluchátky, které navozují určitou formu intimity. K autenticitě napomáhá i často neformální podoba podcastu – nenucené a přirozené vyjadřování autora, jeho spontánnost, přeroky, váhání apod.

⁵⁴ TWIST, Jo. Podcasting cries out for content. *BBC News* [online]. Londýn: BBC, c2023, 3 October 2005 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/technology/4269484.stm>

⁵⁵ PAVLOVSKÝ, Jakub. Audioknihy mohou být cestou ke čtenářství, říká autor průvode jejich světem Lukáš Vavrečka. Záložka [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 22. 6. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/zalozka/audioknihy-mohou-byt-cestou-ke-ctenarstvi-rika-autor-pruvodce-jejich-svetem-lukas-vavrecka, cas 6:30>.

2. LITERÁRNÍ PODCASTY

Literárními podcasty nazýváme ty podcasty, jejichž primárním tématem je literatura a obory s ní úzce spojené – bohemistika, nakladatelská činnost apod. Literární podcasty mohou být zařazeny buď do kategorie podcastů vzdělávacích, či do podcastů zabývajících se kulturou. Streamovací platforma Youradio Talk zařazuje tento typ podcastu nejčastěji právě do kategorie kultura, či společnost.⁵⁶ Častým rysem těchto podcastů je jejich úzké spojení s literární vědou.⁵⁷ Literární vědu však nemůžeme považovat za charakteristický znak tohoto typu podcastů. Některé podcasty o tomto vědní oboru opírají, jiné se ho dotýkají pouze minimálně – záleží na typu literárního podcastu a jeho pojetí autorem.

2.1. Funkce literárních podcastů v literární komunikaci

Pozici podcastu v literární komunikaci lze přiblížit pomocí již v této práci zmiňované stati Petra Posledního *Funkce periodické publikace v literární komunikaci*, která bude pro tuto podkapitolu stěžejní.⁵⁸

Autor ve stati popisuje vývoj nazírání na periodické publikace. V dnešní době, kdy globální komunikace zvyšuje provázanost celého světa za pomoci nových komunikačních prostředků – s tím se pojí hlavně rozvoj internetové komunikace, je běžné, že tyto „komunikační prostředky přerůstají z pasivního nástroje do aktivního subjektu mediální sféry a veřejného života.“⁵⁹ Což znamená, že mizí v minulosti jasně vymezená hranice mezi nazírajícím subjektem a nazíraným objektem.⁶⁰ Cíle periodických publikací nejsou v dnešní době závislé pouze na jejich obsahu a oblasti zájmu, ale jejich úspěch se odvíjí taktéž od jejich stránky technické, organizační, právní, obchodní, propagační atd.⁶¹ Je tedy důležité, aby podcasty, i ty, jejichž oblastí zájmu je literatura, byly komplexními subjekty, protože jedině tak, dokáží být v dnešní době výrazným prvkem mediální sféry a upoutat tak pozornost svých potenciálních uživatelů, jelikož i když se na první pohled zdá, že tato stránka média, která nijak nesouvisí s objektem zájmu, není důležitá, není tomu tak.⁶² V dnešní době je potřeba správná propagace

⁵⁶ Youradio Talk [online]. Praha: Active Radio, c2021 [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://talk.youradio.cz>

⁵⁷ Literární věda je obor zkoumající uměleckou literaturu, a to ve třech hlavních disciplínách – literární teorie, historie a kritika. Dále se sestává z disciplín pomocných a pomezních, které stojí na pomezí literární vědy a lingvistiky – textologie a translologie.

Viz PETRŮ, Eduard. *Úvod do studia literární vědy*. Olomouc: Rubico, 2000. s. 20.

⁵⁸ POSLEDNÍ, Petr. Funkce periodické publikace v literární komunikaci. In: *Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století*. Praha: ÚČL AV ČR, 2005.

⁵⁹ Tamtéž, s. 10–11.

⁶⁰ Tamtéž, s. 11.

⁶¹ Tamtéž, s. 11.

⁶² Tamtéž, s. 11.

podcastu tak, aby dokázal konkurovat ostatním, které se zabývají stejným odvětvím. Důležité také je, aby byl podcast kvalitní i po technické stránce, jelikož v současném velmi silném konkurenčním prostředí má publikum vysokou možnost výběru, a jeho názor neovlivňuje pouze obsahová stránka podcastu, ale i ta technická.

Periodika svými aktivitami dokáží spoluvytvářet realitu – nabízí jistou koncepci obrazu současného světa. Ze svého okruhu zájmu si vytvoří vlastní projekt, který následně prezentují svému publiku, které tak dostává zprostředkovaný náhled na realitu. Ve statí autor prezentuje obavu, na kterou upozornil Tomáš Hauer. Týká se nebezpečí toho, že společenské zájmy přehluší patřičnou relevanci oblastí, kterými se periodikum zabývá, a zmizí tak rozdíl mezi podstatným a nepodstatným.⁶³ Tato problematika se týká taktéž podcastů – i těch literárních. Lze si klást otázku, zda jednotlivé podcasty pro svou atraktivitu literaturu nedegradují, zda nevznikne situace, kdy se v nich bude literatura prezentovat tak zjednodušeně, až přijde o své gró, zda se podcast nebude na úkor literárního odvětví zaměřovat i na jiná posluchačsky atraktivnější témata, kterými by literaturu mohla znehodnotit, nebo zda podcasty nezačnou stírat hranici mezi kvalitní a méně kvalitní, ale například populárnější literaturou, díky které nabydou na oblíbenosti.

Na periodické publikace je silně působeno ze strany jeho příjemců, kteří hlavně v dnešní době mohou zastávat jinou než pouze pasivní roli – vše závisí na jejich rozhodnutí. Příjemce, pokud si tak přeje, se může stát spoluvůrcem – role v periodiku se tak kříží a vrství na sebe.⁶⁴ I tuto skutečnost lze přenést do oblasti literárních podcastů. Příjimatelé podcastů mají díky jejich snadné dostupnosti možnost reagovat na ně bez větších složitostí – nejčastěji nejspíše přes sociální sítě, nebo přes diskuze pod jednotlivými epizodami, které na některých streamovacích platformách nalézáme. Můžeme tedy tvrdit, že na sebe obě strany – tvůrců i příjemců působí. Z příjemců, kteří mohou přijít s návrhy, připomínkami, nebo jinými pohledy, které na téma mají, se stávají spoluvůrci podcastu. Samozřejmě každý podcast vede se svým publikem interakci v jiné míře. Záleží na rozhodnutí autorů, či vydavatelů podcastů, jakým způsobem a za jakých okolností nechají své posluchače podcast ovlivňovat, stejně jako je tomu u tištěné periodické publikace.⁶⁵

⁶³ Tamtéž, s. 11.

⁶⁴ Tamtéž, s. 12.

⁶⁵ Tamtéž, s. 12–13.

2.2. Druhy literárních podcastů

Po důkladné analýze českých literárních podcastů jsem došla k závěru, že tento druh podcastů lze rozdělit pomocí dvou hledisek. Rozdělení podle vydavatele – *veřejnoprávní, komerční* a *autorský* literární podcast, a dále podle obsahu podcastu – *vzdělávací, popularizačně-vzdělávací, zabývající se populárním literárním tématem a mapující současnou literární kulturu*. Při typizaci českých literárních podcastů jsem vycházela z jejich charakteristických znaků, z generalizace jejich obsahu, z toho, kým jsou podcasty vydávány, z přístupu a motivace autorů k jejich tvoření či z toho, za jakým účelem může být podcast poslouchán.

2.1.1. Rozdělení dle vydavatele podcastu

Dle prvního hlediska mého vlastního členění literárních podcastů lze podcasty rozdělit podle toho, kým jsou vydávány, a to na tři typy – *veřejnoprávní, komerční* a *autorský*. Tato typizace se nechala volně inspirovat v anketě *Podcast roku*, kde posluchači hlasují o nejoblíbenější český podcast. Tato anketa má dvě základní kategorie – *veřejnoprávní* a *autorský* podcast.⁶⁶ Tyto dvě kategorie byly v této typologii použity taktéž, a navíc k nim byl přidán další typ, který byl po analýze české podcastové literární scény vytyčen, a to typ *komerční*.

Charakteristickým rysem *veřejnoprávních* podcastů je to, že jsou vydávány veřejnoprávním médiem – veřejnoprávním vysíláním jsou v České republice oficiálně pověřeny Česká televize a Český rozhlas.⁶⁷ Obě tyto instituce do oblasti podcastingu zasahují. K veřejnoprávním médiím se řadí i Česká tisková kancelář, jež je médiem psaným.⁶⁸ *Veřejnoprávní* podcasty zasahují do mnoha oblastí – od sportu, kultury až po zpravodajství, či investigativní vyšetřování.

V knize Karla Hviždaly *Moc a nemoc médií* jsou veřejnoprávní instituce definovány takto: „Veřejnoprávní instituce je taková, která je placena veřejností pomocí tzv. cílené daně, tedy koncesionářských poplatků, a někdy ještě z přesně definovaného množství inzerce či státní dotace. Právo, tedy zákon pak těmto institucím určuje povinnost a rozsah veřejné služby.“⁶⁹

⁶⁶ *Podcast roku* [online]. Praha: Active Radio, c2023 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.podcastroku.cz>

⁶⁷ Veřejnoprávní vysílání. *Ministerstvo kultury České republiky* [online]. [cit. 2022-12-13]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/verejnopravni-vysilani-cs-489>

⁶⁸ VACKOVÁ, Barbora. Média veřejné služby (ČT, ČRo, ČTK). *Revue pro média: Časopis pro kritickou reflexi médií* [online]. Brno: Spolek přátel pro vydávání časopisu HOST, c2001–2005 [cit. 2022-12-13]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/media_verejne_sluzby.htm

⁶⁹ HVIŽDALA, Karel. *Moc a nemoc médií: rozhovory, eseje a články 2000-2003*. Praha: Máj, 2003. s. 236.

Veřejnoprávní média musí být pluralisticko-stranicky neutrální, což znamená nezávislost veřejnoprávní instituce na politických stranách či hospodářských uskupeních. Tento termín říká, že veřejný prostor nepatří pouze jedné politické straně, náboženské či jazykové příslušnosti – veřejný prostor je pro všechny. Dalším pilířem veřejnoprávních médií je objektivita, která je brána jako jeden z nejvýznamnějších rysů veřejnoprávních institucí. Za objektivní zpravodajství se považuje zpravodajství nepředpojaté, věcné, nestranné, prosté pocitů a věrné zkušenosti. U veřejnoprávních médií je důležitá též vyváženost, médium by mělo pokrývat zájmy všech relevantních minoritních skupin obyvatelstva. K dodržování těchto stanovených cílů slouží etický a redaktorský kodex a mediální rada, což je orgán složený z novinářů, vydavatelů, majitelů sdělovacích prostředků, spisovatelů a právníků zabývajících se tiskovým právem.⁷⁰

Literární podcast, který je provozován veřejnoprávním médiem, se většinou snaží objektivně a vyváženě obsáhnout celý aktuální literární svět – což, jak je již psáno výše, jsou základní pilíře veřejnoprávních médií. U těchto podcastů je častá forma rozhovoru. Veřejnoprávní literární podcasty mají svého moderátora, který je s ním spojený a vede všechny rozhovory s odborníky, známými literárními osobnostmi apod. Konkrétním příkladem tohoto typu podcastu je například podcast *Záložka* vydávaný Českým rozhlasem, konkrétně stanicí Radio Wave, jehož podrobnou analýzu naleznete ve třetí kapitole, či podcasty *Knížky Plus*⁷¹ a *Ex libris*⁷², vydávané stejnou veřejnoprávní institucí, tentokrát ale stanicí Český rozhlas Plus.

Dalším druhem literárního podcastu jsou podcasty *komerční*. *Komerční* podcast v této typologii neznamena primárně podcast, který vzniká za účelem získávání financí. Jedná se o podcast tvořený pod záštitou určité obchodní společnosti, jež za pomoci podcastu buď propaguje samu sebe, či oblast se kterou je provázána. Získávání financí může mít za svůj cíl nejen podcast *komerční* ale také například podcast *autorský*.

⁷⁰ Tamtéž, s. 236.

⁷¹ Pořad *Knížky Plus* je vytvářen pro lepší orientaci na knižním trhu. Mapuje současnou produkci českých, moravských i slezských nakladatelství, přináší recenze knižních novinek, rozhovory s nakladateli, autory, překladateli a kritiky. Autorkami pořadu jsou Jana Klusáková a Karolína Koubová. Pořad se začal vysílat v březnu 2013 na stanici Český rozhlas Plus.

Viz O pořadu *Knížky Plus*. *Český rozhlas Plus* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/knizky-plus-6483092/o-poradu>

⁷² Pořad *Ex libris* si klade za cíl informovat posluchače o zajímavých knižních titulech z různých oblastí lidské činnosti – politika a společnost, historie, oblast médií, umění, věda, filozofie v širších společenských souvislostech. Začal se vysílat v září 2017 na stanici Český rozhlas Plus a připravován je kolektivem autorů. Viz O pořadu *Ex libris*. *Český rozhlas Plus* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/ex-libris-6482946/o-poradu>

Tento typ literárních podcastů se zpravidla objevuje u společností vydávající knihy – ty se snaží posluchače seznámit s knižními novinkami, které budou v konkrétním nakladatelství vycházet, ať už formou doporučení a představování produktů, či rozhovorů s autory, kritiky a dalšími lidmi, jichž se literární oblast dotýká. Konkrétním příkladem *komerčního* literárního podcastu je například podcast *#mojeargo na vlnách*,⁷³ nebo podcast *Knižní klub*, vydávaný stejnojmenným nakladatelstvím. Tomuto podcastu se blíže věnuje jedna z částí třetí kapitoly.

Posledním typem jsou *autorské* literární podcasty. *Autorský* podcast se vyznačuje tím, že ho jeho autor tvoří soukromě – nevzniká pro žádnou obchodní, či veřejnoprávní společnost. Tento druh podcastu je poměrně těžké souhrnně popsat. Důvodem je velice široké rozpětí tematiky i pojetí podcastů – autoři mají při jejich tvorbě volnou ruku, nepodléhají žádným vnitřním pravidlům, směrnicím, či zákonům, jak je tomu u přechozích dvou typů. Autoři jsou většinou lidmi pracujícími, či zainteresovanými v oblasti, které se podcast dotýká a dobrovolně ho ve svém volném čase tvoří. Do tohoto typu podcastu lze konkrétně zařadit například podcasty *Neplecha ukončena*, *Literární hysterie* či *Na potítku* – každý z nich lze ale dle jejich obsahu rozdělit do jiných typů literárních podcastů. Podrobná analýza všech zmíněných podcastů se nalézá ve třetí kapitole.

2.1.2. Rozdělení dle obsahu podcastu

Dle druhého hlediska mého vlastního členění literárních podcastů lze podcasty rozdělit podle jejich obsahu na čtyři základní typy – *vzdělávací*, *popularizačně-vzdělávací*, *podcast zabývající se populárním literárním tématem* a *podcast mapující současnou literární kulturu*. S tímto hlediskem rozdělení souvisí i motivace posluchačů daný podcast poslouchat.

Prvním typem literárního podcastu jsou podcasty *vzdělávací*. Jejich funkce vyplývá již z jejich názvu. Mají literárně vzdělávat. Šířit relevantní a ověřené informace ohledně literatury. Autoři těchto podcastů se opírají o fakta, ne o domněnky.

Vzdělávací podcasty lze obecně pojímat jako jednu z forem m-learningu. M-learning neboli mobilní učení je způsob vzdělávání, při kterém student nemusí být na předem určeném místě a při kterém je pro výuku využíváno mobilních technologií. Tento styl vzdělávání je charakteristický pro 21. století a je důležitou odnoží současného vzdělávacího systému, tedy

⁷³ Podcast *#mojeargo na vlnách* je podcast o knihách vznikající pro nakladatelství Argo. Viz ARGO. *#mojeargo na vlnách* [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-03-9]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5fEg5AtMhk5VDNijddxbAy>

alespoň ve světě. V České republice by tento způsob učení mohl být spíše nazván doplňkem současného vzdělávacího systému. Mobilní zařízení vlastní v dnešní době většina studentů, kteří se díky němu dokážou vzdělávat pro ně přijatelnou formou i ve volném čase.⁷⁴ Formální vzdělávací politika na tento druh výuky ale reaguje velice pomalu, a to i přes to, že m-learning představuje pro výuku řadu zjednodušení a výhod – ať už v komunikaci mezi pedagogem a studentem, nebo v tzv. sebevzdělávání. Díky vzdělávacím aplikacím a programům, jejichž počet neustále narůstá, je pro studenta autodidaktika přístupnější a atraktivnější, než tomu bylo doposud – do této kategorie se dají řadit i vzdělávací podcasty, v tomto případě *vzdělávací* podcasty o literatuře. Student poslouchá zvukové nahrávky přednášejícího, což může vést buď k doplnění učiva, či k posílení studentem právě probírané látky. Tento typ podcastu může být dokonce brán jako jakási náhrada za tradiční přednášku.⁷⁵

Témata a okruhy, jimiž se tento druh podcastů zabývá, jsou široké. Většinou opisují strukturu učebních plánů nebo na ně navazují, jelikož jejich cílovou skupinou jsou studenti. Ve většině případů cílí literární *vzdělávací* podcasty na přípravu studentů buď k maturitní, závěrečné či přijímací zkoušce a často se zde snoubí všechny tři tradiční literárně-vědné disciplíny – literární teorie, historie a kritika.

Forma literárního *vzdělávacího* podcastu bývá z větší části výkladová. Tento typ podcastu je většinou tvořen jedním autorem, v některých případech více lidmi – nikoli ale za účelem dialogu, spíše pro rozšíření odbornosti podcastu. Příkladem tohoto jevu je podcasterovo pozvání odborníka na probírané téma, který díky své lepší orientaci, či jinému úhlu pohledu na konkrétní téma, dokáže odbornost celého podcastu pozvednout. *Vzdělávacím* podcastem je například podcast *Na potítku*, který cílí na středoškolské studenty.

Druhým typem je podcast *popularizačně-vzdělávací*. Název je tvořen ze slov popularizace a vzdělání. Tento typ podcastu slouží stejně jako předchozí typ ke vzdělávání, ale snaží se probíraná témata popularizovat takovým způsobem, aby oslovila větší okruh nejen studentů, ale také lidí, kteří se chtějí v daném tématu do vzdělávat.

⁷⁴ SINGH, Mandeep. M-learning: A New Approach to Learn Better. *International Journal of Education* [online]. 2010, 2(2) [cit. 2023-01-26]. Dostupné z:

<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=a9h&an=67146346&scope=site> s. 65–72.

⁷⁵ Tamtéž, s. 65–72.

Dle *Slovníku českých synonym* popularizovat znamená zpřístupňovat, či přibližovat vědu.⁷⁶ Eliška Selinger – vystudovaná lékařka a epidemioložka, která popularizaci vědy bere jako podstatnou součást své práce, v rozhovoru pro magazín vysokých škol *Universitas* vyjádřila názor, že největším uměním popularizace je vysvětlování témat, o kterých nikdo nechce slyšet.⁷⁷

Popularizace se nevyhýbá ani literární vědě. Její zpřístupňování probíhá vícero směry – vznikají knihy, rozhovory, podcasty, YouTube kanály, webové stránky, instagramové profily, přednášky apod., které nepojímají literaturu na vysokém stupni odbornosti, ale snaží se ji přiblížit osobám nezajímavým či v tomto oboru nevzdělaným. Tento typ podcastu je zaměřený nejen na studenty – i když primárním cílem jsou právě studující, ale také na posluchače, kteří se zajímají, nebo se chtějí zajímat o oblast literatury.

Popularizačně-vzdělávací podcasty se vyznačují svou jednodušší ale nezkreslenou a inovativní formou, která posluchače zaujme.⁷⁸ Informace v nich jsou podložena fakta, která jsou ale posluchačům předávána přístupnější, často i zábavnější formou, a která jsou doplněná o kontext. Právě z tohoto důvodu jsou *popularizačně-vzdělávací* podcasty pro posluchače atraktivními. Tento typ podcastů má podobný cíl jako samotná popularizace vědy – poskytnout informace široké veřejnosti a případně se pokusit vzbudit u společnosti zájem o vědecké obory, v tomto případě o literární vědu.⁷⁹ *Popularizačně-vzdělávací* literární podcasty se na literaturu snaží pohlížet více neformálně, například více řeší a rozebírají soukromí jednotlivých autorů, nejen jejich uměleckou tvorbu – tímto druhem podcastu je například *Literární hysterie*.

Dalším z typů literárních podcastů je podcast *zabývající se populárním literárním tématem*. Tento typ podcastu se vyznačuje tím, že se zabývá tématem, které rezonuje, které je u společnosti oblíbené a pro posluchače vysoce atraktivní. V literárním prostředí to může být například vyprávění o populárních dílech, jejich předčítání apod. Tento typ podcastu většinou

⁷⁶ PALA, Karel a Jan VŠIANSKÝ. Popularizovat. In: *Slovník českých synonym*. 4. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1994. s. 235.

⁷⁷ KUBÍČKOVÁ, Klára. Proč potřebujeme popularizovat vědu a zaplatit ty, kteří se jí věnují. In: *Universitas: Magazín vysokých škol* [online]. Praha: Universitas, c2016–2023, 6. 12. 2020 [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <https://www.universitas.cz/tema/6326-tema-proc-potrebujeme-popularizovat-vedu-a-zaplatit-ty-kteri-se-ji-venuji>

⁷⁸ BERÁNEK, Ondřej. Úvodní slovo. *Akademický Bulletin* [online]. Praha: Středisko společných činností AV ČR, 2021, 2021(5) [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/export/sites/avcr.cz/.content/galerie-souboru/AB/2021/AB-2021-05.pdf> s. 2.

⁷⁹ ROHLÍKOVÁ, Lucie a Jana VEJVODOVÁ. Popularizace vědy. In: *Bav se vědou* [online]. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/29423/1/Popularizace%20vedy.pdf>

spadá pod kategorii *autorského* podcastu, a tudíž je těžké tento typ podcastu specifikovat blíže, jeho rozpětí je opravdu široké.

Literární podcasty *zabývající se populárním literárním tématem* využívají především formu monologu a jsou určeny pro posluchače, jež se chtějí ve volném čase věnovat zajímavému, ale oproti například *vzdělávacímu* literárnímu podcastu, oddechovému tématu. Za takovýto podcast lze považovat například podcast *Neplecha ukončena*, který zkoumá a přibližuje svět Harryho Pottera.

Posledním typem jsou literární podcasty *zabývající se současnou literární kulturou*. Tyto podcasty většinou patří do kategorie *veřejnoprávních* či *komerčních* podcastů a již dle názvu je očividné že se věnují literární současnosti. Tyto podcasty využívají formu rozhovorů, doporučení, či monologického a dialogického vyprávění. Zaobírají se nejenom současnými knihami a autory, ale přibližují také povolání, která jsou s literaturou spojena, otevírají témata, která rezonují literárním světem a orientují se také čtenáři – na jejich recepci děl, otázky, připomínky, či poptávku.

Tento druh podcastů je tvořen s cílem informovat a přiblížit literární oblast. Vzniká pro posluchače, kteří mají k literatuře blízko – například oproti *vzdělávacímu* literárnímu podcastu není tento typ podcastu pro studenty ke studiu nijak významně přínosný, poslechne si ho ten, který se zajímá o knižní novinky či literární svět a chce ho poznávat hlouběji. Do tohoto typu podcastu lze zařadit například podcast *15 minut o knihách*,⁸⁰ *Knižní klub* či *Záložka*.

Díky informacím v této podkapitole lze tvrdit, že posluchači literárních podcastů jsou v největší míře tři společenské skupiny – studenti, pedagogové a literární nadšenci. Důležitým faktem je, že tyto skupiny od sebe nejsou striktně separované – mohou se překrývat, tzn. studenti, či pedagogové mohou být taktéž literární nadšenci a opačně. Literární podcasty se nejčastěji poslouchají z jedné ze tří motivací – pro zábavu, vzdělávání, či lepší orientaci v současném literárním prostředí.

⁸⁰ Podcast *15 minut o knihách* pojednává o aktuálně nových knihách a o dění na literární scéně. Autorkou podcastu je knižní influencerka Lucie Zelinková.

Viz *15 minut o knihách. České podcasty* [online]. Stattenice: České podcasty, c2020 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/podcasty/zeny-v-literature>

3. ČESKÁ LITERÁRNÍ PODCASTOVÁ SCÉNA

Tato kapitola se bude zabývat analýzou konkrétních českých literárních podcastů, které byly vybrány na základě své různorodosti. Každý z vybraných podcastů je zástupcem jednotlivých typů podcastů, které jsou zmíněny v předchozí kapitole. Pro analýzu byly vybrány podcasty *Neplecha ukončena*, který se zabývá populárním literárním tématem, konkrétně světem Harryho Pottera, a je také zařaditelný do *autorského* typu podcastů; *veřejnoprávní* podcast *Záložka*, jenž vzniká pro Český rozhlas a mapuje současnou literární kulturu stejně jako podcast *Knižní klub*, který je ale na rozdíl od předchozího podcastu podcastem *komerčním*, jelikož vzniká ve spolupráci se stejnojmennou společností Knižní klub. Dalším vybraným podcastem je podcast *Na potítku*, což je podcast *vzdělávací* a *autorský* zaměřující se hlavně na středoškolská literární témata a posledním podrobně analyzovaným podcastem je *autorský* podcast *Literární hysterie*, což je podcast *popularizačně-vzdělávací*, jehož autorka je známá česká literární popularizátorka Karolína Zoe Meixnerová, která se zaměřuje hlavně na literaturu 19. století.

U jednotlivých podcastů se budu podrobně zabývat jejich názvem a jeho významem, autory – jejich vzděláním, zaměstnáním a vztahem k literatuře, formátem a kompozicí podcastů, jejich propojením se sociálními sítěmi, což úzce souvisí i s interakcí podcasterů a posluchačů, dále jejich cílovým a reálným publikem či způsobem prezentace literatury a literární komunikace.

K analýzám jednotlivých podcastů budu využívat podrobného zkoumání a také polostrukturovaných rozhovorů, které jsem vedla s jejich autory. Pro polostrukturovaný neboli částečně řízený rozhovor je typická připravenost souboru témat, či otázek, které budou předmětem interview bez toho, aniž by bylo předem striktně stanoveno jejich pořadí.⁸¹ Tazatel může jejich formulaci částečně modifikovat, je však nezbytné, aby byly v jednotlivých rozhovorech probrána všechna z předem naplánovaných témat. Tazateli je v této variantě rozhovoru dovoleno pokládat doplňující dotazy. Polostrukturovaný rozhovor kombinuje výhody a minimalizuje nevýhody obou krajních forem rozhovoru – volného neboli nestrukturovaného a strukturovaného. Tato varianta rozhovoru se vyznačuje přirozenějším kontaktem tazatele s informantem – do jisté míry se dají akceptovat jeho osobní specifika, komunikace dokáže přirozeně plynout apod. Formalizace polostrukturovaného rozhovoru – byť nevelká, ulehčuje třídění údajů a jejich případné vzájemné porovnávání, zobecňování

⁸¹ REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. s. 111–112.

apod. Tato varianta rozhovoru je tedy optimálním způsobem získávání dat v kvalitativním zkoumání.⁸² Právě z tohoto důvodu byla tato metoda sběru dat pro tuto práci vybrána.

Pro odkazování na jednotlivé podcasty a jejich epizody byla v této práci použita citační norma, která kombinuje citační normu článku z periodika a YouTube videa. Pro tento krok jsem se rozhodla poté, co jsem nenašla žádné, pro tuto práci vyhovující citační pravidlo pro podcasty a jejich epizody. Citační norma má tuto strukturu: *Autor. Epizoda. Podcast [podcast]. In název serveru [online]. datum publikování. [citováno]. Dostupné z:, čas.* Pro datum publikování, které není v citačních normách nezbytné, jsem se rozhodla pro větší přehlednost a snazší dohledávání jednotlivých epizod podcastů, které jsou ne vždy číslovány.

3.1. Podcast *Neplecha ukončena*

Na všech platformách, které podcast *Neplecha ukončena* nabízí k poslechu, nacházíme popis zformulovaný přímo jeho autorkou. „Podrobný průnik do světa čar a kouzel zprostředkovaný skrze mikrofon samozvaného Potterologa (sic!)⁸³ par excellence. Čtení knih o Harrym Potterovi kapitolu po kapitole s elektronickou tužkou za uchem. Rozbor všeho, co jste o brýlatém hrdinovi věděli i nevěděli.“⁸⁴ Už tento popis posluchači jasně říká, o čem podcast je, co od něj má očekávat a napovídá mu, jakým stylem je podcast autorkou pojat. Z mého výzkumu vyplývá, že tento popis je pro podcast adekvátní. Autorka opravdu rozebírá svět Harryho Pottera dopodrobna, zmiňuje zde mnoho zajímavostí, a prokazuje tak vysokou míru znalostí ohledně probíraného tématu. Zároveň však jednotlivé epizody pojímá s lehkostí a vtipem, který je pro posluchače, stejně jako téma Harryho Pottera, velmi atraktivní.

Podcast *Neplecha ukončena* je nabízen na většině neplacených streamovacích platformách, které nabízí české podcasty – například Spotify, Apple Podcasts, Podcasty Google, Youradio Talk nebo České podcasty. Autorka taktéž zveřejňuje tzv. bonusové epizody, jejichž poslech je zpoplatněn, na platformě Herohero. Tyto epizody jsou propagovány na konci každého neplaceného dílu. Autorka shrne téma, které v nich bude probíráno a často také zmíní určitou zajímavost, která dokáže posluchači tyto bonusové díly a celý tento placený kanál zatraktivnit. Bonusové epizody jsou například díly o konspiračních teoriích ohledně konce celé ságy, které vznikly před vydáním posledního dílu, epizody o zahraničních překladech knih

⁸² Tamtéž, s. 111–112.

⁸³ I přesto, že slovo není názvem, využila autorka na jeho začátku velké písmeno.

⁸⁴ *Neplecha ukončena. České podcasty* [online]. České podcasty, c2020 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/podcasty/neplecha-ukoncena>

a překladatelských perličkách v jednotlivých jazycích, epizody věnované famfrpálu, postavě Merlina, bajkám Barda Beedleho, zvěromágům, čarodějnickým procesům atd.⁸⁵ Tyto bonusové epizody vycházejí ve stejné frekvenci jako epizody, které jsou volně přístupné, to znamená jednou týdně a jejich účelem je doplňovat kontext a rozšiřovat posluchačovu znalost světa Harryho Pottera, kterou pouze z knih a volně přístupných epizod podcastu nelze získat. V těchto epizodách se již řeší okruhy a záležitosti, které jsou podle mého názoru cenné spíše pro skalní fanoušky této ságy.

Neplecha ukončena je podcast *zabývající populární literární téma* – knihy o Harrym Potterovi od J. K. Rowlingové, která je soustavně považována za jednu z nejoblíbenějších autorek této doby – například na webové stránce Databáze knih je na špičce žebříčku nejoblíbenějších autorů v České republice, nechala za sebou i Stephana Kinga, J. R. R. Tolkiena či Jo Nesbøho.⁸⁶ Základní série ságy o Harrym Potterovi zahrnuje sedm knih. První díl byl vydán již v roce 1997, poslední potom o 10 let později, v roce 2007. Tato fantasy série je prodávána ve více než dvou stech zemích a byla přeložena do 80 jazyků. Od prvního vydání úvodního dílu se prodalo více než 500 milionů výtisků těchto dětských fantasy knih, na jejichž motivy následně vzniklo osm velice úspěšných filmů.⁸⁷ Z knižního portálu Československé bibliografické databáze lze zjistit, že se všech sedm knih o Harrym Potterovi umístilo na žebříčku nejčtenějších knih do osmého místa,⁸⁸ což svědčí o jejich vysoké popularitě, jež se odráží i v podcastu *Neplecha ukončena*.

Autorkou podcastu je Barbora Nováková, která se na podcastu nepodílí s nikým jiným a tvoří ho ve svém volném čase, nezávisle na jakékoli organizaci. Z tohoto důvodu je tento podcast podcastem *autorským*. V této kategorii se v roce 2022 v anketě *Podcast roku* umístil na 9. místě.⁸⁹ Autorce je v současné době třicet jedna let a je na mateřské dovolené. Vystudovala střední knihovnickou školu, konkrétně obor knihovnictví, a dále pokračovala na bakalářské studium klasické archeologie. Během vysoké školy pracovala zhruba pět let pro Archeologický ústav AV ČR, konkrétně na pracovišti zaměřeném na dobu římskou. Posléze

⁸⁵ NOVÁKOVÁ, Bára. *Neplecha ukončena* [podcast]. In *Herohero.co* [online]. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://herohero.co/neplechaukoncena>

⁸⁶ 100 nejoblíbenějších autorů. *Databáze knih* [online]. Praha: Databaze knih, c2008–2023 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zebrickyy/nejoblibenejsi-autori>

⁸⁷ ROWLINGOVÁ, J. K. *Předobry život*. Praha: Albatros, 2018. s. 76–77.

⁸⁸ Nejčtenější knihy. *Československá bibliografická databáze*[online]. c2009–2023 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://www.cbdb.cz/zebricek-nejctenejsi-knihy>

⁸⁹ *Podcast roku* [online]. Praha: Active Radio, c2023 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.podcastroku.cz>

pracovala v korporátním prostředí. V současné době je pro ni podcast přivýdělkem k mateřské dovolené.⁹⁰

K nahrávání podcastu, jehož první epizoda vyšla v únoru 2021, se dle svých slov dostala díky mateřské dovolené a také koronavirové pandemii, kdy začala trávit čas poslechem podcastů. Vadilo jí ale, že v České republice byly v nabídce z velké části buď rozhovory anebo seberozvojové či krimi podcasty. Nic, co by jí v období covidových opatření dokázalo zvednout náladu. Právě proto se vrátila k tomu, co jí dělalo radost již od dětství – série knih o Harrym Potterovi – a rozhodla se, že podcast věnovaný těmto knihám pro ni bude ideálním rozptýlením při mateřské dovolené.⁹¹ Od první myšlenky nad tím, že by mohla podcast začít nahrávat, a první epizodou byl poté již necelý měsíc.⁹² Počátek tohoto podcastu lze zařazovat do období největšího nárůstu nových podcastů – rok 2020 a 2021, kdy byl vznik nových podcastů spojen z velké části hlavně s koronavirovou pandemií.

Okamžitě při přečtení názvu, si lze podcast spojit s tématem Harry Potter. Slovní spojení „Neplecha ukončena“ konkrétně odkazuje k Pobertovu plánu,⁹³ který se otevíral pomocí věty: „Slavnostně přísahám, že jsem připraven ke každé špatnosti,“ a zavíral se po slovech „Neplecha ukončena.“ Tato hláška se objevila spolu s Pobertovým plánkem ve třetím díle této ságy – *Vězeň z Azkabanu* a zaznívá vždy na závěr jednotlivých epizod podcastu. Tato slova tak symbolizují jejich konec – stejně jako ve světě Harryho Pottera, kdy tato věta ukončovala používání Pobertova plánu.

Jedna epizoda podcastu odpovídá jedné kapitole knihy. Autorka začala systematicky od prvního dílu a pokračuje postupně dalšími knihami. „Mám podcast s omezenou dobou trvání,“⁹⁴ řekla v rozhovoru pro DVTV na konci roku 2021, kdy začínala s rozborem třetího dílu *Harry Potter a vězeň z Azkabanu*. Oznamila zde, že po přečtení všech sedmi knih, což by mělo být tři roky

⁹⁰ Příloha A

⁹¹ Tamtéž.

⁹² BENEŠOVÁ, Jana. Neplecha ukončena: Až knihy dočtu, podcast ukončím. *Martinus.cz: Knižní blog* [online]. Martinus.cz, c2012-2023, 11.11. 2022 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://blog.martinus.cz/2022/11/neplecha-ukoncena>

⁹³ Pobertův plánek je magická mapa Bradavic, která po slovech „Slavnostně přísahám, že jsem připraven ke každé špatnosti“ ukáže lokaci každého, kdo se v hradě právě nachází. Pro vymazání mapy se používá slovo „Neplecha ukončena“. Po jejich vyslovení se Pobertův plánek jeví jako obyčejný nepopsaný pergamen. Viz ROWLING, J. K. The Marauder's Map. *Wizarding World* [online]. Londýn: Wizarding world digital, c2023, Aug 10th 2015 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.wizardingworld.com/writing-by-jk-rowling/the-marauders-map>

⁹⁴ VESELOVSKÝ, Martin. Potterholička: Jsem z generace, která s Potterem vyrůstala. Nejraději mám Zmijozel. In *DVTV* [online]. 1. 1. 2022. [2023-2-9]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/potterholicka-jsem-z-generace-ktera-s-potterem-vyrustala-nej/r~a72c92ce6a5e11ecbc3f0cc47ab5f122/>, čas 20:55.

od vzniku rozhovoru – tedy někdy v průběhu roku 2024, neplánuje s podcastem nadále pokračovat.⁹⁵ Podcast zahrnuje dva typy epizod – epizody o jednotlivých kapitolách a epizody o různých problematikách světa Harryho Pottera. Tyto epizody se pravidelně střídají, a to způsobem pět epizod o knižních kapitolách a jedna bonusová epizoda o konkrétních zajímavých oblastech tohoto fantasy světa, a takto stále dokola. Autorka díky zpětné vazbě od svých posluchačů ví, že je toto rozdělení vyhovující. Příliš mnoho epizod o kapitolách by bylo monotónní a bonusové epizody jsou v takovéto menší frekvenci ideální.⁹⁶ Autorka se rozhodla pro vydávání podcastu jednou týdně, a to vždy v pondělí. Tato pravidelnost napomáhá mého větší poslechovosti. Posluchač si vytvoří návyk, ví, že každý týden dostane novou epizodu a její poslech si dokáže ritualizovat. Touto pravidelností se podcastu tvoří stálá posluchačská základna.

Neplecha ukončena je monologický podcast – jeho autorka formou vyprávění, převyprávění a rozboru předává svým posluchačům o něco rozšířenější zážitek, než je pouze četba této dětské fantasy knihy. Jejímí slovy: „je to velmi důkladný rozbor přelomového díla mého mládí, jehož cílem je ukázat, že i dětská literatura je komplexní, a že je úplně v pořádku číst, co chci a kdy chci. Zároveň je pro mě Harry Potter berlička, pomocí které se sklouzávám i do jiných témat. Snažím se do podcastu dávat informace, které mě baví a zaujmou i mě samotnou.“⁹⁷ V epizodách lze vycítit její záliba v cizích jazycích a překladech, ve většině epizod se nachází její překládání jednotlivých jmen postav nebo zaklínadel, konkrétním příkladem je překlad zaklínadla *Wingardium leviosa*.⁹⁸ Hned v prvním díle se autorka věnuje otázce výchovy dítěte, kterou naráží nejen na výchovu konkrétního dítěte v knize, ale také na výchovu v reálném světě.⁹⁹ Jiná z epizod se věnuje občanské válce v Irsku a autorka v ní doporučuje posluchačům seriál zabývající se touto tematikou. K této odbočce využila nikterak významné zmínky o Irech.¹⁰⁰ Tyto příklady lze považovat jako důkaz zařazování pro autorku zajímavých informací, které se netýkají pouze ságy *Harry Potter*.

⁹⁵ Tamtéž, čas 20:55.

⁹⁶ Příloha A

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ NOVÁKOVÁ, Bára. Epizoda 11 – Svátek všech svatých (kapitola 10). *Neplecha ukončena* [podcast]. In *Spotify* [online]. 10. 5. 2021. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/2VGzDEqhgychstKklQH8To>, čas 14:47.

⁹⁹ NOVÁKOVÁ, Bára. Epizoda 1 – Chlapec, který zůstal naživu (Kapitola 1). *Neplecha ukončena* [podcast]. In *Spotify* [online]. 22. 2. 2021. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/2VjdKSowHq9xF7mqUPKdKK>, čas 13:12.

¹⁰⁰ NOVÁKOVÁ, Bára. Epizoda 12 – Bradavická škola čar a kouzel. *Neplecha ukončena* [podcast]. In *Spotify* [online]. 17. 5. 2021. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/2W1SnIrxrCpuZsaL44OPmT>, čas 16:15.

Autorka v podcastu nepřevypravuje tedy pouze to, co se děje v aktuální knižní kapitole, ale přidává taktéž kontext. Představuje svým posluchačům postavy, které jsou v knize zmíněny pouze okrajově, přidává historické souvislosti ze světa Harryho Pottera, nebo vyvrací a odůvodňuje, proč se to, co se v knize stalo, stát ve skutečnosti nemohlo. Na příklad ve 12. epizodě se autorka zamýšlí nad stářím školy Bradavice. Ta je popisována jako hrad ve Skotsku založený v 10. století. Zde má ale příběh J. K. Rowlingové trhlinu. Hrady začaly vznikat až okolo 12. století, tudíž je hrad ve Skotsku v 10. století nereálný. Hrad podle podcasterky nejspíše neprošel ani přestavbou, jelikož tajné chodby a místnosti byly vytvořeny již jeho zakladateli právě v 10. století.¹⁰¹ Takovýchto podobných pasáží je v tomto podcastu hned několik.

Ke knihám autorka přistupuje z pohledu již dospělé ženy, která dokáže, na rozdíl od dětských čtenářů, číst *Harryho Pottera* kriticky a hlavně prakticky. Dokáže pokládat zajímavé, často těžko zodpověditelné otázky a následně přicházet na jejich odpovědi.¹⁰² Konkrétním příkladem tohoto praktického přemýšlení nad knihami je například konečná část první epizody podcastu, kde se autorka zamýšlí nad odložením Harryho Pottera Brumbálem přede dveře jeho budoucích pěstounů – je 31. října v Anglii, kde jsou noci poměrně chladné i v létě, natož v tuto roční dobu, a Harry pokojně leží a spí, dokud není ráno vzbuzen svou novou rodinou. Harrymu je v tuto chvíli jeden rok a tři měsíce. Autorka se zamýšlí nad tím, zda je takto staré dítě vůbec schopno spát tak dlouho v kuse, navíc venku v chladu a zda by se za celou noc nedokázalo přesunout někam jinam, jelikož takto staré dítě často už i chodí.¹⁰³ Tento styl, kdy se autorka věnuje sebemenšímu detailu, který děti, pro které jsou knihy určeny, ani nepostřehnou, ale dospělý čtenář již ano, je pro tento podcast typický. Díky tomuto rázu, který by se dal charakterizovat mnoha slovy – kritický, někdy až s vědeckými prvky, ale zároveň lidský a ironický, si autorka dokázala pro svůj podcast získat velice silnou posluchačskou základnu, která se s tímto komplexním a odlišným pohledem na svět Harryho Pottera až do vzniku tohoto podcastu neměla na české scéně velkou šanci setkávat – samozřejmě i před vznikem podcastu a v současné době mohou fanoušci své názory a postřehy komunikovat skrze různá diskuzní fóra, články, nebo videa. Autorka ale dokázala všechny tyto možnosti do podcastu zahrnout

¹⁰¹ Tamtéž, čas 6:13.

¹⁰² VESELOVSKÝ, Martin. Potterholička: Jsem z generace, která s Potterem vyrůstala. Nejraději mám Zmijozel. In *DVTV* [online]. 1. 1. 2022. [2023-2-9]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/potterholicka-jsem-z-generace-ktera-s-potterem-vyrustala-nej/r~a72c92ce6a5e11ecbc3f0cc47ab5f122/>, čas 15:25.

¹⁰³ NOVÁKOVÁ, Bára. Epizoda 12 – Bradavická škola čar a kouzel. Neplecha ukončena [podcast]. In *Spotify* [online]. 17. 5. 2021. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/2W1SnIrxrCpuZsaL44OPmT>, čas 34:05.

tak, aby se každý posluchač cítil komfortně – pokud chce, může se skrze sociální sítě aktivně podílet na jeho vzniku, nebo může být pouze jeho pasivním příjemcem, záleží na jeho osobním rozhodnutí.

U takového typu podcastu je poměrně těžké určit obecnou cílovou skupinu. Autorka dle svých slov podcast netvořila s žádnou jasnou představou o této skupině.¹⁰⁴ „Jsem dospělá žena s dítětem, takže přirozeně v podcastu řeším věci i z tohoto úhlu pohledu. Řeším, jak mohla teta Petunie zvládat to, že má najednou dvě roční děti místo jednoho, jak je možné, že roční Harry spal v klidu celou noc na prahu domu a neodešel olizovat patník atd. Tím se mi, byť nevědomky, nějaká cílová skupina vytvořila.“¹⁰⁵ Podle tohoto klíče lze tvrdit, že cílovou skupinou tedy budou posluchači hledající oddechový podcast s nijak závažným tématem, u kterého se lze dozvědět zajímavé informace, nejen o světě Harryho Pottera, ale také se pobavit.

Reálnou skupinou posluchačů, kteří podcast poslouchají nejvíce je, podle dat získaných od autorky podcastu, skupina ve věku 20–35 let. Podcast má ale fanoušky i mezi ostatními věkovými skupinami. Autorka se osobně setkala jak s posluchači dětského, tak důchodového věku. Mezi posluchači reálně více převládají ženy, mužů je pouze 20 %.¹⁰⁶ Dle logické úvahy, podcast poslouchají zejména ti, kterých se knihy, ale i filmy *Harry Potter* dotkly nejvíce. Generace, která v době, kdy *Harry Potter* vznikal, už uměla číst a dokázala pochopit, o co v knihách jde (cca děti ve věku 9 a více let) a poté samozřejmě i mladší generace, která si toto přelomové dílo oblíbila v průběhu několika dalších let.

Na téma Harryho Pottera a jeho fantasy světa vzniká velké množství potenciálních zdrojů, které ale často nemusí být podložené fakty. Autorka v podcastu využívá zdroje, které se jí zdají relevantní. Rozděluje si je na primární, sekundární a terciární.¹⁰⁷

Mezi primární zdroje řadí vše, co napsala J. K. Rowlingová – sedm základních knih a tzv. *Bradavickou knihovnu*,¹⁰⁸ která zahrnuje knihy *Fantastická zvířata a kde je najít*, *Bajky*

¹⁰⁴ Příloha A

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ Tamtéž.

Barda Beedleho a Famfrpál v průběhu věků.¹⁰⁹ Sekundárními zdroji jsou pro ní taktéž texty J. K. Rowlingové, které ale vznikly k nějakému přidruženému projektu – *Pottermore*,¹¹⁰ počítačové hry,¹¹¹ kartičky k čokoládovým žabkám¹¹² apod. Jako zdroje terciární poté vnímá ty, které nenapsala J. K. Rowlingová. Pokud čerpá z tohoto typu zdroje, vždy to v epizodě uvede.¹¹³

Jako zdroje tedy nejvíce využívá samotné knihy, fanouškovské encyklopedie, *Pottermore*, archivované stránky J. K. Rowlingové či bakalářské a diplomové práce, ať už české, či ze světa. U obecných informacích, které se netýkají *Harryho Pottera*, čerpá též z *Wikipedie*. Předsudky, že *Wikipedie* není plnohodnotným zdrojem podle ní v dnešní době již neplatí, i když je dobré zkontrolovat zdroje, ze kterých vychází.¹¹⁴ V tomto ohledu autorce pomáhá její vysokoškolské, ale i středoškolské knihovnické vzdělání. Dokáže kriticky přemýšlet, vést své bádání po zajímavých problematikách, umí rozeznat relevantní zdroje a správně s nimi pracovat. Konkrétním příkladem, kde autorka využívá jak zdrojů, jež se přímo dotýkají této ságy, tak zdrojů, které se světem *Harryho Pottera* nemají nic společného, je část epizody 34, ve které je jako základní zdroj používána kniha *Harry Potter a Tajemná komnata*. Autorka narazí na část kapitoly, ve které je popisována nebezpečnost určitých druhů knih z čarodějnického světa. Jako konkrétní příklad je zde uvedena kniha, po jejímž přečtení začne člověk po zbytek života mluvit ve verších, konkrétně v tzv. *limeriku*, který následně začne autorka definovat, popisovat jeho rýmovou strukturu, historii apod.¹¹⁵ Autorka nezmiňuje zdroj, ze kterého čerpá, ale po komparaci informací sdělených autorkou a informací z *Wikipedie* je pravděpodobné,

¹⁰⁹ Bradavická knihovna (box). In: *Databáze knih* [online]. Praha: Databáze knih, c2008–2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/harry-potter-doplnekove-publikace-bradavicka-knihovna-box-357604>

¹¹⁰ Web *Pottermore*, dnes již *Wizzarding World* je oficiální projektem J. K. Rowlingové a jejího týmu. Web je velmi interaktivní a má fanouškům obohatit jejich zážitek z knih a seznamovat je s dosud nezveřejněnými částmi příběhu.

Viz *Wizzarding World* [online]. Londýn: Wizzarding World Digital, c2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.wizzardingworld.com>

¹¹¹ Hry ze světa *Harryho Pottera*. *Electronics Arts* [online]. Redwood City: Electronic Arts, c2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.ea.com/cs-cz/games/harry-potter>

¹¹² Čokoládová žabka je cukrovinka použitá J. K. Rowlingovou hned v prvním díle jejích knih. V jejím balení se nachází sběratelská kartička, na které se z jedné strany nachází portrét známé osoby z kouzelnického světa a na druhé její životopis. Tato cukrovinka je od roku 2010 dostupná i v reálném světě a fanoušci začínají jednotlivé kartičky sbírat.

Viz Tajemství čokoládových žabek. *Potterzone: Místo nejen pro modly* [online]. Služín: Potterfan, c2018–2020, 13.4.2020 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <http://potterzone.cz/tajemstvi-cokoladovych-zabek/>

¹¹³ Příloha A

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ NOVÁKOVÁ, Bára. Epizoda 34 – Přísně tajný deník (Kapitola 13). Neplecha ukončena [podcast]. In *Spotify* [online]. 25. 10. 2021. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/1x86XHLd3SBFmSYTXW41mW>, čas 9:55.

že zde byla tato internetová encyklopedie použita. Každopádně s jistotou lze říci, že zde byl využit zdroj netýkající se nijak ságy *Harry Potter*. Tento případ lze zařadit i jako příklad k autorčině tendenci zajímat se o věci nejenom ze světa Harryho Pottera.

Podstatnou částí podcastu je i komunikace autorky s posluchači. Autorka si na vzájemné komunikaci velmi zakládá a oceňuje jí, hlavně pro zpětnou vazbu a z důvodu rozšíření či upřesnění jednotlivých informací zaznívajících v podcastu. Pokud jí někdo předá relevantní zajímavost o tématu, v podcastu ji přetlumočí se zmínkou, že není z její hlavy.¹¹⁶ Co se týče kritiky a připomínek posluchačů, autorka je do určité míry bere v potaz, nemůže však vyhovět všem. V rozhovoru uvádí příklad používání vulgárních slov – menší část posluchačů se cítila nekomfortně, další zastávala názor, že je s nimi autorčin projev přirozenější. Autorka tedy udělala kompromis a na neplacených platformách si svůj slovník hlídá více než na svém bonusovém kanále na Herohero, který je zpoplatněn. V tomto případě totiž předpokládá, že lidé, kteří její bonusové epizody odebírají a platí za ně, nemají k jejímu slovníku větších výhrad.¹¹⁷ Pro představu uvedu několik příkladů použití vulgarit. „Teta Petunie je fakt kráva,¹¹⁸“ nebo „Dudleyovi (sic!)¹¹⁹ jsou kokoti,¹²⁰“ či „Malfoy navštěvuje Rona na ošetřovně, aby ho nasral.“¹²¹ Díky celkové uvolněné formě podcastu mi nepřijdou sprostá slova v podcastu nadužívána. Samozřejmě v tomto ohledu musí být respektován i pohled posluchačů, pro které je jakékoli užívání vulgarit nepříjemné. Tento podcast je volně dostupný, mohou ho tedy poslouchat i děti a v tomto ohledu je i občasné použití vulgarit nepřijatelné. Podle výzkumu patří lehké vulgarity k přirozenému projevu autorky, stejně jako například hovorové výrazy. Autorka podle mého názoru udělala omezením těchto sporných slov na volně přístupných streamovacích platformách správný krok.

Komunikace autorky s posluchači probíhá z velké části na sociálních sítích, konkrétně na instagramovém profilu *@neplechaukoncena*, což je také jediný účet tohoto podcastu

¹¹⁶ Příloha A

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ NOVÁKOVÁ, Bára. Epizoda 21 – Harryho nejhorší narozeniny (Kapitola 13). *Neplecha ukončena* [podcast]. In *Spotify* [online]. 19. 7. 2021. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z:

<https://open.spotify.com/episode/7tTBfm4WskQ14vBdZMbdBL>, čas 30:10.

¹¹⁹ V této citaci se nachází autorčin omyl, nejspíše přeřeknutí, z kontextu vyplývá, že zde měla na mysli rodinu Dursleyových.

¹²⁰ NOVÁKOVÁ, Bára. Epizoda 3 – Dopisy od Nikoho (Kapitola 3). *Neplecha ukončena* [podcast]. In *Spotify* [online]. 15. 3. 2021. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z:

<https://open.spotify.com/episode/2WDZT59GbnqfdpwCn1BZ2>, čas 6:47

¹²¹ NOVÁKOVÁ, Bára. Epizoda 16 – Norský ostrohřbetý drak Norbert (Kapitola 14). *Neplecha ukončena* [podcast]. In *Spotify* [online]. 14. 6. 2021. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z:

<https://open.spotify.com/episode/5PWH6Kyt0QuP7B1uZpiuWa>, čas 17:40.

na sociálních sítích. Podle autorky trpí podcasty nejvíce tím, že jejich posluchači mají jen omezené možnosti ke komunikaci a zanechání zpětné vazby tvůrci. Proto je ideální vytvořit posluchačům nějaký prostor, kde se mohou potkávat nejen s autorem, ale i mezi sebou.¹²² Pro autorku je interakce s posluchači na jejím instagramovém účtu velice důležitá, dokáže jí motivovat k dalšímu tvoření podcastu. Zároveň se domnívá, že bez sociálních sítí by její podcast nebyl tak úspěšný, jako je s nimi. Díky Instagramu a sdílení epizod posluchači se začal její podcast šířit dál.¹²³ Instagramový účet *@neplechaukoncena* má v současné chvíli, v únoru 2023, 17 tisíc sledujících.¹²⁴ Příspěvky na něm se týkají hlavně propagace nových epizod. Jedná se o krátké shrnutí kapitoly, či rychlé seznámení s probíraným tématem. Pod jednotlivými příspěvky probíhají diskuze, do kterých se zapojují jak sledující instagramového účtu, tak samotná autorka podcastu. Sledující se autorky buď doptávají, či doplňují informace, které v podcastu nezazněly, nebo si jimi autorka nebyla jistá. Těchto komentářů nebývá na to, kolik má profil sledujících mnoho, většinou si lze povšimnout 10–30 komentářů, není to ale pravidlem. Zajímavým faktem též je, že více komentářů lze vyzorovat u epizod o jednotlivých kapitolách než u těch s bonusovými tématy. Připisuji to hlavně tomu, že komentující mají větší přehled, lépe znají souvislosti, a tím pádem mají i více co říci k jednotlivým knižním kapitolám než k tématům, která analyzují konkrétní problematiku světa Harryho Pottera. Lze vidět, že přispívající se o daná témata zajímají nejen na základní úrovni, ale snaží se do problematiky proniknout hlouběji. Tato živá interakce s posluchači zajišťuje bližší vztah autorky a posluchačů a rozhodně příjemnější prostředí, ve kterém se publikum nebojí s autorkou komunikovat a podílet se tak na vytváření podcastu.

Na příjemném prostředí pro poslech se také podílí výše zmíněný uvolněný a neformální projev podcasterky. Autorka v podcastu používá obecnou a hovorovou češtinu, svůj projev nijak nestylizuje a snaží se znít přirozeně. Nevyhýbá se ani expresivitě – v podcastu občas zaznívají vulgarity. Všechny podklady si autorka píše ručně, jelikož se jí zdá, že při čtení ručního přepisu zní přirozeněji než u podkladů vytisknutých.¹²⁵

Prezentace literatury je v tomto podcastu velmi subjektivní, k jednotlivým faktům přidává autorka své myšlenky, osobní zážitky, vtipy apod. Lze tvrdit, že *Neplecha ukončena* je tvořena

¹²² Příloha A

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ *Neplecha ukončena*. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: https://www.instagram.com/neplecha__ukoncena/

¹²⁵ Příloha A

nejen informacemi ze světa Harryho Pottera ale do značné části také osobností autorky, která se do podcastu hluboce otiskuje. Posluchačům jsou předávány nejen literární informace, ale taktéž autorčiny osobní názory, preference apod.

Způsob komunikace je uvolněný, autorka se pomocí podcastu snaží dopodrobna seznámit své posluchače s dílem *Harry Potter*. Díky podcastingu, který posluchači navozuje komfortní prostředí – možnost poslechu podcastu kdykoli a kdekoli dle uvážení, a díky otevřenému přístupu autorky pro interakci s posluchači přes sociální sítě, je celková komunikace oboustranně přínosná. Recipienty tohoto podcastu je široká veřejnost, která hledá oddechový podcast a je alespoň z části zainteresována do fiktivního svět Harryho Pottera. Svou reakci na podcast a zpětnou vazbu může příjemce vyjádřit skrze sociální sítě tohoto podcastu.

3.2. Podcast *Záložka*

Na platformách, na kterých lze *Záložku* poslouchat, je tento podcast charakterizován takto: „*Záložka* je podcast o knihách, literatuře, čtenářích i čtenářství. Zveme si hosty, kteří mají ke knížkám nejbliž, a rozebíráme nejen aktuální tituly, ale taky témata rezonující literárním světem. Pokaždé vám dáme tip na knihu a pokusíme se tak odpovídat na jednu z nejčastějších otázek pokládaných v knihkupectví. Co teď tak lidé čtou?“¹²⁶ Tento charakterizující popis dokáže potenciálního posluchače v krátkosti seznámit s obsahem podcastu. Podobný, ale více podrobný popis nalézáme též v první epizodě podcastu, která trvá přibližně minutu a půl. V této krátké úvodní epizodě hovoří autor podcastu Jakub Pavlovský, který posluchače seznamuje oproti základnímu popisu navíc například s tím, z jakých oblastí budou budoucí hosté, které si do podcastu bude zvat – spisovatelé, recenzenti, ilustrátoři apod., nebo pro koho je vlastně podcast *Záložka* určen – pro všechny čtenáře a čtenářky.¹²⁷ V rozhovoru pro tuto bakalářskou práci Jakub Pavlovský uvedl, že cílem podcastu je přiblížit posluchačům nové původně české, ale i překladové knihy, které by jim neměly uniknout.¹²⁸ Po mém zkoumání mi nezbývá než tomuto cíli rozporovat. Po poslechu epizod podcastu si posluchač neodnese ani tak tipy na nové knihy, které si může vybrat ke čtení, ale spíše získá přehled o odvětví, které je v epizodě rozebíráno. Příkladem je epizoda s ilustrátorkou Nikolou Logosovou. Posluchač získává povědomí o práci ilustrátorky a celém tomto odvětví i s různými zajímavostmi,

¹²⁶ PAVLOVSKÝ, Jakub. *Záložka* [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/zalozka-8691525>

¹²⁷ PAVLOVSKÝ, Jakub. *Knihy jsou život! Startuje nový pořad o literatuře a čtenářství. Záložka* [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 28. 2. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/zalozka/knihy-jsou-zivot-startuje-novy-porad-o-literature-ctenarstvi-zalozka>

¹²⁸ Příloha B

konkrétně například, že při vydávání knihy záleží i na tak základní věci, jako je výběr správného a vhodného papíru, jelikož pokud je papír příliš savý, černá barva se stane spíše barvou tmavě šedou, což je z ilustrátorského pohledu často nechtěné.¹²⁹ Není to ale tak, že by publikum nedostávalo od účinkujících podcastu tipy na knihy, například v epizodě o audioknihách host Lukáš Vavrečka na závěr několik doporučení zmiňuje.¹³⁰ Po výzkumu však mohu tvrdit, že předávání knižních tipů hlavní náplní tohoto podcastu není.

Moderátorem podcastu je literární publicista Jakub Pavlovský, který studoval Fakultu sociálních věd a Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy. Veřejně se začal literaturou zabývat v roce 2014, kdy si založil instagramový profil *@bookscalling*, kde představuje zajímavé knihy, které podle jeho názoru stojí za přečtení.¹³¹ Po scrollování tohoto instagramového účtu ke starším příspěvkům si lze všimnout zajímavého typu fotografií. Jakub Pavlovský zveřejňuje tzv. „čtecí“ fotografie.¹³² Fotí se s knihou v ruce na netypických místech pro čtení – na útesu, na lesní cestě, na mostech, u památek, v nákupním vozíku, na zemi v metru, u popelnic, na staveništi apod. Dle svých slov chce těmito fotografiemi, které dokáží upoutat pozornost, motivovat ke čtení knih.¹³³ Tyto fotografie jsou nesporně zajímavým a inovativním přístupem k propagaci čtenářství. Dokáže však zajímavá koncepce fotografií motivovat a probudit v lidech vášně ke čtení? Na tuto otázku z dostupných informací neumím s jistotou odpovědět. Jakub Pavlovský je také učitel na střední škole a pořadatel tzv. book clubs, jinak též literárních večerů se spisovateli a jejich čtenáři.¹³⁴

Záložka je podcast *mapující současnou literární kulturu*. Hosty podcastu bývají osobnosti, které mají k literatuře blízko – recenzenti, ilustrátoři, grafici, organizátoři literárních akcí, nakladatelé, překladatelé nebo spisovatelé.¹³⁵ S těmito osobnostmi moderátor pořadu probírá

¹²⁹ PAVLOVSKÝ, Jakub. Někdy se budím ze strachu, že knížku nestihnu dokončit, říká ilustrátorka Nikola Logosová. *Záložka* [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 13. 4. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujrozhlas.cz/zalozka/nekdy-se-budim-ze-strachu-ze-knizku-nestihnu-dokoncit-rika-ilustratorka-nikola-logosova>, čas 10:06.

¹³⁰ PAVLOVSKÝ, Jakub. Audioknihy mohou být cestou ke čtenářství, říká autor průvode jejich světem Lukáš Vavrečka. *Záložka* [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 22. 6. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujrozhlas.cz/zalozka/audioknihy-mohou-byt-cestou-ke-ctenarstvi-rika-autor-pruvodce-jejich-svetem-lukas-vavrecka>, čas 30:10.

¹³¹ Příloha B

¹³² Bookscalling. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/bookscalling/>

¹³³ VODÁKOVÁ, Tereza. Student chce lidi motivovat, aby víc četli. Fotí se proto s knihami na neobvyklých místech. *Aktuálně.cz* [online]. Praha: Economia, c1999–2023, 1. 2. 2018 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/uz-jste-zkouseli-cist-v-popelnici-originalni-projekt-books-c/r~ee798c4e051e11e8b04c0cc47ab5f122/>

¹³⁴ Příloha B

¹³⁵ *Záložka*: O pořadu *Záložka*. *Radio Wave* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/zalozka-8691525/o-poradu>

jejich konkrétní odvětví či specializaci a zajímá se o jejich soukromý vztah k literatuře. Moderátor se svých hostů ptá na jejich soukromé názory na knihy, nebo různé problematiky nejen z literárního světa. Příkladem je moderátorova otázka na překladatelku Markétu Hejkalovou na možné čtenářské pojetí knihy *Válka o pravdu: Pravda o Estonsku, Lotyšsku a Litvě*, která vyšla v roce 2022 a vzhledem ke světové situaci spojené s Ruskou invazí na Ukrajinu je velmi aktuální. Překladatelka se v odpovědi dotkne nejenom knihy, ale díky jejímu tématu také zareaguje na již zmíněnou invazi. Vyjádří se také k problému dezinformací apod.¹³⁶ Ve stejné epizodě ale hostka prezentuje i svůj vztah k literatuře a knihám. Překladatelka prezentuje dvě její nejoblíbenější knihy od Miky Waltariho, jehož knihy překládá. Z tohoto příkladu vyplývá, že moderátor orientuje rozhovor nejen k seznámení s určitou oblastí týkající se literatury, ale také k osobním názorům hostů – nejen k těm literárním.

Jelikož je podcast *Záložka* podcastem veřejnoprávním, má určitá pravidla, která je potřeba dodržovat. Stejně jako všichni moderátoři veřejnoprávních médií, musí i moderátor tohoto podcastu respektovat určité zásady. Pro příklad, v době voleb si nesmí zvat nikoho, kdo kamkoli kandiduje, měl by si zvat lidi z různých oblastí, aby nabídka podcastu byla pestrá, nesmí být vulgární, nebo doporučovat či hanit konkrétní značky.¹³⁷ Toto je v podcastu striktně dodržováno – jsou zvány osobnosti z různých oblastí týkající se literatury, tak aby nabídka témat byla co nejširší a moderátor i jeho hosté dodržují již výše zmíněné zásady veřejnoprávních médií. Jakub Pavlovský se k nahrávání tohoto podcastu dostal po tom, co po téměř jedenácti letech na Radiu Wave skončil pořad *Liberatura*, což byl jediný podcast o literatuře na této stanici. Radio Wave ale chtělo i nadále věnovat literatuře určitý prostor, a proto byl osloven Jakub Pavlovský s nabídkou na vlastní podcast o literatuře.¹³⁸ První díl *Záložky* tak vyšel v únoru 2022.

Rozhlasová stanice Radio Wave, pro kterou podcast vzniká, je jedna ze stanic Českého rozhlasu, která začala vysílat již v lednu 2006.¹³⁹ Radio Wave je stanicí, která se svým programem zaměřuje na mladé posluchače – přináší informace o životním stylu, módě,

¹³⁶ PAVLOVSKÝ, Jakub. Finsko až doted' chodilo kolem Ruska po špičkách. Rozhovor s překladatelkou Markétou Hejkalovou. *Záložka* [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 18. 5. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/zalozka/finsko-az-doted-chodilo-kolem-ruska-po-spickach-rozhovor-s-prekladatelkou-marketou>, čas 31:30.

¹³⁷ Příloha B

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ Český rozhlas připravil stanici pro mladé – Rádio Wave. *IRozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023, 11. ledna 2006 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cesky-rozhlas-pripravil-stanici-pro-mlade---radio-wave_200601111318_mkopp

cestování, psychologii, technologiích, studiu, vztazích, rodičovství, životním prostředí a současných trendech. Zabývá se jak českou, tak zahraniční kulturou a popkulturou. Stanice si zakládá na diskuzi se svými posluchači a může se chlubit nejenom více než 30 podcasty, ale také podcastovými sériemi, které pravidelně vydává.¹⁴⁰ Tato skutečnost poskytuje podcastu vhodné zázemí, které se na něm také projevuje – úroveň tohoto podcastu je vysoká. Hlavním důvodem je to, že spadá pod jedno ze tří veřejnoprávních médií v České republice. Splňuje všechny zásady veřejnoprávních médií, projev moderátora, který pravidelně chodí ke hlasové koučce, je na vysoké úrovni, stejně tak technická stránka podcastu, která je zajišťována Českým rozhlasem.¹⁴¹ Díky všem těmto skutečnostem je *Záložka* podcastem kvalitním, a to jak po stránce informační, projevové, tak po stránce technické.

Osoby, které se podílejí na tomto podcastu, jsou pouze dvě. Z velké části stojí *Záložka* na již zmíněném moderátorovi, který si rozhovory zároveň i střihá, vytváří k nim články na web Radia Wave, občas hosty i fotí apod. Dalším, kdo se na *Záložce* podílí je dramaturg, který dohlíží na obsah podcastu a sleduje, kam směřuje. Dává důraz na pestrost témat a zvaných hostů, poskytuje moderátorovi tipy na potenciální hosty nebo zpětnou vazbu po každém díle. Ten, kdo má ale poslední slovo je tvůrce a moderátor *Záložky* – Jakub Pavlovský.¹⁴² U tohoto podcastu je zajímavé, že autor se neokazuje pouze na zpětnou vazbu od svých posluchačů, ale taktéž jí získává přímou cestou od svého dramaturga. I přes skutečnost, že podcast z větší části závisí na jednom tvůrci, nelze ho dle mé typologie řadit mezi podcasty *autorské*, jelikož spadá a vzniká pro veřejnoprávní médium, které na podcast v poměrně vysoké míře působí, například výše zmíněnými pravidly.

Slovo „záložka“ si běžný člověk dokáže přímo spojit s literaturou a knihami. Je to pomůcka čtenáře, která slouží k založení určité stránky v knize. V rozšířeném popisu podcastu se píše: „Založte si právě rozečtenou knížku a zaposlouchejte se do rozhovorů, ze kterých jasně vyplývá, že čtenářství je životní styl.“¹⁴³ Tato věta nejen, že odkazuje přímo k názvu, zastává ale také cíl samotného autora tohoto podcastu, motivovat lidi k tomu, aby četbu pojali jako součást svého života.

¹⁴⁰ Radio Wave. *Radio Wave* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/o-stanici-5675004>

¹⁴¹ Příloha B

¹⁴² Příloha B

¹⁴³ Záložka: O pořadu Záložka. *Radio Wave* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/zalozka-8691525/o-poradu>

Jedna epizoda podcastu odpovídá jednomu rozhovoru a pohybuje se pravidelně kolem třiceti minut. Epizody jsou vydávány pravidelně jednou týdně, vždy ve středu. Na stanici Radio Wave se *Záložka* vysílá každou středu od 18 hodin. Zároveň je ale pořad vložen na všechny platformy, které ho nabízí, například Spotify, Apple Podcasts, Podcasty Google, Youradio Talk nebo platformu České podcasty.¹⁴⁴ Posлуhač tedy není omezen konkrétní dobou poslechu, stejně jako u všech dalších podcastů. Touto svou pravidelností si podcast zajišťuje stálou posluchačskou základnu.

Rozhovory se samozřejmě liší podle hosta, který do podcastu přijme pozvání. U osobností, které se zabývají zajímavou činností, se moderátor snaží posluchači tuto konkrétní oblast přiblížit. Příkladem je epizoda z června 2022 s Lukášem Vavrečkou, který se zabývá audioknihami,¹⁴⁵ jimž se celá tato epizoda věnuje. Ihned na začátku epizody představuje host podcastu novou knihu, na které se podílel a poté následuje rozhovor o tomto odvětví. Host se snaží vyvracet stereotypy a mýty o audioknihách a jejich poslechu. Moderátor mu pokládá otázku na jeho názor na tištěné knihy a následně probírají opakující se fenomén poslechu slova. Host vyjadřuje názor na audioknihy, který je jasně kladný, moderátor na to reaguje předložením určitých pochybností, které ohledně audioknih má. Dále je v epizodě základně popsáno, jak se při vzniku audioknihy postupuje apod. Ke konci epizody je také otevřeno téma audiokniha versus podcast. V závěru host zmiňuje své osobní tipy na audioknihy, které ho v poslední době zaujaly.¹⁴⁶ Posлуhači jsou tedy s konkrétními probíranými oblastmi seznamováni skrze hosta, kterého moderátor za pomoci svých otázek vede k tomu, aby posluchači dokázal oblast probíraného tématu přiblížit. Na této epizodě lze vidět typické chování autora, který v rozhovorech nenechá k tématu vyjádřit pouze hosta, ale přispívá i svými názory a aktivně se zapojuje do diskuze, tudíž má často posluchač na jedno téma více pohledů. Se spisovatelem se baví nejenom na téma jejich knih, ale taktéž, co je vůbec k psaní knih motivuje, jaké mají rituály apod. V epizodě s Kateřinou Tučkovou se například zajímá o skloubení práce spisovatele a mateřství.¹⁴⁷

¹⁴⁴ Tamtéž.

¹⁴⁵ PAVLOVSKÝ, Jakub. Audioknihy mohou být cestou ke čtenářství, říká autor průvodce jejich světem Lukáš Vavrečka. *Záložka* [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 22. 6. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlaz.cz/zalozka/audioknihy-mohou-byt-cestou-ke-ctenarstvi-rika-autor-pruvodce-jejich-svetem-lukas-vavrecka>

¹⁴⁶ Tamtéž.

¹⁴⁷ PAVLOVSKÝ, Jakub. Pracuju, když dítě spí. Kateřina Tučková o nové knize, potřebě psát i mateřství. *Záložka* [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 18. 1. 2023. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlaz.cz/zalozka/pracuju-kdyz-dite-spi-katerina-tuckova-o-nove-knize-potrebe-psat-i-materstvi>

Pro tento typ podcastu, který se zabývá současnou literární kulturou a probíhá formou rozhovoru je příprava poměrně jasně daná. Jakub Pavlovský využívá jako klíčový zdroj dílo, jehož autora si zve. Dále si dělá na hosta rešerši – dohledává si různé recenze, prochází jiné rozhovory apod.¹⁴⁸ „Nejlepší je, opravdu si přečíst knihu a rozhovor založit na přečteném a také na osobnosti hosta,“¹⁴⁹ popisuje svůj přístup k přípravě rozhovorů jeho tvůrce. Podcast *Záložka* je tedy z pohledu zdrojů naprosto relevantní. Napomáhá tomu nejenom důsledná publicistická příprava autora, ale také odborníci z jednotlivých oborů, kteří jsou do podcastu zváni. Pro tento podcast je také typické vyjadřování názorů moderátora k jednotlivým tématům, který se tak se svými hosty často pouští do lehké polemiky. Příkladem je epizoda s ilustrátorkou Nikolou Logosovou, kde moderátor se svou hostkou nesouhlasí s jejím tvrzením, že ne vše, co v tomto odvětví sama vytvořila je její tvorbou. Ilustrátorka některé své projekty, které dělá ve volném čase do své tvorby nezahrnuje. Moderátor jí v tomto, ale oponuje a za její tvorbu považuje i tyto projekty. Autorce podává několik důvodů tohoto svého tvrzení a ta mu nakonec dává za pravdu. Tato část mi při výzkumu přišla ze strany moderátora přehnaně impulzivní. Posлуhač může mít pocit jakého si poučování hostky ze strany moderátora, a to na posluchače, který si chce poslechnout rozhovor o zajímavé osobě a jejím odvětví nepůsobí dobře. Správnější alternativou by bylo vyposlechnutí hostky a následné zmínění moderátorova vlastního názoru, tak aby si posluchač mohl sám utvořit vlastní názor. Nutno říci, že takovýchto vyostřenějších diskuzí nenacházíme v epizodách podcastu mnoho. Moderátor se v nich uchyluje spíše k výše popsané správnější alternativě, kdy vyjádří i své stanovisko a nechá posluchače vytvořit si vlastní názor. Moderátor se po této polemice ilustrátorce omluvil za jeho důrazné přesvědčování a přešel k dalšímu tématu.¹⁵⁰ Situaci, kdy moderátor se svou hostkou nesouhlasí ale její smýšlení respektuje nacházíme například v epizodě s Karolínou Zoe Meixnerovou, se kterou je spojen výrok „Literatura je sexy“, k němuž má moderátor jisté výhrady, ale poté, co si tato slova jeho hostka obhájí pokračuje v dalších tématech.¹⁵¹

¹⁴⁸ Příloha B

¹⁴⁹ Tamtéž.

¹⁵⁰ PAVLOVSKÝ, Jakub. Někdy se budím ze strachu, že knížku nestihnu dokončit, říká ilustrátorka Nikola Logosová. *Záložka* [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 13. 4. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/zalozka/nekdy-se-budim-ze-strachu-ze-knizku-nestihnu-dokoncit-rika-ilustratorka-nikola-logosova>, čas 28:05.

¹⁵¹ PAVLOVSKÝ, Jakub. Zamilovala jsem se do Karla Havlíčka Borovského, říká popularizátorka Karolína Meixnerová. *Záložka* [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 13. 7. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/zalozka/zamilovala-jsem-se-do-karla-havlicka-borovskeho-rika-popularizatorka-karolina-meixnerova>, čas 20:47.

Podle Jakuba Pavlovského je cílová skupina tohoto pořadu určená především tím, kdo poslouchá Radio Wave. „Jsou to mladí a mladě smýšlející posluchači, nedokážu ale přesně specifikovat věkovou hranici, protože si myslím, že ani neexistuje. Ve druhé řadě jsou posluchači lidé, kteří se zajímají o knihy, literární dění případně je zajímají konkrétní spisovatelé a spisovatelky, kvůli kterým si pouštějí jednotlivé díly.“¹⁵² Podle dostupných dat a informací, které má tvůrce Záložky k dispozici je reálná skupina posluchačů stejná jako ta cílová.¹⁵³

Ke komunikaci se svými posluchači je tvůrce podcastu nakloněn. Pokud se k němu dostanou připomínky či návrhy publika, snaží se je brát v potaz. Tvůrce se dle jeho slov občas ptá svých posluchačů na návrhy dalších hostů.¹⁵⁴ Interakce s posluchači ale není ve vysoké míře. Tento podcast nemá vytvořené nijak zvlášť příznivé prostředí pro komunikaci se svými posluchači. Sociální sítě, které by patřily pouze podcastu prozatím neexistují. „Vlastní síť zřejmě budeme mít, možná si je nadělíme k prvnímu roku podcastu,“¹⁵⁵ vyjádřil se jeho moderátor k sociálním sítím. I když podcast v současné chvíli již rok funguje, prozatím žádné sociální sítě nemá. Komunikace tedy většinou probíhá přes instagramový profil Jakuba Pavlovského – @bookscalling.¹⁵⁶ Taktéž se s ním lze zkontaktovat přes sociální síť rádia¹⁵⁷ – Facebook či Instagram @croradiowave,¹⁵⁸ nebo přes oficiální e-mail tohoto rádia.¹⁵⁹ Mimo sociální sítě se tvůrce Záložky setkává se svými posluchači i na různých knižních akcích, minulý rok například na festivalech Svět knih nebo Letní filmová škola Uherské Hradiště.¹⁶⁰ To má za následek zvyšování povědomosti o podcastu u lidí, které literární témata zajímají, a pro které je tento podcast z velké části vytvářen.

Na instagramovém profilu Jakuba Pavlovského probíhá propagace podcastu v Instastories, nikoli ve stálých příspěvcích, ve kterých pouze upozornil na začátek tohoto podcastu, ale více ho zde nepropaguje. Sociální sítě, které zahrnují celou stanici Radio Wave a jeho projekty mají samozřejmě vyšší počet sledujících, což znamená, že se jakákoli zmínka o podcastu dostane k více lidem. Tento účet ale musí také zahrnout mnohem větší množství obsahu a nedokáže

¹⁵² Příloha B

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ Tamtéž.

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ Bookscalling. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/bookscalling/>

¹⁵⁷ Příloha B.

¹⁵⁸ Croradiowave. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z:

<https://www.instagram.com/croradiowave/>

¹⁵⁹ Příloha B

¹⁶⁰ Tamtéž.

proto jednotlivé podcasty propagovat tak, jak by to dokázal samostatný účet věnující se pouze konkrétnímu pořadu – propagace podcastu *Záložka* zde není nijak znatelná.

Literaturu moderátor podcastu prezentuje jako životní styl. Snaží se posluchače motivovat ke čtení, poukazovat na zajímavosti z literárního světa, představit posluchači nejen autory současné produkce, ale taktéž poodhalit zákulisí vydávání knih. *Záložka* se pokouší čtenáře motivovat k jinému pohledu na knihu – kniha není pouze objektem, který čtenář drží v ruce. Snaží se ukázat všechnu práci, která je se vznikem díla spojena, čemuž napomáhají hosté z různých oblastí literatury, kteří seznamují posluchače se svou prací, s tím, co na ní milují, i s tím, co je na ní nebaví. Zmiňují různé zajímavosti, například popularizátorka Karolína Zoe Meixnerová popisuje, jak vnímá studenty a jejich chování na školách, kde dělá besedy apod.¹⁶¹ Díky těmto pohledům na literaturu, které se často liší tím, že je každý z hostů z jiného odvětví, získává posluchač komplexní přehled o jednotlivých oblastech týkající se literatury.

Prezentace literatury je v tomto případě formální. Moderátor pořadu pouze zřídka uhýbá od hlavního literárního tématu. Tento striktní přístup přispívá nejenom poměrně vysoké úrovni podcastu z pohledu literatury a její prezentace, ale také z pohledu publicistiky. Moderátor se v každé epizodě podcastu striktně drží zásad, která jsou jasně vymezena veřejnoprávním médiem.

3.3. Podcast *Knižní klub*

Podcast *Knižní klub* je na streamovacích platformách popsán takto: „Váš průvodce světem knih. Podcast o knihách s lidmi, kteří knihy milují.“¹⁶² Krátký výstižný popis tohoto podcastu, který obecně shrnuje jeho základní charakter. Podcast je pro posluchače, kteří se chtějí zorientovat na knižním trhu, dostat doporučení na knihy a knižní novinky. Po výzkumu mohu potvrdit, že tento propagační popis je pro tento podcast charakteristickým, a to hlavně jeho první část – průvodce světem knih. Toto slovní spojení dle mého názoru podcast vystihuje. Posluchači jsou doporučovány a prezentovány konkrétní knižní tituly a představování jejich autoři. V podcastu je častý náznak propagace jednotlivých knih, která má pomoci šířit povědomí o konkrétní knize a napomoci tak jejímu prodeji. Tento podcast je dostupný na streamovacích

¹⁶¹ PAVLOVSKÝ, Jakub. Zamilovala jsem se do Karla Havlíčka Borovského, říká popularizátorka Karolína Meixnerová. *Záložka* [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 13. 7. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/zalozka/zamilovala-jsem-se-do-karla-havlicka-borovskeho-rika-popularizatorka-karolina-meixnerova>, čas 16:30

¹⁶² Knižní klub. *České podcasty* [online]. České podcasty, c2020 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/podcasty/knizni-klub>

platformách jako například Spotify, Apple Podcasts, Youradio Talk, České podcasty či Podcasty Google.

Tvůrcem podcastu *Knižní klub* je Radek Blažek, který vystudoval žurnalistiku na Univerzitě Karlově, a ještě během studií začal pracovat pro nakladatelství Euromedia, kam ho přijal marketingový ředitel společnosti potom, co si přečetl jeho knižní blok, který jej zaujal. Po dokončení školy přešel do nakladatelství na plný úvazek. V současné chvíli pracuje na pozici social media director pro celý knižní koncern Euromedia Luxor.¹⁶³ Na sociální síti LinkedIn, která má za cíl propojovat odborníky po celém světě,¹⁶⁴ o sobě Radek Blažek v sekci *Pár slov o mně* píše: „Dělník literatury. Miluju knihy a dělá mi radost, když k nim dokážu přivést čtenáře.“¹⁶⁵ V tomto popisu jeho samotného lze najít jeho motivaci k tvoření podcastu a vůbec k práci v oblasti literatury. Radek Blažek je člověk, který se snaží svým uvolněným přístupem k literatuře přivést lidi ke čtení knih.

Tento podcast lze zařadit mezi podcasty *komerční*. Jak bylo již vysvětleno v předchozí kapitole, *komerční* podcast v této typologii neznamena primárně podcast, který vzniká za účelem získávání financí, jedná se o podcast tvořený pod záštitou určité společnosti. Podcast *Knižní klub* vzniká pro stejnojmennou společnost angažující se na českém knižním trhu, která již od roku 1992 spadá pod společnost Euromedia Group.¹⁶⁶ Euromedia Group, a. s. je největším subjektem, který podniká v rámci knižního trhu v České republice. Patří pod něj například nakladatelství Odeon, Ikar, Universum, Yoli, Esence, Pragma, Pikola atd. Euromedia je největším knižním distributorem v České republice, tudíž knihami zmíněných nakladatelství zásobuje všechny knižní obchody.¹⁶⁷ Tato společnost se na svých stránkách zmiňuje o Knižním klubu takto: „Čtenářský klub během 30 let zaujal přes milion čtenářů. V současné době má Knižní klub více než 200 000 členů – pravidelných odběratelů knih. Ti dostávají pětkrát ročně do své poštovní schránky katalog, z něhož si mohou objednávat knihy i další vybrané zboží za zvýhodněné ceny.“¹⁶⁸ Knižní klub tedy není přímo nakladatelstvím, je to distribuční a marketingový nástroj společnosti Euromedia, který spojuje čtenáře knih vydávaných nejen

¹⁶³ Příloha C

¹⁶⁴ O LinkedIn. *LinkedIn* [online]. Kalifornie: LinkedIn Corporation, c2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://about.linkedin.com/cs-cz?trk=homepage-basic_directory_aboutUrl&lr=1

¹⁶⁵ LinkedIn: Radek Blažek. *LinkedIn* [online]. Kalifornie: LinkedIn Corporation, c2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/in/radablazek>

¹⁶⁶ Knižní klub. *Databazeknih.cz* [online]. Praha: Databazeknih.cz, c2008–2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/nakladatelstvi/knizni-klub-96>

¹⁶⁷ O společnosti Euromedia. *Euromedia* [online]. Praha: Euromedia, c2017–2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.euromedia.cz/o-nakladatelstvi/>

¹⁶⁸ Tamtéž.

touto společností – na svém e-shopu totiž nabízí knihy i dalších nakladatelství, jež pod tuto největší knižní distributorskou společnost nespadají. Název podcastu samozřejmě odkazuje přímo ke společnosti Knižní klub, můžeme si ho však vyložit i jako knižní klub (spolek), který spojuje nadšence pro literaturu.

Podcast *Knižní klub* lze dle mnou vytvořené typologie zařadit také do typu podcastu *mapujícího současnou literární kulturu*. Je založený na představování nejprodávanějších knih, nových knižních trendů, které vychází hlavně v nakladatelstvích spadajících pod Euromedia Group, nahlíží ale také do zákulisí literárního provozu a nabízí rozhovory s autory či osobnostmi současného knižního světa. Cílem je též posluchače pobavit a prozradit mu zajímavé, ne tak známé a zábavné informace, které stojí za vznikem knih apod.¹⁶⁹ Příklad jakési zákulisní informace lze slyšet v epizodě *Květnové knihy, na které se těšíme nejvíce!*, kde účinkující probírají novou knihu *Nepříliš šťastná rodina* od spisovatelky Shari Lapeny, na jejímž vydání se podepsala krize s papírem. Přiznávají, že o vydání této knihy museli oba velmi bojovat, jelikož již v první půlce června měla sama autorka této knihy přijet do České republiky a bylo potřeba, aby v té době byla kniha již v prodeji. Prvním datem jejího vydání měl být 16. květen, poté došlo k přesunu na 25. května, a nakonec až na úplný konec tohoto měsíce.¹⁷⁰ Ihned v červnu, potom, co Shari Lapena navštívila Českou republiku vznikla speciální epizoda tohoto podcastu pouze o této spisovatelce. V jedné z částí této epizody popisují účinkující podcastu to, jak se o ní během jejího pobytu zde starali a jaký jí vymysleli program.¹⁷¹ Konkrétním případem nějaké vtipné hlášky, může být například pozměnění jména autorky Amy McCulloch na Amy McKulich,¹⁷² nebo mnoho průpovědek z valentýnské epizody, například „dva single lůžři natáčí podcast o romantických knížkách.“¹⁷³ Tyto příklady potvrzují cíl, jež je zmíněn výše, a který Radek Blažek uvedl v rozhovoru pro tuto bakalářskou práci.

Po mém výzkumu a dle mého názoru je jedním z výrazných účelů, pro které podcast vzniká již výše zmíněná propagace jednotlivých knižních titulů. Svá témata autor podcastu často

¹⁶⁹ Příloha C

¹⁷⁰ BLAŽEK, Radek. Květnové knihy, na které se těšíme nejvíce!. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 7. 5. 2022. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/551Fz0lxszhYHxwRMNGITP>, čas 4:30.

¹⁷¹ BLAŽEK, Radek. Speciál: Shari Lapena a vše, co o ní musíte vědět. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 18. 6. 2022. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/1i33oSoawqciP7DEDhdavx>, čas 9:05.

¹⁷² BLAŽEK, Radek. 10 knih, které zazáří v září. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 10. 9. 2022. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/1zHYfl9iczgxbBSslV6jD7>, čas 5:00.

¹⁷³ BLAŽEK, Radek. Dva single lidi doporučují čtení na Valentýna. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 12. 2. 2022. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/6WXBD6fu1tBLP0iD4bN1Ah>, čas 0:25.

vybírání v souladu s potřebami společnosti. Propagační prvky jsou v jednotlivých epizodách patrné. O knihách se v tomto podcastu mluví převážně kladně, nenacházíme zde jejich negativní kritiku. Účinkující o knihách diskutují s takovým záplem a nadšením, které dokáží přenést i na posluchače. V některých částech by se dalo polemizovat s tím, zda je možné, aby i v reálu moderátor o všech zmiňovaných knihách přemýšlel tak kladně, jak v podcastu prezentuje. Lze si povšimnout, že se moderátor, nebo jeho hosté snaží na každé knize hledat pozitiva. U některých knih zmiňují, že například nejsou jejich oblíbeným žánrem, ale i tak se je snaží, nejspíše tedy v rámci jejich propagace vykreslovat kladně. Po zkoumání tohoto podcastu ale musím říci, že když se nějaká z knih do podcastu dostane, alespoň jeden z účinkujících je jí nadšen (alespoň to tak vypadá) a dokáže posluchači vysvětlit, proč se na seznam jím doporučených knih dostala, co se mu na ní líbí, nebo proč se na ní těší. Například v jedné z epizod zaznívá od hostky negativní názor na autorku jedné ze zmíněných knih. Po tomto výroku začne moderátor podcastu vyprávět o knihách této autorky, mimo jiné i o její nové knize, která má za nedlouho po zveřejnění podcastu vyjít. Z jeho slov je patrné, že on má na autorku opačný názor než jeho hostka a vykresluje její knihy jako skvělé. Hostka poté přiznává, že popis nové knihy zní dobře, a že je dost možné, že si jí na svůj seznam četby zařadí také.¹⁷⁴ Konkrétní příklad propagace uvedu dále v tomto rozboru.

Podcast sice vzniká pro společnost Knižní klub, proto ho také zařazují mezi podcasty *komerční*, ale celý je projektem Radka Blažka, který sám v roce 2019, kdy začaly vznikat první specializované podcasty, navrhl Knižnímu klubu svůj nápad na podcast o současné literární produkci.¹⁷⁵ Jeho projekt byl jeho kolegy schválen a podcast tak v srpnu 2019 vydal svou první epizodu o young adult literatuře a nejlepších thrillerech.¹⁷⁶ Od svých kolegů dostal ohledně všeho, co se týká podcastu naprostou důvěru – vybírá témata i hosty. Plánuje obsah epizod, přemýšlí o koncepci apod. I celkové pojetí epizod je zcela v jeho režii. Na otázku, jak moc musí podcast společnosti podřizovat odpověděl takto: „Spíše než, že by se mi snažili nějaké téma vnutit, se naopak já snažím vyjít vstříc jim a plánovat epizody podcastu i s ohledem na to, co se v Knižním klubu nebo v nakladatelství Euromedia bude vydávat a dít.“¹⁷⁷ Z této odpovědi je patrné, že existuje kooperace mezi podcastem a společností, která není od vedení korporace

¹⁷⁴ BLAŽEK, Radek. 9 skvělých knih, které budeme číst v červnu. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 4. 6. 2022. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/5ILw0FYLJpnXEczeKwXLL>, čas 5:50.

¹⁷⁵ Příloha C

¹⁷⁶ BLAŽEK, Radek. Knižní klub s Annou Musilovou o YA literatuře a nejlepších thrillerech. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 28. 8. 2019. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/1qprnfm1t5Q8cwJbtfM12X>

¹⁷⁷ Příloha C

vynucená. Velký podíl na této skutečnosti má právě moderátor pořadu, který se snaží být v tomto ohledu co nejvíce rozumný a vyjít vstříc svému zaměstnavateli.¹⁷⁸ S propagací a zázemím podcastu mu pomáhají jeho kolegyně z Knižního klubu¹⁷⁹ – Pavlína Ježková (marketingová manažerka Euromedia Group)¹⁸⁰ a Jana Beránková (ředitelka Knižního klubu).¹⁸¹ Další osobou, která se z velké části na podcastu podílí je Karolína Skácelová,¹⁸² která se v podcastu objevuje alespoň ob jednu epizodu, někdy i častěji.¹⁸³ „Karolína umí skvěle mluvit, takže nikdy nevznikají hluchá místa, má neskutečný přehled o knihách, a navíc už spolupracujeme řadu let, takže jsme seheraní,“¹⁸⁴ popisuje svou kolegyni Radek Blažek. Při poslechu tohoto podcastu si lze všimnout, že epizody, ve kterých účinkuje moderátor a již výše zmíněná Karolína Skácelová jsou uvolněnější. V těchto epizodách není Radek Blažek v pozici hlavního moderátora, který zpovídá svou hostku, ale vede s Karolínou otevřený dialog a ocitá se s ní tak na stejné úrovni. Lze si povšimnout, že se oba účinkují znají i v reálném životě, mají například společné zábavné pracovní historky, nebo znají svůj čtenářský vkus. V jedné z epizod Karolína Skácelová zmiňuje knihu od konkrétní autorky a Radek hned reaguje tím, že si pamatuje, že k této autorce měla Karolína v minulosti výhrady a oba začnou toto téma nadále rozvíjet – v čem se autorka změnila, co se na ní účinkujícím podcastu líbí a co zase méně apod.¹⁸⁵ Na epizodách s těmito dvěma účinkujícími je znát jejich přátelství a souhra.

Epizody podcastu vychází pravidelně jednou za dva týdny, což znamená s poměrně nízkou frekvencí – dvě epizody za měsíc. Důležitá je ale pravidelnost vydávání epizod. Posлуhači se mohou na tuto pravidelnost spolehnout. Délka epizod se pohybuje okolo třiceti minut, tudíž jsou jednotlivé epizody svižné, a ne příliš zdlouhavé. Podcast *Knižní klub* zahrnuje několik typů epizod – rozhovory s autory o jejich knihách, epizody věnující se konkrétnímu tématu,

¹⁷⁸ Tamtéž.

¹⁷⁹ Tamtéž.

¹⁸⁰ LinkedIn: Pavlína Ježková. *LinkedIn* [online]. Kalifornie: LinkedIn Corporation, c2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/in/pavlina%20jezkova-1a373372>

¹⁸¹ LinkedIn: Jana Beránková. *LinkedIn* [online]. Kalifornie: LinkedIn Corporation, c2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/in/jana-beranova-20a19a156>

¹⁸² Karolína Skácelová je česká knižní influencerka, která si říká Penny and Books. Pracuje v týmu Euromedia Group. Na Instagramu doporučuje zajímavé tituly. V roce 2022 v antologii *Všechny barvy duhy* vyšla její prvotina – povídka *Čokoláda na dně kornoutku*.

Viz Rozhovor s Karolínou Skácelovou: „Uprímně jsem všude hrdě prohlašovala, že literární ambice vůbec nemám. Stát se autorkou čehokoli nebylo v plánu.“ *Čtete české autory* [online]. 24. února 2022 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.ctemeceskeautory.cz/2022/02/rozhovor-s-autorkou-karolinou-skacelovou-penny-and-books.html>

¹⁸³ Příloha C

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ BLAŽEK, Radek. Březen – do knihkupectví vlezem! Třeba pro tyhle novinky. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 12. 3. 2022. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/7yk5VKaCAb3LeerNmN4i2D>, čas 0:55.

či oblasti, epizody o knižních novinkách a pak tzv. autentické epizody¹⁸⁶ – vysvětlení názvu a podstaty těchto epizod se nachází níže.

V epizodách věnujících se konkrétní knize vede moderátor pořadu uvolněný dialog s jejím autorem o tom, co ho ke knize motivovalo, jak probíhalo samotné psaní knihy, jaká část se mu psala nejlépe, zda plánuje další knihy apod. V těchto epizodách a vlastně v celém podcastu je znatelná již výše zmíněná propagace probíraných knih, která ale dle mého názoru nevyznívá nikterak násilně či křiklavě. Příkladem tohoto druhu epizody je epizoda ze srpna 2022, kde Radek Blažek vede rozhovor s Kateřinou Surmanovou, které se v době vydání podcastu začala prodávat její nová kniha *Šepot z lesa*.¹⁸⁷ Podle tvůrce podcastu přispěla tato epizoda k většímu povědomí o knihách této autorky a pomohla tak vyššímu prodeji.¹⁸⁸ Ihned na začátku epizody moderátor autorce této knihy sděluje: „Musím říct, že *Šepot z lesa* je jedna z nejlepších knih, které jsem letos četl a rozhodně nejstrašidelnější, takže moc děkuji!“¹⁸⁹ Dále před autorkou zmiňuje, že kniha má zatím rekordní předobjednávky od knihkupců a pro posluchače dodává: „Vy, co teď tento podcast posloucháte, si už můžete knížku koupit například na webu Knižního klubu se slevou.“¹⁹⁰ Moderátor následně nastiňuje děj knihy a poté začne s autorkou vést rozhovor o vzniku příběhu, co jí motivovalo k psaní, o lokacích, které se v knize objevují, probírají podobnosti s jinými knihami a autory, například se C. J. Tudor, Jozefem Karikou, nebo se Stephenem Kingem. Dále se zabývají zdroji, ze kterých autorka pro knihu čerpala, autorčím procesem psaní, moderátor přidává svůj hodnotící komentář atd.¹⁹¹ Na tomto příkladu je vidět, že propagace stojí hlavně na seznámení čtenáře s knihou a jejím dějem, popřípadě autorem, ale také na zdůraznění podobnosti konkrétního díla, nebo autora s jiným, známějším dílem nebo spisovatelem.

Epizody věnující se konkrétnímu tématu, či oblasti mají vždy jedno klíčové téma, o kterém se moderátor podcastu baví se svým hostem, na kterém téma často reflektuje. Příkladem je epizoda z ledna 2023, která se věnuje tomu, jak se autoři vyrovnávají s kritikou. V této epizodě je vedle moderátora spisovatelka Anna Musilová, která v ní vypráví, jak se ona konkrétně

¹⁸⁶ Příloha C

¹⁸⁷ BLAŽEK, Radek. Knižní klub: Šepot z lesa: nejděsivější česká kniha roku? [podcast]. In: *Spotify* [online]. Stockholm: Spotify AB, c2023, srpen 2022 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/1qprnfm1t5Q8cwJbtfM12X>

¹⁸⁸ Příloha C

¹⁸⁹ BLAŽEK, Radek. Šepot z lesa: nejděsivější kniha roku?. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 27. 8. 2022. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/2uOud7vJ73hrO2gUnz1GnN>, čas 0:18.

¹⁹⁰ Tamtéž, čas 0:57.

¹⁹¹ Tamtéž.

srovnává s negativními recenzemi dnes a jak tomu bylo v minulosti. Moderátor se jí nejenom ptá, ale také k tématu přispívá, jelikož i on je autorem několika povídek.¹⁹² Moderátor tedy v poměrně dosti epizodách stírá rozdíl mezi postavením moderátora a hosta. Stať Petra Posledního *Funkce periodické publikace v literární komunikaci* se zmiňuje o rolích jednotlivých subjektů v periodikách: „Zdánlivě stabilní role se kříží, vrství na sebe, vyměňují si výchozí pozice.“¹⁹³ Pro příklad je v této stati zdůrazněna role spisovatele v periodiku, kdy v jednom čísle časopisu zastává roli autora literární reportáže, v jiném čísle poskytuje rozhovor apod.¹⁹⁴ U tohoto podcastu se jedná o podobnou skutečnost. Radek Blažek zastává roli moderátora, ale v určitých epizodách ho spíše, než moderátora rozhovoru vnímáme jako řadového účinkujícího – s posluchači se dělí i o své osobní názory a zkušenosti, tudíž k tématu přispívá aktivně. V některých částech epizod, zejména v těch, kde zastává roli moderátora, přispívá k tématům, se kterými nemá velkou zkušenost, spíše pasivně.

V epizodách, které autor v rozhovoru pro tuto bakalářskou práci pojmenoval jako autentické zpravidla působí on se svou, již zmíněnou častou hostkou Karolínou Skácelovou. Tento typ epizod se projevuje tím, že se každý z účinkujících připraví na zvolené téma epizody samostatně, a následně bez jakékoli společné přípravy začnou podcast nahrávat.¹⁹⁵ Tyto epizody jsou zaměřené na osobní preference obou účinkujících, které bývají často odlišné. Tento typ epizod je poměrně dost recenzní a velmi uvolněný. Oba účinkující popisují knihy s humorem, záplem a se subjektivními prvky. Příkladem je epizoda z února roku 2022, která má název: *Dva single lidi doporučují čtení na Valentýna*.¹⁹⁶ Již z názvu vyplývá uvolněnost tématu epizody, která by se dala přirovnat k přátelskému povídání o knihách. Zde je ale nutno zmínit, že v celém podcastu, nejen v těchto autentických epizodách, je na moderátorovi a dalších účinkujících vidět jejich profesionalita a odbornost. V prostředí knih se pohybují již delší dobu, proto mají široký přehled o knihách, autorech a konkrétních literárních oblastech, což je na jednotlivých epizodách a promluvách slyšet. Tento literární přehled je poměrně dost znatelný právě u autentických epizod – jeden z účinkujících zmíní konkrétní knihu a druhý z nich dokáže okamžitě a bez přípravy reagovat a začít o ní vést dialog. Na těchto epizodách je

¹⁹² BLAŽEK, Radek. Negativní recenze a hate: Jak se autoři vyrovnávají s kritikou. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 28. 1. 2023. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/1V6zfPi63Lmh1ylkMC0xui>

¹⁹³ POSLEDNÍ, Petr. Funkce periodické publikace v literární komunikaci. In: *Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století*. Praha: ÚČL AV ČR, 2005. s 12.

¹⁹⁴ Tamtéž.

¹⁹⁵ Příloha C

¹⁹⁶ BLAŽEK, Radek. Dva single lidi doporučují čtení na Valentýna. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 12. 2. 2022. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/6WXBD6fu1tBLP0iD4bN1Ah>

vidět, že oba účinkující pracují ve stejné společnosti a mají tedy minimálně literární scénu, která je spojena se společností Euromedia Group, zmapovanou.

V epizodách *zahrnující knižní tipy*, působí vedle moderátora opět velmi často Karolína Skácelová. Jde o tipy na knihy, které z větší části vycházejí v nakladatelstvích, která patří pod společnost Euromedia. Příkladem je epizoda s názvem *10 knih, které zazáří v září ze září 2022*, kde oba účinkující hovoří o tom, jaké nejlepší knihy, podle jejich názoru, v září vychází. Zmiňují své dojmy z knih, recenze a ohlasy od ostatních, například i ze zahraničí, představují autory doporučených knih, odkazují na jejich další tvorbu apod. Nejen tento typ epizod bývá dosti subjektivní, účinkující se nebojí vyjadřovat své názory, emoce a pocity týkající se literatury. Příkladem je výrok Karolíny Skácelové: „Čtu teď absolutní pecku, jsem z ní úplně nadšená!“¹⁹⁷ nebo výrok Radka Blažka „I když romantiku obvykle nečtu, tohle mě fakt láká!“¹⁹⁸

Příprava moderátora na jednotlivé epizody se liší podle výše zmíněných typů epizod. Při rozhovoru s autorem si moderátor přečte jeho knihu a provede na daného autora rešerši – většinou načítá již vzniklé rozhovory.¹⁹⁹ U epizod na konkrétní téma si moderátor připravuje okruhy otázek, podle toho, co zajímá jeho, nebo co by mohlo zajímat jeho posluchače. U epizod o knižních novinkách si buď knihy přečte, anebo se snaží nastudovat alespoň jejich anotace, ohlasy na ně, zajímavosti o nich, nebo si projít poznámky od kolegů z redakce.²⁰⁰ Z těchto informací je patrné, že autor často využívá publicistickou přípravu.

Celkové vyznění podcastu a jeho styl je odlehčený. V epizodách nenacházíme žádné komplikované pasáže, kterým by běžný posluchač a čtenář nerozuměl. Dle Radka Blažka jsou cílovou skupinou konzumenti mainstreamové knižní produkce,²⁰¹ jejichž nejoblíbenějšími žánry jsou thrillery, detektivní knihy, knihy romantické, historické romány nebo knihy Young Adult. A právě knihy z oblasti mainstreamu se v podcastu objevují téměř výhradně a je o nich mluveno takovým stylem, aby byl podcast dostupný téměř pro všechny kategorie posluchačů.

¹⁹⁷ BLAŽEK, Radek. Březen – do knihkupectví vlezem! Třeba pro tyhle novinky. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 12. 3. 2022. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/7yk5VKaCAb3LeerNmN4i2D>, čas 0:42.

¹⁹⁸ BLAŽEK, Radek. 8 knih, které si balíme na dovolenou. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. 2. 7. 2022. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/2FsqgCxoptlnHjTb7zm219>, čas 11:08

¹⁹⁹ Příloha C

²⁰⁰ Tamtéž.

²⁰¹ Tamtéž.

Reálnou skupinou posluchačů, podle dat poskytnutými tvůrcem podcastu v rozhovoru, jsou většinou skupinou posluchačů ženy, a to nejčastěji ve věku 28–34 let, dále následuje kategorie 35–44 let. Radek Blažek upozorňuje na zajímavou skutečnost, že stejné skupiny taktéž nejvíce kupují a čtou knihy, a přesně pro tyto skupiny je podcast koncipovaný.²⁰² S tímto tvrzením souhlasím, podcast je utvořený hlavně pro propagaci a doporučování konkrétních knih osobám, které knihy zajímají, a které chtějí číst. Podcast není vhodný pro ty, kteří nečtou, a to z důvodu, že pro ně není téměř nijak informačně hodnotný.

Absence sociálních sítí podcastu je podle jeho tvůrce naprosto v pořádku. „Vlastní sociální síť podcast *Knižní klub* nemá z toho důvodu, že je to zbytečné. Když vydáváte epizodu jednou za čtrnáct dní, zbytek času by se na nich moc nedělo.“²⁰³ Podcast pro svou propagaci tak využívá sociální síť Knižního klubu²⁰⁴ *@knizniklub*, jehož instagramový profil má v současnosti bezmála třicet tisíc sledujících a také osobní profily účinkujících.²⁰⁵ Na instagramovém profilu Knižního klubu probíhá propagace podcastu pravidelně. Po každém vydání nové epizody je na tomto profilu zveřejněn příspěvek s krátkým popisem dílu – jeho téma a jméno hosta. Nové epizody jsou také zveřejňovány v Instastories. Radek Blažek podcast též propaguje na svém instagramovém profilu *@radablazek*, který je z větší části orientován na knihy a v současnosti má více než deset tisíc sledujících.²⁰⁶ V rámci propagace podcastu na tomto profilu sdílí Radek Blažek nově vydané epizody většinou v Instastories. V jeho stálých příspěvcích lze pozorovat propagace jednotlivých knih, často i těch, které jsou zmíněny i v podcastu, ale odkazy přímo na podcast se zde nijak výrazně nenacházejí. Další propagace podcastu probíhá v newsletterech a na webových stránkách Knižního klubu.

Interakce s posluchači tohoto podcastu je na nízké úrovni. Hlavním důvodem je absence samostatných sociálních sítí. Tvůrce podcastu tak nevytváří prostředí pro přímou komunikaci mezi ním a jeho posluchači. K moderátorovi se občas návrhy a připomínky od jeho publika dostávají, ale sám ale uznává, že se svými posluchači nepracuje tolik, kolik by mohl.²⁰⁷

Prezentace literatury je v tomto podcastu poměrně subjektivní. Jedná se o podcast, jehož značnou část tvoří preference jeho účinkujících, kteří prezentují mimo literaturu také své osobní zážitky, myšlenky, vtipy apod. Velkou roli zde ale také hraje společnost, pro kterou podcast

²⁰² Tamtéž.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ Tamtéž.

²⁰⁵ Knižniklub. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/knizniklub/>

²⁰⁶ Radablazek. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/radablazek/>

²⁰⁷ Příloha C

vzniká a podle které se tvůrce orientuje při výběru témat. Při poslechu více epizod si lze všimnout snah moderátora nedegradovat žádnou knihu a alespoň objektivně jí popsat, například podle její anotace tak, aby od ní posluchače, kterého zaujala, neodradil. V tomto případě je tedy prezentace literatury i propagační. Podcast svou formou neformálního rozhovoru přispívá příjemnému prostředí pro poslech. Posluchačům, kteří jsou zainteresovaní v mainstreamové literatuře, navozuje atmosféru uvolněného povídání o knihách a o oblastech spojených s literaturou. Díky této atmosféře dokáže podcast své posluchače vtáhnout a zaujmout. Nejedná se o strojený podcast s jasně danou osnovou, jedná se o nestrukturalizovaný rozhovor většinou dvou osob, na kterých je vidět vášeň a láska ke knihám a tato nálada se v průběhu podcastu přenáší i na posluchače, který má pocit sounáležitosti s účinkujícími v podcastu, a to hlavně z již zmiňovaných prezentací osobních názorů a preferencí účinkujících.

3.4. Podcast *Na potítku*

Na streamovacích platformách, které podcast *Na potítku* nabízí, se nalézá tento popis: „Podcast *Na potítku* je audio verzí Youtube kanálu *Na potítku*, kde David Jirsa, PhD. rozebírá literární díla, povídá o jejich autorech a době, ve které žili a psali. Projekt je zaměřený především na přípravu ke státní maturitě z češtiny.“²⁰⁸ Tento popis a každá informace v něm je dle mého názoru opodstatněná. Z popisu je patrné, že hlavní platformou, pro kterou je tento video pořad tvořen je YouTube. Audio verze tohoto pořadu je poté dostupná na platformách jako například Spotify, Youradio Talk či Podcasty Google a na placených platformách Herohero a Patreon, kde lze tento podcast finančně podpořit. Tento podcast není dostupný na platformě Apple Podcasts jako ostatní ze zde analyzovaných podcastů, nedokáži však říci, z jakého důvodu tomu tak je. Archiv epizod tohoto podcastu nacházíme také na stránkách projektu *Na potítku*.²⁰⁹ Titul za jménem autora upozorňuje posluchače na jeho erudovanost, a podporuje tak věrohodnost celého podcastu. V popisu je taktéž určena cílová skupina a obecně shrnuté téma celého podcastu.

Autorem tohoto podcastu je David Jirsa, který má bakalářský titul z bohemistiky a žurnalistiky, magisterský titul taktéž z bohemistiky a doktorát z teorie literatury z Univerzity Palackého v Olomouci. Rok taktéž studoval slavistiku a anglistiku v Jeně na Friedrich-Schiller

²⁰⁸ Podcast *Na potítku*. *Youradio Talk: České podcasty a zprávy*[online]. Praha: Active Radio, c2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://talk.youradio.cz/porady/na-potitku>

²⁰⁹ *Na potítku* [online]. Hradec nad Svitavou: Na potítku, c2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://napotitku.cz/o-nas/>

Universität. Dnes učí na Univerzitě Palackého a před tím dva roky vyučoval v čínském Tianjinu na Foreign Studies University.²¹⁰ V dnešní době je taktéž šéfredaktorem literární revue *Aluze*, která je vydávána Katedrou bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého a jejíž podtitul zní *Časopis pro literaturu, filozofii a jiné*. Publikuje původní básně, prózy, ale i filozofické či literárně teoretické texty.²¹¹

Na pořadu se podílí dvě osoby. Již výše zmíněný David Jirsa, který se stará pouze o obsah pořadu a jeho kamarád a společník Daniel Zezula, který zajišťuje technické zabezpečení pořadu a chod firmy. Na celkovém projektu se nově podílí i účetní, která ale s přípravou pořadu nemá přímou spojitost.²¹²

Jelikož podcast *Na potítku* vzniká nezávisle na jakékoli instituci, ani veřejnoprávní, ani komerční, lze ho zařadit do podcastů *autorských*. V této kategorii se v ročníku 2022 ankety *Podcast roku* umístil na padesátém místě.²¹³

Dalším typem literárního podcastu, do kterého lze tento podcast zařadit je podcast *vzdělávací*, který pomáhá hlavně středoškolským studentům. Tato skutečnost lze vyčíst z výše vloženého popisu podcastu i ze samotného názvu, který jasně dokládá jeho účel. Podle mého zkoumání je tento podcast nejkompexnějším literárně vzdělávacím pořadem, a to nejen ve formě podcastu, ale též ve formě videí na YouTube. Podcast *Na potítku* je rozhodně nejdéle trvajícím podcastem – první epizoda vyšla v říjnu 2016, což v této chvíli znamená téměř sedm let působení na české podcastové scéně. Díky takto dlouhému trvání pořadu je logické, že bude mít také velké množství epizod. A právě díky této dlouhé existenci a vysokému množství epizod na různá témata je tento podcast nejkompexnějším literárně vzdělávacím pořadem. Samozřejmě existují i další projekty, které se literárnímu vzdělávání také věnují, ale žádný z nich nemá tak velké množství epizod a neobsáhne tolik literárních témat.

Podle slov tvůrců projektu *Na potítku*, nemají jejich videa a podcasty nahradit studentům četbu jimi probíraných knih.²¹⁴ Pořad nepřipravují se záměrem pomoci studentům podvádět při studiu literatury, chtějí své publikum motivovat k tomu, aby vidělo text v jiných souvislostech

²¹⁰ Příloha D

²¹¹ *Aluze. Slovník české literatury po roce 1945* [online]. Praha: ÚČL AV ČR, c2006–2008 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=248>

²¹² Příloha D

²¹³ *Podcast roku* [online]. Praha: Active Radio, c2023 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.podcastroku.cz>

²¹⁴ *Na potítku: O projektu. Na potítku* [online]. Hradec nad Svitavou: Na potítku, c2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://napotitku.cz/oprojektu/>

a úhlech. Snaží se předat posluchačům myšlenku, že to, co je při četbě důležité, je jejich individuální pocit z díla. Na webových stránkách pořadu nacházíme toto vyjádření: „Nejde nám o přeřikávání dějů knih, ale spíše o to, abychom čtenářům ukázali, jak lze v klasické literatuře číst mezi řádky, upozorňujeme na interpretační svobodu a prakticky neomezený konotační potenciál básnických prostředků.“²¹⁵ Konkrétním případem toho, jak se moderátor snaží své posluchače inspirovat k tomu, aby text nečetli bezmyšlenkovitě, je například část epizody, která se věnuje novele *Kuře melancholik* od Karla Šlejhara. Autor motivuje potenciální čtenáře k tomu, ať vnímají jednotlivé náznaky a zajímavé symboly. Jako příklad uvádí čtenářovo nevědomí o věku dítěte, které v díle vystupuje. V textu sice nikde není napsáno, kolik dítěti je, ale za pomoci náznaků roztroušených po téměř celé knize lze nějaké konkrétní rozmezí věku dítěte odvodit – například to, že zatím umí počítat pouze do pěti, a ještě k tomu s chybami apod.²¹⁶ Tímto stylem moderátor podcastu provádí své posluchače dílem a snaží se je naučit, jakým způsobem jednotlivá knižní díla číst a pojímat.

Název podcastu *Na potítku* přímo odkazuje k oblasti vzdělávání. Jedná se o čas studentovy přípravy před samotnou zkouškou bezprostředně po vylosování otázky. Nejčastěji se název spojuje s oblastí středoškolské maturitní zkoušky. Takto se popisuje průběh ústní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury na webové stránce *Nová maturita*: „Po vylosování maturitního zadání dostává žák od zkušební maturitní komise pracovní list, následuje 20minutová ‚na potítku‘. Vlastní ústní zkouška trvá 15 minut.“²¹⁷ Z tohoto popisu je patrné, že slovní spojení „na potítku“ je již ustáleným a vžitým.

Epizody mají vždy jedno téma, které autor pořadu rozebírá, a podle kterého se řídí délka jednotlivých dílů. Nejčastěji bývají cca 20–40 minut dlouhé. Tato minutáž však není pravidlem, nacházíme jak epizody kratší, tak delší než toto rozpětí. Dle informace z rozhovoru s autorem mají epizody, které jsou kratší vyšší sledovanost, oproti těm, které jsou delší.²¹⁸ Tuto skutečnost lze logicky vysvětlit – posluchači, kteří tento podcast poslouchají, potřebují většinou pomoci s látkou do školy, literatura často není obor, který by je příliš zajímal. Z tohoto důvodu tito posluchači preferují spíše kratší epizody. Jednotlivé díly jsou vydávány nepravidelně, nepřišla jsem na žádný klíč, který by byl při vydávání epizod využíván. V jistém období jsou epizody

²¹⁵ Tamtéž.

²¹⁶ JIRSA, David. EP194 karel šlejhar – kuře melancholik. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. 1. 5. 2022. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/12rDYNQ8OjToxWR30kv66Q>, čas 10:30.

²¹⁷ Ústní zkouška z českého jazyka a literatury. *Nová maturita* [online]. Praha: Cermat, c2010 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20180313185339/http://www.novamaturita.cz/ustni-zkouska-z-ceskeho-jazyka-a-literatury-1404033210.html?sub=studenti>

²¹⁸ Příloha D

vydávány každý týden, v jiném zase dvakrát, nebo pouze jednou do měsíce.²¹⁹ Tato skutečnost může pořadu snižovat stálou posluchačskou základnu, která od autora nedostává příslib pravidelnosti jednotlivých epizod. Opět se ale musíme vrátit k tomu, že posluchači podcast využívají spíše pro studijní účely. Podle mého názoru má podcast i kvůli této skutečnosti poměrně malou stálou posluchačskou základnu – publikum si vybírá z epizod pouze ty, s jejichž tématem potřebuje seznámit.

Epizody tohoto pořadu se zabývají buď konkrétními díly a jejich autory, spisovateli a jejich celkovou tvorbou, uměleckými směry (preromantismem)²²⁰ a skupinami (Beat generation),²²¹ maturitními didaktickými testy z českého jazyka,²²² různými problematickými oblastmi českého jazyka, zajímavostmi z oblasti literatury,²²³ nebo literární teorií, o které začaly epizody vznikat spíše až ve druhé polovině působení podcastu. Konkrétními epizodami zabývající se literárními díly a jejich autory jsou například *Směšné lásky* od Milana Kundery, *Višňový sad* od Antona Pavloviče Čechova, *Quo vadis* od Henryka Sienkiewicze, nebo *Obsluhoval jsem anglického krále* od Bohumila Hrabala atd. V těchto epizodách moderátor krátce seznámí posluchače se životem autora, generalizuje rysy jeho tvorby, popíše konkrétní knihy a krátce shrne děj. Dále se zaměří na zařazení díla do literárně-historického kontextu, na kompozici díla, na jeho jazyk, na postavy, na vypravěče a pokouší se posluchače inspirovat ke správnému přečtení a vnímání díla. Dále se krátce věnuje směru, ve kterém dílo vzniklo, zajímavostem týkající se autora či knihy a podobnostem s jinými spisovateli a díly. Těchto epizod je v porovnání s ostatními typy nejvíce. Z jednotlivých dílů lze poznat, že je autor koncipuje dle osnovy maturitní zkoušky z literatury.

V epizodách z průběhu roku 2020 lze poznat zlom v celkovém pojetí pořadu. Do této chvíle tvořily pořad z největší části epizody zabývající se konkrétním dílem a autorem, uměleckými směry a skupinami či literárními žánry. Tyto rozbory jsou koncipovány hlavně pro účely

²¹⁹ JIRSA, David. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5fEg5AtMhk5VDNijddxbAy>

²²⁰ JIRSA, David. UčíSmažka 23 – Preromantismus. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. 15. 1. 2021. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/2LWzQWSqyZN1TdWALWcIE>

²²¹ JIRSA, David. EP62 beat generation. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. 3. 9. 2018. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/4JwVavwGQSjUoHXfGbhmk>

²²² JIRSA, David. EP150 Didakt'ak Na potítku 2021. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. 15. 1. 2021. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/1CbAMEwTDADBmNtWBSjPcp>

²²³ JIRSA, David. EP38 Zažité chyby v literární historii. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. 23. 8. 2017. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/3CenmQrc37VM1nRwz6m9GR>

středoškolských studentů. Příkladem těchto epizod je rozbor didaktického testu k maturitní zkoušce, rozbor *Saturnina* od Zdeňka Jirotky, epizoda o *Lumírovcích* a *Ruchovcích*²²⁴ apod.

V průběhu roku 2020 se však pořad začíná v některých epizodách více orientovat na poněkud složitější témata, často z oblasti literární teorie, nebo na rozbor knih, či oblastí, které středoškolská studenta při studiu nemají velké šance využít. Nelze však říci, že by z pořadu byly epizody, které byly užitečné hlavně pro středoškolské publikum, úplně vyloučeny – byly pouze omezeny. O této změně se autor pořadu zmínil i v rozhovoru pro tuto bakalářskou práci: „Původně jsme cílili hlavně na středoškoláky, ale postupně od toho ustupujeme a zaměřujeme se spíše na skutečné zájemce o literaturu, tedy zapálené čtenáře klasické literatury.“²²⁵ Konkrétními příklady epizod jsou díly o analýze prózy, epizoda o Marshallovi McLuhanovi, feministické literární vědě apod.²²⁶ V jedné z novějších epizod, která se věnuje analýze prózy, konkrétně času, vypravěči a fokalizaci dokonce moderátor zdraví své vysokoškolské studenty. U této epizody je očividné, že není určena pro posluchače, kteří se literaturou nezabývají na odbornější úrovni. Svědčí o tom též autorova téměř úvodní věta „Dnes to bude trochu náročnější téma, dalece přesahující požadavky středoškolské češtiny, takže vydrží jen ti nejsilnější z vás.“²²⁷ Těchto epizod zabývajících se takto odbornými tématy je ale i v současné době oproti těm, které jsou určeny středoškolským studentům, pořád malé množství.

Autor k výkladu přistupuje velice odborně, má snahu vysvětlovat složitější látku krok po kroku, využívá ukázek, na kterých danou problematiku ilustruje a vysvětluje, předává svým posluchačům taktéž kontext, který je pro pochopení látky potřebný a dokáže tak posluchači pomoci se správným pochopením látky. Příkladem je epizoda o samizdatu, ve které nejdříve autor posluchačům poskytuje obecné souvislosti doby a představuje jim nejen samizdatový proud vydávané literatury, ale zmiňuje také literaturu oficiální a exilovou.²²⁸ Toto přidávání kontextu se objevuje vlastně ve většině epizod podcastu, autor se drží jedné hlavní linky, zároveň však svůj výklad obohacuje o informace navíc, o kterých si nejspíše myslí, že je dobré,

²²⁴ JIRSA, David. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5fEg5AtMhk5VDNijddxBay>

²²⁵ Příloha D

²²⁶ JIRSA, David. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5fEg5AtMhk5VDNijddxBay>

²²⁷ JIRSA, David. EP211 analýza prózy – čas, vypravěč a fokalizace. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. 6. 2. 2023. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/0YU5TfDhc7uQFeZw8whlgW>, čas 0:28.

²²⁸ JIRSA, David. EP64 samizdat. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. 13. 10. 2018. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/3zrsVqfrgg9FkfluVycHbd>

aby je posluchač znal. Příkladem je opět epizoda o díle *Kuře melancholik*. Při analýze díla zmiňuje naturalismus, o kterém prezentuje několik informací, které sice s rozebíraným dílem přímo nesouvisí, ale středoškolský posluchač by je měl znát.²²⁹ V některých případech se mu ale nedaří zvolit odpovídající odbornost a vysvětluje něco, co již úplně není v potřebách běžného studenta, anebo naopak – středoškolskou látku vysvětluje slovy, kterým větší část dnešní mladé generace v hovoru neporozumí. Příkladem je epizoda o díle *Višňový sad* – v jedné z částí se autor zaobírá nejasně vykreslenými postavami Čechovových dramát, v této pasáži použije slovo „kontradikce“,²³⁰ které podle mého názoru ve slovníku mladé generace – hlavně tedy středoškolských studentů, pro které pořad primárně vzniká, již nefiguruje. Podcast ale v dnešní době není zaměřen pouze na studenty, ale též na literární nadšence a určité složitější pasáže, nebo obraty jsou s největší pravděpodobností určeny právě jim. Tyto popisované případy ale nejsou nijak kontraproduktivní. Autor vysvětlí základy látky tak, aby jim z větší části porozuměla již zmiňovaná primární cílová skupina a svému náročnějšímu publiku poskytuje těmito odbornějšími pasážemi jakousi návěstbu nad základní informace k tématu.

Jak je již zmíněno v předchozích odstavcích, cílovou skupinou posluchačů tohoto pořadu jsou středoškolští studenti a v poslední době i skuteční zájemci o literaturu.²³¹ Podle dat poskytnutých autorem pořadu, jsou bezkonkurenčně největší skupinou reálných posluchačů osoby mezi 18–24 let, které tvoří více než polovinu publika, a dále následuje skupina ve věku 25–34 let.²³² To tedy znamená, že reálným publikem jsou opravdu studenti, nejčastěji středoškolští, připravující se na maturitní zkoušku, ale také studenti vysokoškolští. Další, co toto tvrzení podporuje, je též menší počet přehrání o prázdninách a větší ve zkouškovém období a v době maturit.²³³

Přípravu autora na jednotlivé epizody nelze generalizovat. Díky jeho vysoké odbornosti je běžné, že některé epizody zvládne natočit bez větší přípravy, u některých provádí rozsáhlejší

²²⁹ JIRSA, David. EP194 karel šlejhar – kuře melancholik. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. 1. 5. 2022. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/12rDYNQ8OjToxWR30kv66Q>

²³⁰ JIRSA, David. EP212 anton pavlovič čechov – višňový sad. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. 12. 2. 2023. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/3hvUQTzetQBvgxxAWBjuUJ>, čas 24:00.

²³¹ Příloha D

²³² Tamtéž.

²³³ Tamtéž.

výzkum. Jednotlivá témata vybírá často náhodně, bez jakéhokoli klíče. Vybírá si je buď sám, nebo přihlíží k přáním některých svých posluchačů.²³⁴

Na potítku má vlastní sociální sítě, konkrétně instagramový a facebookový profil *@napotitku*. Tyto profily nejsou samy o sobě informačně hodnotné, ale slouží primárně k propagaci podcastu. Jsou na nich propagovány jednotlivé epizody, deklarovány online streamy, výzvy na pokládání otázek pro epizody Q&A apod. Nalézáme na nich též nepovedené záběry.²³⁵ Nemohu s jistotou tvrdit, za jakým účelem jsou tyto záběry zveřejňovány, jejich popisek je často nic neříkající a strohý – pro pobavení zde nejspíše nejsou. Jsou to často videa zachycující autenticitu – přemýšlení autora o nějakém příkladu, autorem omylem shozená věc, jeho přeroknutí apod. Můj závěr tedy je, že tvůrce chce svůj projev pomocí těchto videí polidštit a ukázat, že ani on není neomylný.

Interakce s publikem probíhá příležitostně, například při streamech. Témata na přání v tomto podcastu nefungují v nijak vysoké míře. Autor občasně zpracovává návrhy na témata od svých platících posluchačů, kteří pořad podporují na platformách Herohero a Patreon. Běžní posluchači autorovi návrhy na témata posílají také – hlavně na rozbor konkrétních děl, bohužel tyto návrhy chodí ve vysokém množství a autor tak většinu nemůže brát v úvahu.²³⁶ Pořad se zabývá velice širokou oblastí, a z tohoto důvodu má autor pouze omezenou možnost vytvářet epizody na přání. Pokud by si autor vybral pouze menší pole působnosti, které by se tím pádem stalo i ucelenějším, dokázal by posluchačům a jejich návrhům vycházet více vstříc. Zde ale můžeme polemizovat o tom, zda by bylo takovéto pojetí podcastu, které by zahrnovalo například pouze rozборы maturitních děl, tak úspěšné, jako je současný koncept.

Celková obsahová úroveň tohoto podcastu je velmi vysoká a odborná. Informace v něm jsou podloženy relevantními zdroji a zaštitěny autorem, který má vysoké vzdělání a praxi v tomto oboru. Jeden z tvůrců pořadu se zabývá pouze jeho technickým zázemím, což znamená, že většina epizod je na kvalitní úrovni i po této stránce.

Prezentace literatury je v tomto pořadu na vysoké obsahové úrovni a je posílena o odborný projev moderátora, který literaturu prezentuje vědecky, což vychází z jeho erudovanosti. Komunikace je v tomto případě formální, prostředí není příliš uvolněné. To zapřičiňuje nejen

²³⁴ Tamtéž.

²³⁵ Napotitku. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/napotitku/>

²³⁶ Příloha D

přístup autora k látce, ale vůbec témata, kterými se pořad zabývá. Recipienti tohoto pořadu, nemají nijak výraznou možnost se na něm podílet.

3.5. Podcast *Literární hysterie* – epizody ze série *Literární hysterie a Národní opruzení*

Na platformách, na kterých si lze podcast *Literární hysterie* poslechnout nacházíme tento popis: „Ve škole nás naučili, že Babičku napsala Božena Němcová. Aktivnější učitelé pro zajímavost dodali, že to byla pěkná rajda. Mácha je zas pro polovinu národa romantický básník a pro tu zvědavější půlku úchylný despota. Tento podcast své hrdiny zbavuje nálepek a popisuje jejich životy tak, jak skutečně proběhly. Možná s lehkou nadsázkou. Literatura je sexy, pojďme si ji zamilovat společně.“²³⁷ Z popisu jasně vyplývá, že je autorka nespokojena s výukou literatury, která často spisovatele nálepkuje a zbavuje je lidskosti. Autorka se svými činnostmi týkající se literatury, které se neomezují pouze na podcasting, snaží spisovatele a celou literaturu zbavit osekáných informací bez kontextu, jež se každodenně na školách vyučují. Výrok „Literatura je sexy“ pro autorku znamená, že číst a zajímat se o literaturu není nic „lůzrovského“, slovo sexy pro ni má význam něčeho přitažlivého, zajímavého a hezkého.²³⁸ Tento podcast je dostupný na streamovacích platformách jako například Spotify, Apple Podcasts, Youradio Talk, Podcasty Google či Herohero.

Autorkou podcastu je Karolína Meixnerová, jež mezi křestním jménem a příjmením užívá také prostřední jméno Zoe. Karolína Zoe Meixnerová studovala na Univerzitě Karlově bohemistiku a žurnalistiku.²³⁹ Prošla si několika stážemi v médiích, několik let pracovala jako produkční v České televizi a poté na streamovací platformě Dramox,²⁴⁰ která nabízí divadelní představení online.²⁴¹ Přes všechny tyto zkušenosti se v období koronavirové pandemie dostala k popularizaci české literatury²⁴² – na svůj instagramový profil a TikTok *@cojezoe* začala nahrávat krátká, nápaditá a často vtípná videa týkající se literatury hlavně 19., ale okrajově také

²³⁷ *Literární hysterie*. *České podcasty* [online]. České podcasty, c2020 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/podcasty/milenialky-ctou>

²³⁸ PAVLOVSKÝ, Jakub. Zamilovala jsem se do Karla Havlíčka Borovského, říká popularizátorka Karolína Meixnerová. Záložka [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 13. 7. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/zalozka/zamilovala-jsem-se-do-karla-havlicka-borovskeho-rika-popularizatorka-karolina-meixnerova>, čas 26:43.

²³⁹ Příloha E

²⁴⁰ LinkedIn: Karolína Meixnerová. *LinkedIn* [online]. Kalifornie: LinkedIn, c2023 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/in/karol%C3%ADna-meixnerov%C3%A1-4b8462145>

²⁴¹ Dramox: O projektu. *Dramox* [online]. Praha: Dramox, c2020–2023 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.dramox.cz/o-nas>

²⁴² Příloha E

20. století.²⁴³ Mezi první videa se řadí například jedno s názvem *Jak se zachová Božena Němcová, když potká...*, autorka v něm předvádí, jak by se Němcová zachovala, pokud by potkala Karla Havlíčka Borovského, Sofii Podlipskou, Václava Bolemíra Nebeského nebo svého manžela Josefa Němce.²⁴⁴ Na tomto videu autorka ukazuje vztahy, které Božena Němcová s těmito čtyřmi osobnostmi měla a představuje nám v něm i povahu Němcové. Upozorňuje nás na to, že měla milence, ukazuje její ne příliš vřelý vztah k manželovi apod. Dalšími příklady je video o Josefu Kajetánu Tylovi čekajícím na recenzi *Posledního Čecha* od Karla Havlíčka Borovského,²⁴⁵ video s názvem *Kdyby měl Karel Havlíček Borovský Instagram*,²⁴⁶ nebo o tom, jak by se chovali manželé Němcovi v manželské poradně.²⁴⁷ Tato videa jsou vtipná hlavně svou formou, nejde o žádný výklad faktů, jedná se o zasazení klasických českých spisovatelů převážně 19. ale občasné také 20. století do současných trendy videí, ve kterých jejich autorka prezentuje jejich život, názory, díla apod. Velká část videí tíhne k bulvárnosti, která je provázána s celým projektem *Literární hysterie*. Tento jiný úhel pohledu na klasickou literaturu zajišťuje celému projektu jeho úspěšnost. Prvky bulvárnosti lze vidět například u videa, které ukazuje, jak je Jaroslavu Vrchlickému oznamováno, že některé jeho děti vlastně nejsou jeho,²⁴⁸ nebo video *Děsivá tajemství českých spisovatelů*, které se týká jejich osobního života.²⁴⁹

V dnešní době zahrnuje projekt *Literární hysterie* nejenom tento instagramový a TikTok profil, ale také knihu²⁵⁰, besedy²⁵¹, literární blog²⁵² a zde analyzovaný podcast.²⁵³ Ještě před zmíněnou

²⁴³ Cojezoe. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/cojezoe/>

²⁴⁴ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. [Jak se zachová Božena Němcová...]. In *Instagram* [online]. 23. 6. 2021. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/cojezoe/>

²⁴⁵ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. [A tak se zrodil literární kritik ...]. In *Instagram* [online]. 28. 6. 2021. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/cojezoe/>

²⁴⁶ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. [V jaké redakci by podle vás ...]. In *Instagram* [online]. 4. 11. 2022. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/cojezoe/>

²⁴⁷ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. [Koho na gauč posadíme příště? ...]. In *Instagram* [online]. 3. 8. 2022. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/cojezoe/>

²⁴⁸ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. [U Vrchlických bylo taky veselo ...]. In *Instagram* [online]. 15. 10. 2022. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/cojezoe/>

²⁴⁹ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. [Další zajímavosti ...]. In *Instagram* [online]. 26. 1. 2023. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/cojezoe/>

²⁵⁰ Kniha od Karolíny Zoe Meixnerové má název *Průvodce literární hysterií 19. století* a byla vydána v roce 2022.

Viz *Průvodce literární hysterií 19. století*. *Databaze knih*[online]. Praha: Databaze knih, c2008–2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/pruvodce-literarni-hysterii-19-stoleti-498920>

²⁵¹ Její literární přednášky a besedy jsou jak pro veřejnost, tak pro školy. Besedy se zaměřují na české autory 19. století, jako je Božena Němcová, Josef Kajetán Tyl, Karel Havlíček Borovský, Karolína Světlá, Jan Neruda a další.

Viz *Literární hysterie* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.literarnihysterie.cz>

²⁵² Literární hysterie: Blog. *Literární hysterie* [online]. [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.literarnihysterie.cz/blog/>

²⁵³ *Literární hysterie* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.literarnihysterie.cz>

pandemií začala Karolína Zoe Meixnerová společně s knižní influencerkou Lucií Zelinkovou²⁵⁴ nahrávat podcasty o literatuře. Lucie Zelinková měla posluchače informovat o knižních novinách a Karolína Zoe Meixnerová se již v této době zaobírala hlavně literaturou 19. a občasně literaturou 20. století²⁵⁵ – tuto svou rubriku pojmenovala *Literární hysterie*, podle které nakonec podcast získal své dnešní jméno.

Autorka se svými projekty primárně věnuje popularizaci období 19. století. Tato skutečnost má několik důvodů. Prvním z nich je, že podle ní je období národního obrození ve škole nejméně oblíbenou látkou a druhým důvodem je vzdálenost této doby od současnosti, díky čemuž si může spíše dovolit dát volný průchod své fantazii,²⁵⁶ jak přiznala v rozhovoru pro Český rozhlas. „Netajím se tím, že moje fantazie občas zapracuje, ono také nejde říct, co si lidé říkali doslova, protože o tom nejsou žádné záznamy. Máme maximálně korespondenci, ze které můžeme čerpat, ale pak už to jsou naše domněnky. Takže ano, situace, do kterých postavy spisovatelů stavím jsou vymyšlené, ale snažím se, aby postavy měly ty jejich povahové rysy a vlastnosti, které na nás z jejich dopisů promlouvají, a aby ty faktické události zůstaly tak, jak jsou.“²⁵⁷ Její projekt je založen ani ne tak na konkrétních dílech jednotlivých autorů, ale spíše na jejich životě. Za jakých životních okolností napsali svá díla, co je inspirovalo apod.

Tento analyzovaný podcast má několik různých fází a typů epizod, které bychom mohli nazvat sériemi a které se v jednu dobu (okolo roku 2020) překrývaly. Patří sem díly, které spadají do série *Literární disko*,²⁵⁸ *Literární hysterie*, *Knižní sběr, tak akorát*²⁵⁹ či *Národní opruzení*. V tomto rozboru se zaměřím pouze na sérii *Literární hysterie* a na nejnovější část podcastu, která byla nazvána *Národní opruzení*, jejichž autorkou je již výše zmíněná Karolína

²⁵⁴ Lucie Zelinková vystudovala obor Český jazyk a literatura na Univerzitě Karlově v Praze. Téměř pět let pracovala na pozici product manager ve společnosti Martinus.cz, dnes působí ve společnosti Euromedia Group na pozici content marketing manager a také jako knižní influencerka a recenzentka. Viz LinkedIn: Lucie Zelinková. *LinkedIn* [online]. Kalifornie: LinkedIn Corporation, c2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/in/lucie-zelinková-83a777a3>

²⁵⁵ Příloha E

²⁵⁶ VÝBORNÁ, Lucie. Karolína Zoe Meixnerová: Chtěla jsem dokázat, že na sítích se dá dělat vzdělávací sranda [interview]. In *Český rozhlas* [online]. 17. 3. 2022. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/video-s-bozenou-nemcovou-zborilo-instagram-chtela-jsem-dokazat-ze-na-sitich-se-8704332>, čas 1:48.

²⁵⁷ Tamtéž, čas 2:25.

²⁵⁸ Série *Literární disko* se zaměřuje na různé knižní žánry. Touto podcastovou sérií provází Karolína Meixnerová a Lucie Zelinková.

Viz MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. *Literární hysterie* [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5P3g72LLDO1cSpKBBXHFdT>

²⁵⁹ Série *Knižní sběr, tak akorát* se zabývá současnými knižními novinkami. Moderátorkou této série je Lucie Zelinková. Viz Tamtéž.

Zoe Meixnerová. Důvodem tohoto mého rozhodnutí je opravdu široká specializace jednotlivých sérií podcastu a výsledky této analýzy by se tak nedaly generalizovat.

Literární hysterie je název velmi nápaditý. Slovo literární samozřejmě odkazuje k literatuře, hysterie v tomto případě může odkazovat ke dvěma významům. Prvním z nich je pravý význam slova – dle *Slovníku českých synonym* jde o podrážděnost, popudlivost a nepřičetnost.²⁶⁰ Podle tohoto klíče by tedy významem názvu mohla být literární nepřičetnost. Slovo hysterie se však dá pomocí změny dvou písmen zaměnit za slovo historie. Tento význam názvu by tedy odkazoval k tématu podcastu – historii literatury. Podle mého názoru byl tento název autorkou vytvořen s úmyslem o tento dvojsmysl, který dokáže posluchače hned při prvním přečtení zaujmout. Název *Národní opruzení* je odvozen od období národního obrození. Stejně jako v předchozím případě zde autorka pracuje se zábavnou podobností slov.

Celý podcast *Literární hysterie* lze zařadit do *autorského* literárního podcastu. *Autorským* podcastem je proto, že nevzniká pod záštitou žádné organizace, autorka ho v současnosti tvoří sama²⁶¹ a nezávisle na jakékoli společnosti.

Pro lepší přehlednost začnu s rozborem epizod ze série *Literární hysterie*. U těchto epizod jsou rysy *popularizačně-vzdělávacího* podcastu velice výrazné. Autorka se snaží zábavnou formou zpřístupnit a zatraktivnit literaturu 19. a první poloviny 20. století mladé generaci.

Epizody z této série autorka tvořila s cílem zpřístupnit posluchačům klasická díla.²⁶² Epizod je celkem jedenáct a vznikaly od října 2019 do srpna 2020. Autorka v těchto dílech probírala například Ladislava Fukse, Jiřího Wolкера, Václava Havla, dva díly věnovala Boženě Němcové, dále zde prezentuje Karla Hynka Máchu, Virginii Woolfovou apod. Mimo autory probírala v této sérii například i romantismus.²⁶³ To, že se tato série nevěnuje pouze českým autorům, nebo autorům z 19. století je podle mého názoru z důvodu, že touto sérií chtěla autorka pomoci středoškolským studentům při maturitní zkoušce a zorientování se v látce. Proto vybírala autory, kteří jsou pro středoškolské studenty při maturitní zkoušce klíčoví. Na jednotlivé epizody se autorka připravuje pomocí odborné a populárně naučné literatury,²⁶⁴

²⁶⁰ PALA, Karel a Jan VŠIANSKÝ. Hysterie. In: *Slovník českých synonym*. 4. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1994. s. 84.

²⁶¹ Příloha E

²⁶² Příloha E

²⁶³ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. Literární hysterie [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5P3g72LLDO1cSpKBBXHFdT>

²⁶⁴ Příloha E

ale také pomocí dobové korespondence.²⁶⁵ Pro podcasty se snaží vyfiltrovat to nejzajímavější – nechce posluchače přehlcovat učebnicovými frázemi či nadbytečnými informacemi.²⁶⁶

V jednotlivých epizodách, jak je již zmíněno výše, se zabývá hlavně životem autorů a tím, co je utvářelo a inspirovalo ke vzniku jejich děl. Nemůžeme však říci, že by jejich díla úplně vynechávala, krátké shrnutí a zařazení do kontextu autorovy tvorby zde většinou nacházíme. V těchto epizodách často čerpá z korespondence autora, z kritik probíraných děl apod. Příkladem je epizoda o Karlu Hynku Máchovi, která je postavena na jeho dětství a dospívání, partnerkách a osobních denících. Dále zde nacházíme autorčino doporučení jeho děl k četbě, lehký rozbor díla, v tomto případě hlavně rozbor použitého jazyka, přijetí jeho díla – autorka podcastu zde zmiňuje kritiku Josefa Kajetána Tyla, a využívá zde také korespondenci Máchy s jeho přítelem Eduardem Hindlem apod.²⁶⁷

Druhou zde analyzovanou sérií je *Národní opruzení*. U těchto epizod se nedá jednoznačně tvrdit, že patří do *popularizačně-vzdělávacího* typu podcastu, a to z důvodu, že zde nejsou předávána pouze podložená fakta přístupnějším způsobem, ale fakta se zde mísí s fikcí. Epizody *Národního opruzení* by se daly nazvat podcastovým seriálem. Jeho díly byly časově omezené – vydávaly se od června do října 2022, bylo jich celkem deset a každá epizoda trvá přibližně patnáct minut.²⁶⁸ Epizody jsou krátké a mají pro podcast netradiční formu, která by se dala s nadsázkou pojmenovat jako forma audioknihy.

Popis první epizody *Národního opruzení* zní takto: „Pilotní díl literární telenovely z prostředí staré Prahy. Seznamte se s hlavními postavami v první kapitole našeho seriálu, kdy největší výzvou bylo, jak je sakra všechny dostat na jedno místo.“²⁶⁹ Autorka vytvořila vlastní fiktivní příběh, jehož základem jsou ale reálné osoby, vztahy i události. Fikce se zde prolíná s fakty. Důraz je zde dáván na důležité osobnosti 19. století, které díky příběhu, do kterého jsou vloženy, získávají lidskou tvář. Čtenář při poslechu zjišťuje, jaké vztahy mezi sebou měly

²⁶⁵ *Literární hysterie* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.literarnihysterie.cz>

²⁶⁶ Příloha E

²⁶⁷ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. Literární hysterie: Karel Hynek Mája. Literární hysterie [podcast]. In *Spotify* [online]. 21. 5. 2020. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/2CyzRHFMSukqkBOcOyt4BC>

²⁶⁸ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. Literární hysterie [podcast]. In *Herohero.co* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://herohero.co/literarnihysterie>

²⁶⁹ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. #1 Národní opruzení: Stoletá voda. Literární hysterie [podcast]. In *Herohero.co* [online]. 19. 6. 2022. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://herohero.co/literarnihysterie>

důležité osobnosti jako například Karel Havlíček Borovský, Božena Němcová se svým manželem Josefem, Josef Kajetán Tyl, František Palacký, rodina Rottova, Jan Neruda a další.

Fakta jsou díky tomu, že jsou vložena do poutavého, i když fikčního příběhu pro posluchače atraktivní a lépe zapamatovatelná. Pro posluchače, kteří nemají o probíraném období větší přehled, je ale poměrně těžké od sebe fikci a fakta odlišit. Tudíž může být tento podcast pro posluchače z hlediska literární historie zavádějící a matoucí. Právě z tohoto důvodu vytvořila autorka bonusové epizody s názvem *Věřte nevěřte*, které vydávala vždy krátce po zveřejnění epizody *Národního opruzení*, a ve kterých popisuje, co na příběhu je fikce, co jsou podložená fakta, jaké postavy jsou smyšlené a jaké reálné. Tyto epizody ale nejsou přístupné všem, pouze předplatitelům na streamovací platformě Herohero.²⁷⁰ Na této platformě také spisovatelka uvedla, že se tato podcastová série dočká knižního vydání.²⁷¹ Tento podcastový seriál má svá pro a proti. Na jednu stranu má šanci více zatraktivnit období národního obrození a možná i celou literaturu obecně, na druhou stranu se ale posluchačům předává obsah, který pro ně může být zavádějícím. Tato práce nemá za cíl hodnotit a vyjadřovat názory na jednotlivé podcasty, nýbrž analyzovat, co nejvíce forem prezentace literatury. Tato forma je jednoznačně unikátní a nápaditá, rozhodně si našla své fanoušky, kteří se možná i díky této sérii začnou více zajímat o klasickou literaturu. Důkazem toho je připravované knižní vydání této série, jehož vznik dokazuje potenciál tohoto nápadu.

V následující části již přejdu k souhrnnému rozboru obou výše uvedených sérií. Posluchačskou skupinou, na kterou autorka cílí jsou případně vysokoškolští studenti, ale především studenti středních škol, kterým by měl podcast buď pomoci se zorientováním se v látce, nebo jim ukázat i nepříliš známou stránku klasické literatury, která by je mohla k literatuře přilákat. Dle informací, které byly autorkou podcastu poskytnuty v rozhovoru pro tuto bakalářskou práci, se reálná skupina posluchačů od té cílové liší. Nejpočetnější skupinou jsou ženy ve věku 23 až 28 let. Jde tedy o něco starší publikum, než na které bylo cíleno.²⁷²

Autorka s posluchači komunikuje pomocí svého instagramového účtu. V době, kdy vydávala epizody ze série *Literární hysterie*, mohli její posluchači a instagramoví sledující hlasovat o tématu dalšího dílu,²⁷³ a tak se podílet na vytváření podcastu. S posluchači ale vede aktivní

²⁷⁰ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. Literární hysterie [podcast]. In *Herohero.co* [online]. [cit. 2023-02-20].

Dostupné z: <https://herohero.co/literarnihysterie>

²⁷¹ Tamtéž.

²⁷² Příloha E

²⁷³ Tamtéž.

diskuzi i v dnešní době.²⁷⁴ Nejvíce přes svůj instagramový profil, několik málo diskuzí najdeme také na platformě Herohero, kde posluchači mohou pod jednotlivé epizody psát komentáře, nebo reagovat na autorčiny příspěvky, což se ale neděje v nijak vysoké míře. Příkladem je otázka, která se týká knižního zpracování *Národního opruzení*, konkrétně výběru jména jedné z důležitých ale fiktivních postav. Pod tento příspěvek jí několik posluchačů psalo své nápady.²⁷⁵ Autorka je ale velmi aktivní i v reálné interakci se svými fanoušky skrze besedy a přednášky pro veřejnost a pro školy. A právě tato aktivní interakce s publikem zajišťuje Karolíně Zoe Meixnerové a celému jejímu projektu *Literární hysterie* fanouškovskou základnu, která jí podporuje nejen v oblasti internetu, ale také na těchto besedách.

S Karolínou Zoe Meixnerovou a jejím projektem jsou spojeny dva instagramové účty. Prvním z nich je již zmíněný profil *@cojezoe*, který má v současné chvíli více než 38 tisíc sledujících. Na tomto instagramovém profilu vychází všechna, již výše zmíněná videa, díky kterým se jejich autorka začala dostávat do povědomí lidí. Dnes je v článcích a rozhovorech, které se jí týkají, označována jako popularizátorka klasické české literatury.²⁷⁶ „Klasika nám nese náš kulturní odkaz. Připomíná nám dobu, kdy spisovatelé, zejména v době národního obrození, bojovali za náš jazyk, který se na základě toho, co psali, utvářel a je škoda na to zapomenout, vůbec si to nepřipomínat a dělat, že to nebylo.“²⁷⁷ Druhým instagramovým účtem je profil, který je přímo napojen na celý projekt *Literární hysterie*. Byl založen poměrně nedávno, konkrétně 1. ledna 2023 pod názvem *@literarni_hysterie* nejen pro propagaci tohoto projektu. Jednotlivá Instastories i příspěvky zvu sledující tohoto profilu na již zmíněný blog, jsou zde uvedeny odkazy na konkrétní články, ale nacházíme zde také rozborů tradičních maturitních knih, jako je například *Máj*, *Evžen Oněgin*, *Babička*, *Utrpení mladého Werhera*, *Spalovač mrtvol*, *Paní Bovaryová* či *Saturnin*. Taktéž jsou zde zveřejňovány zajímavosti ze světa literatury – například výročí narození důležitých autorů, vysvětlení literárních pojmů apod.²⁷⁸

²⁷⁴ Tamtéž.

²⁷⁵ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. Literární hysterie [podcast]. In *Herohero.co* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://herohero.co/literarnihysterie>

²⁷⁶ PAVLOVSKÝ, Jakub. Zamilovala jsem se do Karla Havlíčka Borovského, říká popularizátorka Karolína Meixnerová. Záložka [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 13. 7. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/zalozka/zamilovala-jsem-se-do-karla-havlicka-borovskeho-rika-popularizatorka-karolina-meixnerova>

²⁷⁷ VÝBORNÁ, Lucie. Karolína Zoe Meixnerová: Chtěla jsem dokázat, že na sítích se dá dělat vzdělávací sranda [interview]. In *Český rozhlas* [online]. 17. 3. 2022. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/video-s-bozenou-nemcovou-zborilo-instagram-chtela-jsem-dokazat-ze-na-sitich-se-8704332>, čas 20:48.

²⁷⁸ Literarni_hysterie. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: https://www.instagram.com/literarni_hysterie/

Na úrovni lze vidět, že pro autorku nejsou podcasty prioritou. Po technické, hlavně akustické stránce nepatří k těm kvalitnějším. Po obsahové stránce jde rozhodně o neformální podcast. Projev autorky je uvolněný a hovorový. Snaží se vyvarovat složitým odbornostem. Tento podcast je ideálním pro ty, kteří nemají literaturu jako svou prioritu. „Ve svých videích se zaměřuji na život autorů, protože o dílech se studenti učí ve škole. Já jim nabízím takovou berličku, aby k tomu dílu přistoupili snáz. Myslím si, že i když to není nejsprávnější cesta, [...], pro někoho, kdo se nechce literatuře věnovat, je to schůdná cesta.“²⁷⁹

Prezentace literatury je v tomto případě velmi uvolněná, autorka sice používá odborné zdroje, ale fakta z nich zpřístupňuje většině věkových kategorií. Autorka se snaží literaturu přiblížit způsobem, který posluchače zaujme a ztraktivní jim literaturu natolik, aby jí nebrali pouze jako nudný povinný předmět ve škole. Rozhodla se ukázat svým posluchačům jinou stranu literatury – nezaměřuje se striktně na díla, snaží se zabývat hlavně autory a jejich lidskou stránku, na což se se ve školách často zapomíná. „Nejvíce zajímavé na tom je uvědomění, že ti lidé byli úplně stejní lidé jako my.“²⁸⁰

V sérii *Literární hysterie* se autorka subjektivně projevuje, vyjadřuje své názory, nebojí se vulgarismů nebo hovorovosti. U série *Národní opruzení* je autorka skrytá za svým příběhem, který vypravuje. Zde tedy není prostor pro její osobní názory. Pokud je ale posluchač pozorný, všimne si, že do tohoto příběhu, dokázala autorka přidat své osobní postoje a názory na jednotlivé autory tím, jak je prezentuje a do jakých je dostává situací. Pro příklad, autorka se v rozhovorech netají tím, že Karel Havlíček Borovský je jejím oblíbeným autorem.²⁸¹ V prvním díle *Národního opruzení* postava Karla Havlíčka Borovského nachytá postavu mladého Jana Nerudy při pokusu o krádež. Postava Havlíčka mladému zloději vyčiní, trochu ho postraší a nechá ho jít bez toho, aniž by z této situace dělala vědu.²⁸² To, že autorka vytvořila takovouto situaci, ve které nám vykreslila Havlíčka jako osobu, která má silné zásady a dokáže je vštípit i ostatním, jako osobu rozumnou, pohotovou a plnou ironie, která je pro posluchače atraktivní vypovídá i o postoji autorky k tomuto spisovateli. Oproti tomu Josefa Kajetána Tyla popisuje, jako zdrceného spisovatele, který po nelichotivé kritice Karla Havlíčka Borovského

²⁷⁹ PAVLOVSKÝ, Jakub. Zamilovala jsem se do Karla Havlíčka Borovského, říká popularizátorka Karolína Meixnerová. Záložka [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 13. 7. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/zalozka/zamilovala-jsem-se-do-karla-havlicka-borovskeho-rika-popularizatorka-karolina-meixnerova>, čas 1:45.

²⁸⁰ Tamtéž, čas 3:56.

²⁸¹ Tamtéž, čas 1:27.

²⁸² MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. #1 Národní opruzení: Stoletá voda. Literární hysterie [podcast]. In *Herohero.co* [online]. 19. 6. 2022. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://herohero.co/literarnihysterie>, čas 7:25.

na *Posledního Čecha* sedí schoulený na pohovce zabalený do deky a konzumuje horkou čokoládu. V této epizodě také zmiňuje jeho komplikovaný rodinný vztah týkající se toho, že čeká dítě se sestrou své manželky. Tento popis jasně dokládá, na jakou stranu se autorka kloní. O Tylovi neříká žádné vymyšlené lži, ale představuje ho posluchači s porovnáním například s výše zmíněným Havlíčkem jako jistého antihrdinu.²⁸³

Podcast od Karolíny Zoe Meixnerové je v dnešní době neaktivní, na svém účtu na platformě Herohero však přislíbila, že se její posluchači dočkají pokračování *Národního opruzení*, konkrétní datum však neprozradila.²⁸⁴ Na přelomu února a března 2023 byla série *Národní opruzení* stažena z volně přístupných neplacených streamovacích platform. V dnešní době lze její epizody dohledat již pouze na platformě Herohero.

3.6. Shrnutí analýz zkoumaných podcastů

V této části shrnu a pokusím se generalizovat výsledky mého zkoumání výše analyzovaných podcastů.

Ke každému druhu literárního podcastu z typologie, která byla popsána ve druhé kapitole, lze přiřadit konkrétní literární podcast. Každý ze zkoumaných podcastů lze zařadit do typu podle vydavatele, což znamená, že každý z podcastů je buď *autorským*, *komerčním*, nebo *veřejnoprávním*. Podle druhého hlediska rozdělení – dle obsahu podcastu, jsem dokázala většinu zkoumaných podcastů zařadit též, a to buď do *vzdělávacího*, *popularizačně-vzdělávacího*, *mapujícího současnou literární kulturu*, anebo do podcastu *zabývajícího se literárním tématem*. Jeden z výše analyzovaných podcastů však nešlo s úplnou přesností zařadit ani do jednoho druhu mé typologie, a to konkrétně sérii *Národní opruzení* podcastu *Literární hysterie*. Tento podcast je tvořen z části fikcí a z části fakty. Série se nachází nejbližší k *popularizačně-vzdělávacímu* literárnímu podcastu, avšak kvůli fikci, která v něm hraje významnou roli, ho do tohoto typu nelze zařadit. Svou formou připomíná tato série audioknihy – dokonce se dočká knižního zpracování.²⁸⁵ Nebudu se tento podcastový seriál snažit zařadit konkrétně, jedná se o specifické dílo, které se na podcastové literární scéně objevuje jako jediné a svou výraznou uměleckostí stojí mimo mnou vytvořenou typologii.

²⁸³ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. #2 Národní opruzení: Poslední Čech. Literární hysterie [podcast]. In *Herohero.co* [online]. 22. 6. 2022. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://herohero.co/literarnihysterie>, čas 4:10.

²⁸⁴ MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. Literární hysterie [podcast]. In *Herohero.co* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://herohero.co/literarnihysterie>

²⁸⁵ Karolína Zoe Meixnerová. *Databaze knih* [online]. Praha: Databazeknih.cz, c2008–2023 [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/autori/karolina-zoe-meixnerova-149125>

Prvním hlediskem typologie je to, kým jsou podcasty vydávány. Z veřejnoprávních literárních podcastů jsem si k analýze vybrala podcast *Záložka*, u kterého si lze povšimnout že tento typ podcastů dodržuje zásady veřejnoprávních médií – snaží se v rámci literatury obsáhnout co nejširší oblast, tudíž jsou například zváni hosté různých profesí spojených s literaturou, neobsahuje vulgarity, nedoporučuje konkrétní značky apod. Autor *Záložky* nezapojuje do podcastu mnoho neopodstatněných subjektivních pocitů a emocí, drží se tematické linky, ze které málokdy odbočí, literární témata probírá s hosty na formální úrovni publicistiky a díky tomu, že podcast spadá pod veřejnoprávní médium, je jeho technická kvalita vysoká.

Dalším typem literárního podcastu z hlediska jeho vydavatele je podcast komerční. Analyzovaným komerčním podcastem byl podcast *Knižní klub*. Již ve druhé kapitole jsem uvedla, že takovýto typ podcastu nevzniká primárně za účelem získávání financí. Jedná se o podcast, který je tvořen pod záštitou určité obchodní společnosti, v tomto případě společnosti Euromedia Group a jí vlastněným Knižním klubem. Po analýze tohoto podcastu jsem zjistila, že do tohoto podcastu jsou často zařazována témata, která jsou v souladu s potřebami společnosti, pro kterou podcast vzniká, a že jednou z jeho součástí je jistá forma produktové propagace. Tento podcast je posluchačsky přívětivý svou uvolněnou formou, která často navozuje atmosféru přátelského povídání o knihách. Účinkující podcastu neodbornou a pro všechny dostupnou formou recenze doporučují knihy, které nejčastěji vychází ve společnosti Euromedia, nebo formou publicistického rozhovoru probírá moderátor s hostem určitou oblast zájmu.

Posledním typem podcastu z tohoto hlediska je podcast *autorský*. V této kategorii jsem analyzovala tři podcasty – *Neplecha ukončena*, *Na potítku* a *Literární hysterie*. Tento typ jsem ve druhé kapitole příliš negeneralizovala z důvodu širokého zaměření a pojetí těchto podcastů, jelikož autoři se nezodpovídají žádné instituci, ale tvoří ho pouze ze své svobodné vůle. Po jejich analýze mohu tvrdit, že na podcastech lze poznat, že se autoři nikomu nepodřizují, a proto také více komunikují se svým publikem, často z důvodu zpětné vazby či návrhu dalších témat, jelikož nemají závazky k žádné instituci a chtějí publiku vyjít co nejvíce vstříc. *Autorské* podcasty taktéž mají více uvolněný slovník, hlavně tedy dva z nich – *Literární hysterie* a *Neplecha ukončena*, jejichž autorky často do svého vyjadřování začleňují expresivní prvky a emoce. Třetí z nich, podcast *Na potítku*, se orientuje spíše na odbornější styl a slovník.

Literární podcasty lze rozdělit i podle jejich obsahu. Literárně *vzdělávací* podcasty, v tomto případě analyzovaný podcast *Na potítku*, mohou posluchačům primárně sloužit jako pomůcka při středoškolském studiu. Jeho autor z velké části vybírá témata, jež mohou středoškolští studenti využít při přípravě na maturitní zkoušku. Autor je vyučujícím literárního oboru na vysoké škole, tudíž má přehled o tom, co je pro dokončení středoškolského vzdělání důležité a v závislosti na této skutečnosti, předává posluchačům potřebné informace. U tohoto podcastu je ale patrné také to, že se snaží k základům přidávat jakousi návštevbu pro ty, kteří podcast neposlouchají pouze ke studijním účelům, ale protože je tento obor zajímavý.

Dalším typem podcastu dle jeho obsahu je *popularizačně-vzdělávací* podcast. Zástupcem tohoto druhu byl ze zkoumaných podcastů podcast *Literární hysterie*, konkrétně stejnojmenná série. Tento podcast se od *vzdělávacího* podcastu liší svou uvolněnější formou. Autorka nepředává pouze informace, které lze striktně využít při studiu, ale snaží se literaturu atraktivnit a přiblížit. Podává publiku podložená fakta, která doplní o zajímavý a pro posluchače atraktivní kontext. Konkrétním příkladem v tomto podcastu je přidávání lehké bulvárnosti. Autorka dává v podcastu důraz nejenom na dílo a fakta o autorovi, ale také na jeho životní příběh, který se zájmem vypráví.

Dalším, třetím typem podcastu je podcast *zabývající se populárním literárním tématem*. Do tohoto typu lze zařadit podcast *Neplecha ukončena*, který se zabývá ságo *Harry Potter* a který popularitu tohoto fikčního světa využívá ve svůj prospěch. Tyto podcasty jsou určeny hlavně fanouškům konkrétního tématu, kterým se zabývají. Autorka tohoto podcastu si může dovést zařadit do něj i své dojmy, emoce, názory apod. – je tedy založený na subjektivnosti autorky a jeho forma je velmi uvolněná.

Posledním z typů literárních podcastů je podcast *mapující současnou literární kulturu*. Z pěti mnou analyzovaných podcastů se do této kategorie řadí dva – podcasty *Knižní klub* a *Záložka*. Oba z nich seznamují posluchače s různými oblastmi současného literárního světa, snaží se čtenáře motivovat ke čtení a ukázat mu zákulisí těchto jednotlivých oblastí, například vydávání knih.

Jednotlivé typy literárních podcastů, které jsem podrobila analýze, využívají pro svou oblast zájmu relevantních zdrojů. Podcasty *mapující současnou literární kulturu* – *Záložka* a *Knižní klub*, využívají zejména primární zdroje, což znamená, že vychází z knih, kterých se konkrétní epizoda dotýká. Tvůrci podcastů také při rešerších využívají již vzniklé rozhovory s osobou,

kteřou si do podcastu pozvali. Znamená to tedy, že využívají klasickou publicistickou přípravu. Podcast *zabývající se populárním literárním tématem – Neplecha ukončena*, využívá pro své hlavní téma – svět Harryho Pottera primárních zdrojů, což znamená přímo knihy ze ságy *Harry Potter*. Sekundárními zdroji jsou texty a informace pocházející přímo od autorky J. K. Rowlingové či internetové zdroje, které jsou využívány pro získávání informací, které nejsou pro hlavní téma podcastu stěžejní. Podle mého názoru jsou tyto zdroje pro téma podcastu naprosto dostačující a relevantní. Pro podcast *popularizačně-vzdělávací – série Literární hysterie* ze stejnojmenného podcastu, autorka taktéž vychází z odborných textů, příruček či primárních zdrojů přímo od autora – jeho konkrétní literární díla, korespondence a jiné. Tato série je z hlediska zdrojů taktéž relevantní. Zajímavé je využití dobové korespondence, ze které autorka čerpá hlavně z důvodu, aby posluchačům přiblížila autorovu lidskou stránku. U podcastové série *Národní opruzení* se k této problematice nelze vyjadřovat z již zmíněného důvodu – využití fikce. Autor *vzdělávacího* podcastu *Na potítku* využívá pouze podložených informací, díky jeho erudovanosti není potřeba zkoumat kvalitu a relevanci jím používaných zdrojů. Pro autora je velká část jím zmiňovaných informací již automatická a patří k jeho odbornosti.

Dalším cílem této práce bylo zjistit způsoby prezentace literatury v podcastech. Na základě zkoumaných podcastů jsem došla k závěru, že k nim jejich autoři mohou přistupovat třemi způsoby. Prezentace literatury je buď více odborná, realistická a formálnější, nebo naopak uvolněnější s důrazem na větší zábavnost a udržení pozornosti dnešního posluchače. Podcast *Na potítku*, který i přes to, že se snaží látku názorně a často s určitou zábavností vysvětlovat lze zařadit do první zmíněné skupiny, stejně tak podcast *Záložka*. Autoři těchto podcastů literární témata probírají formálně, nezapojují do něj mnoho subjektivních pocitů a názorů, a pokud ano, zakládají je spíše na faktech, ne na emocích a drží se tematické literární linky, ze které málokdy odbočí. Naopak podcasty *Kněžní klub*, *Neplecha ukončena* a série *Literární hysterie* ze stejnojmenného podcastu jsou podcasty, které literaturu prezentují uvolněnější formou, které dosahují za pomoci vyjadřování subjektivních názorů a pocitů, často zabrušují i do osobních témat, týkajících se pouze okrajově, či vůbec probíraného literárního tématu. U série *Národního opruzení* z podcastu *Literární hysterie* lze poznat, že je zde prezentace literatury na úplně jiné úrovni než u ostatních zkoumaných podcastů. Literatura a její fakta jsou zde prezentovány společně s fikcí.

Problematika ohledně zkreslení a poklesu literatury v literárních podcastech, kterou jsem nastínila v podkapitole *Funkce literárních podcastů v literární komunikaci* v druhé kapitole této práce byla dle mého názoru vyřknuta opodstatněně. Literární podcasty často vedle literárních faktů přidávají i prvky, které jsou posluchačsky atraktivní – emoce, informace z jiných odvětví a bulvární či subjektivní prvky, což je samozřejmě pochopitelné. Koncept podcastu je založen na jejich popularitě u publika. Na tuto problematiku můžeme pohlížet dvěma různými způsoby – díky tomu, že podcast obsahuje taktéž posluchačsky atraktivní prvky je populárnějším, a tudíž se literární témata dostávají k více posluchačům, na druhou stranu se ale k posluchačům dostává literární téma určitým způsobem zkreslené či poupravené – společenské zájmy přehluší patřičnou relevanci oblasti.²⁸⁶ Z analyzovaných podcastů prezentuje literaturu poměrně realisticky podcast *Na potítku*, který se snaží udržovat v rámci možností odbornou úroveň výkladu a dále podcast *Záložka*, který se za pomoci rozhovorů se subjekty jednotlivých literárních oblastí snaží ukázat jejich realitu. Podcast *Knižní klub* je v prezentaci literatury poměrně ovlivněn společností, pro kterou vzniká. Nemohu však tvrdit, že by v tomto podcastu byla úroveň literatury významným způsobem snižována. Tento podcast je z velké části recenzní a tento účel dle mého názoru splňuje, ale je potřeba dodat, že v tomto podcastu se stírá hranice mezi kvalitní literaturou a mainstreamem, který je zde hlavním tématem. *Neplecha ukončena* je sice literárním podcastem, ale jelikož se nezaměřuje na literární dílo z literárního hlediska, nebudu ho v této části hodnotit. Podcast *Literární hysterie*, konkrétně tedy analyzované série *Literární hysterie* a *Národní opruzení*, jsou silně založené na popularizaci literatury. Série *Národní opruzení* pro přiblížení literatury 19. století používá nejen faktů, ale i fikce, a z tohoto důvodu zastávám názor, že v tomto podcastu je opravdu významně snižována úroveň literární historie jako vědy. Druhá analyzovaná série *Literární hysterie* je klasickým *popularizačně-vzdělávacím* podcastem, zde jsou prezentována fakta přístupnějším způsobem, což je také jisté snižování úrovně literatury, ale v rámci její popularizace je podle mého názoru to na přijatelné úrovni.

Tím, jakým způsobem podcast prezentuje literaturu, lze i poměrně snadno odvodit, jaký přístup autor zvolil ke komunikaci se svými posluchači. Nejvíce uvolněnou a neformální komunikaci vedou *autorské* podcasty *Neplecha ukončena* a *Literární hysterie*, pro které je interakce s posluchači jednou ze složek podcastu. Jejich autorky si na komunikaci se svým publikem

²⁸⁶ POSLEDNÍ, Petr. Funkce periodické publikace v literární komunikaci. In: *Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století*. Praha: ÚČL AV ČR, 2005. s 11.

zakládají, skrze sociální sítě často doplňují kontext, snaží se rozproudit diskuzi apod. Naopak podcasty *Záložka* a *Na potítku*, kteří volí formálnější způsob prezentace literatury, volí i formálnější komunikaci s posluchači, neposkytují jim například tak vlídné prostředí pro interakci. O podcastu *Knižní klub*, i přes to, že prezentuje literaturu uvolněnějším způsobem, nelze říci, že by s publikem pracoval podobně jako podcasty *Neplecha ukončena* nebo *Literární hysterie*. Tato skutečnost je ovlivněná nižší frekvencí vydávání epizod a tím, že autor tohoto podcastu svá témata často vybírá v souladu s potřebami společnosti, pro kterou vzniká, a tudíž mají jeho posluchači menší šanci témata ovlivňovat. Není to rozhodně tak, že by posluchači byli u těchto tří podcastů ignorováni, jejich návrhy, či připomínky se berou v potaz, ale tyto podcasty spíše nejsou koncipovány tak, aby posluchači měli možnost jejich další směřování ovlivňovat.

Každý z podcastů je nějakým způsobem propagován na sociálních sítích, ale pouze tři z nich, konkrétně *autorské* podcasty, mají své vlastní sociální sítě, kterými tvoří pro sebe a posluchače přímý komunikační kanál. *Komerční* podcast *Knižní klub* a *veřejnoprávní Záložka* využívají sociálních sítí společností, pro kterou podcasty vznikají či autorovi osobní účty. Jejich propagace probíhá taktéž skrze společnosti, pod které spadají. Podcast *Knižní klub* je například propagován v newsletterech, nebo na webových stránkách Knižního klubu, podcast *Záložka* zase na webových stránkách Radia Wave.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zaměřuje na téma českých literárních podcastů. Z tohoto důvodu se hned první teoretická kapitola práce věnuje podcastingu obecně. Je zde definován pojem podcasting, nastíněn jeho vývoj jak ve světě, tak v České republice a představeny jeho hlavní rysy. Druhá kapitola se již specializuje přímo na literární podcasty. Tato kapitola splnila jeden z cílů této bakalářské práce, a to vytvoření typologie literárních podcastů. Třetí kapitola je postavena na analýzách jednotlivých podcastů pomocí mnou provedených rozborů a polostrukturovaných rozhovorů s jejich autory. Tato kapitola se zaměřila hlavně na oblasti podcastů, které jsem si v úvodu kladla za cíl prozkoumat – na jejich autory a vydavatele, na aktivitu na sociálních sítích a na jejich interakci s publikem, na jejich cílové a reálné publikum a na jejich témata. Dalšími cíli bylo pomocí těchto rozborů vymezit pozici podcastu v literární komunikaci, zjistit jakými způsoby je v podcastech literatura prezentována a zda zkoumané podcasty využívají relevantních zdrojů.

Prvním z cílů bylo vytvoření typologie literárních podcastů. Po zkoumání české literární podcastové scény jsem vymezila dvě hlediska, ze kterých tyto lze podcasty rozdělovat – dle jejich vydavatele a dle jejich obsahu. Podle vydavatele mohou být literární podcasty *autorské, komerční a veřejnoprávní* a dle obsahu zase *vzdělávací, popularizačně-vzdělávací, mapující současnou literární kulturu a zabývající se populárním literárním tématem*. Na základě této typologie jsem následně vybrala pět podcastů k následnému rozboru tak, aby se dal každý z nich zařadit do odlišných typů. Za *veřejnoprávní* podcast byl vybrán podcast *Záložka*, který mapuje současnou literární kulturu stejně jako podcast *Knížní klub*, který je ale narozdíl od výše zmíněného podcastu podcastem *komerčním*. *Komerční* podcast v této typologii neznamena podcast, který primárně vzniká za účelem získávání financí. Jedná se o podcast tvořený pod záštitou určité obchodní společnosti, jež za pomocí podcastu propaguje buď samu sebe, či oblast, se kterou je provázána. Dále byly k analýze vybrány autorské podcasty *Na potítku*, který lze zařadit do typu literárně *vzdělávacího* podcastu, podcast *Neplecha ukončena*, která se zabývá populárním literárním tématem a podcast *Literární hysterie*, jehož jedna část lze zařadit do podcastu *popularizačně-vzdělávacího*. Po bližším zkoumání tohoto podcastu se ukázalo, že na další z jeho rozebíraných částí – *Národní opruzení*, nelze mnou vytvořenou typologii aplikovat. Tento typ podcastu je však na české podcastové scéně ojedinělý, a z tohoto důvodu ho tedy nechám nezařazený.

Dalšími z cílů byla podrobná analýza těchto podcastů, u které jsem zjistila, že všichni jejich autoři mají vysokoškolské vzdělání v humanitních či sociálních vědách a až na jednu výjimku – autorku podcastu *Neplecha ukončena*, pracují v oblasti týkající se literatury. Aktivní na sociálních sítích jsou spíše podcasty *autorské*. *Komerční* a *veřejnoprávní* podcasty své sociální sítě prozatím nemají. S tím se také pojí interakce podcasterů a posluchačů. *Autorské* podcasty, zejména pak *Literární hysterie* a *Neplecha ukončena* se svým publikem aktivně komunikují, *komerční* a *veřejnoprávní* podcasty se svými posluchači tak aktivně nepracují. Po zkoumání cílových a reálných skupin posluchačů lze říci, že u většiny z analyzovaných podcastů se reálné publikum shoduje s tím cílovým. Jedinou výjimkou je podcast *Literární hysterie*, jehož reálná skupina je o několik let starší než ta, na kterou autorka cílila. Výběr témat nelze generalizovat, každý tvůrce témata svého podcastu vybírá dle jiného klíče, často i náhodně, konkrétním příkladem je podcast *Na potítku*.

Z informací dostupných z mnou vedených rozhovorů lze zjistit, že všichni autoři těchto podcastů využívají relevantních zdrojů, které si dokáží obhájit. Autoři, jejichž podcasty probíhají formou rozhovoru, se na ně připravují tradičním publicistickým způsobem. Autoři podcastů, jež prezentují určitá fakta, používají buď zdrojů primárních – texty přímo od autora, který je předmětem jejich zájmu, nebo sekundárních – z větší části odborných zdrojů.

Délka epizod bývá mezi 15–40 minutami, samozřejmě zde jsou výjimky, ale velkou část epizod zkoumaných literárních podcastů lze do této minutáže zařadit. Nejčastěji epizody trvají okolo 30 minut. Na rozdíl od volnočasových podcastů na každodenní témata, které často trvají hodinu i více se literární podcasty drží na této hranici. U podcastů literárně *vzdělávacích* a *popularizačně-vzdělávacích* je to z důvodu udržení pozornosti posluchače, kterému jsou předávány mnohdy složitější či na jeho pozornost více náročné informace.

Generalizovat na jakou posluchačskou skupinu zkoumané literární podcasty cílí samozřejmě úplně nelze z důvodu jejich širokého zaměření. *Vzdělávací* a *popularizačně-vzdělávací* podcasty cílí z velké části hlavně na středoškolské studenty, kterým jednotlivé epizody přizpůsobují. Podcast *zabývající se populárním literárním tématem* cílí na širokou veřejnost, autorka nevedla konkrétní záměr, pro koho podcast tvoří. Podcasty *mapující současnou českou literární kulturu* cílí na publikum, které se zajímá o literární svět, četbu a čtenářství. Reálné skupiny posluchačů se až na jednu výjimku od té cílové výrazným způsobem nelišily. U podcastu *Literární hysterie* poskytla autorka informaci, že se z velké části snažila zaměřovat hlavně na středoškolské studenty, její nejpočetnější reálnou posluchačskou skupinou jsou

ale posluchači ve věku od 23–28 let, což znamená, že spíše, než pro studium je tento podcast poslouchán pro zábavu či pro doplnění základních informací. Lze tedy tvrdit, že většina autorů dokázala své podcasty koncipovat tak, aby jejich obsah odpovídal a vyhovoval jejich cílové skupině posluchačů. Posluchačskou skupinu literárních podcastů nedokáží s přesností určit, podle dostupných dat však mohou tvrdit, že se jedná z velké části o mladší generaci, přibližně do 35 let, a to hlavně u podcastů *vzdělávacích* a *popularizačně-vzdělávacích*. Posluchači tyto podcasty často využívají ke studijním účelům. U podcastů *mapující současnou literární kulturu* jsou to o něco starší osoby mezi 28–44 lety. U podcastů *zabývajících se populárním literárním tématem* jsou to nejčastěji osoby mezi 20–35 lety. Z těchto informací lze dojít k závěru, že podcasty celkově jsou stále záležitostí spíše mladších generací.

V analyzovaných podcastech se literatura prezentuje třemi možnými způsoby – odborně, neformálně, nebo specifickým způsobem, který spojuje literární fakta a fikci. Do první skupiny lze zařadit podcasty *Záložka* a *Na potítku*, neformálně prezentují literaturu podcasty *Knížní klub*, *Neplecha ukončena* a série *Literární hysterie* ze stejnojmenného podcastu. Výše zmíněný specifický způsob využívá série *Národní opruzení* z podcastu *Literární hysterie*. Způsob prezentace literatury se odvíjí do velké míry podle cílové skupiny posluchačů podcastu, pro jejichž potřeby a využití je podcast nahráván, dle záměru autora a jeho osobního názoru na literaturu, nebo dle instituce pod jejíž záštitou podcast vzniká.

Literární podcasty nejsou tvořeny pro širokou veřejnost, neprobírají témata, která by širokou veřejnost zajímala. Jsou to podcasty specializující se na konkrétní publikum, které se o literaturu jakýmkoli způsobem zajímá. Takto zaměřené podcasty tudíž nelze hodnotit podle počtu poslechů a jejich oblíbenosti u posluchačů. Každý z výše uvedených podcastů si na české podcastové scéně našel své publikum, které jím nastolená témata zajímají, a které ho poslouchá a podporuje. Z tohoto důvodu si literární podcasty v literární kultuře zajišťují své místo stejně jako periodické publikace, kterými se ve své stati *Funkce periodické publikace v literární komunikaci* zabývá Petr Poslední. Funkce podcastů lze k těmto publikacím, kterými se Petr Poslední ve své stati zabývá, připodobnit. Pozice těchto podcastů v literární kultuře si začíná zajišťovat své místo. Literární podcasty často vedle literárních faktů přidávají i prvky, které jsou posluchačsky atraktivní – emoce, informace z jiných odvětví, bulvární a subjektivní prvky, díky kterým se podcast stává u širokého publika oblíbenějším a literatura a její témata mají tak více příjemců a snadněji se šíří. Z opačného pohledu si ale tyto podcasty tvoří svou vlastní koncepci obrazu současného literárního světa, který následně nabízí publiku, jemuž se

tak dostává zprostředkovaný a zkreslený náhled na realitu tohoto světa. V mnou analyzovaných podcastech se našly i ty, které se literaturu snaží posluchači prezentovat poměrně reálně, například podcast *Na potítku* nebo podcast *Záložka*, ale i přes tuto skutečnost jsou podcasty stále pouhými prostředníky mezi reálným světem literatury a posluchačem.

Oblast literárních podcastů do současné chvíle nebyla v žádné odborné práci prezentována, nejenom tato skutečnost ukazuje, že fenomén českých podcastů specializovaných na tuto konkrétní oblast je teprve ve svých začátcích. Dalším z důvodů, který podporuje tuto mou myšlenku je skutečnost, že podcastů věnující se literatuře není nijak velké množství, proto zde vyvstávají otázky, zda by publikum české podcastové scény dokázalo přijmout další literární podcasty a jakými způsoby by se tyto nové podcasty od těch stávajících mohly odlišit. Tyto otázky jsou zatím pouze teoretické, avšak do budoucna by se tímto směrem mohlo formovat rozšíření tohoto výzkumu.

RESUMÉ

This bachelor thesis deals with the topic of contemporary Czech literary podcasts. A typology of these podcasts created by the author is presented, with two viewpoints. Literary podcasts can be distinguished according to the publisher - *public*, *commercial* and *author*, and according to the content - *educational*, *popularizing-educational*, *mapping contemporary literary culture* and *dealing with a popular literary topic*.

Five specific Czech podcasts about literature are analysed in detail in the thesis – *Neplecha ukončena*, *Záložka*, *Knižní klub*, *Na potítku*, and *Literární hysterie*, with the help of detailed research and semi-structured interviews conducted with the authors of these podcasts. Based on the research, the work presented three possible ways of presenting literature in podcasts – formally and expertly, a more relaxed form that includes subjective elements, and the way literary facts mix with fiction.

After the author's research, literary podcasts can be perceived as something that conveys literary reality to the audience in an often subjective way. In these podcasts, literature loses its scientificity and seriousness at the expense of attractive subjective elements for listeners. After all, the concept of podcasts is based on their popularity with the audience. On the other hand, thanks to this kind of podcasts, literary topics, although often not on a professional level, are more easily disseminated among society.

The individual analysis also deals with the relevance of the sources used. This research came out positively for all analysed podcasts. Podcasters who use the interview format in their podcast prepare it in a typical journalistic way. Podcasters who convey facts to their audience use primary or expert sources to a large extent.

POUŽITÁ LITERATURA

Primární zdroje:

Podcasty

BLAŽEK, Radek. Knižní klub [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/2pSR548dnuMGjEIAeX9WB>

JIRSA, David. Na potítku [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5fEg5AtMhk5VDNijddxbAy>

MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. Literární hysterie [podcast]. In *Herohero.co* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://herohero.co/literarnihysterie>

MEIXNEROVÁ, Karolína Zoe. Literární hysterie [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5P3g72LLDO1cSpKBBXHFdT>

NOVÁKOVÁ, Bára. Neplecha ukončena [podcast]. In *Herohero.co* [online]. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://herohero.co/neplechaukoncena>

NOVÁKOVÁ, Bára. Neplecha ukončena [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/2qo2PtnErRFeieMTEoMjQN>

PAVLOVSKÝ, Jakub. Záložka [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/zalozka-8691525>

Instagramové účty

Bookscalling. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/bookscalling/>

Cojezoe_. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: https://www.instagram.com/cojezoe_/

Croradiowave. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/croradiowave/>

Knizniklub. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/knizniklub/>

Literarni_hysterie. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: https://www.instagram.com/literarni_hysterie/

Napotitku. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/napotitku/>

Neplecha ukončena. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: https://www.instagram.com/neplecha__ukoncena/

Radablazek. In *Instagram* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/radablazek/>

Sekundární zdroje:

Knižní zdroje

HVÍŽĎALA, Karel. *Moc a nemoc médií: rozhovory, eseje a články 2000-2003*. Praha: Máj, 2003. ISBN 80-86643-07-7.

PALA, Karel a Jan VŠIANSKÝ. Hysterie. In: *Slovník českých synonym*. 4. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1994. ISBN 80-7106-059-3.

PALA, Karel a Jan VŠIANSKÝ. Popularizovat. In: *Slovník českých synonym*. 4. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1994. ISBN 80-7106-059-3.

PETRŮ, Eduard. *Úvod do studia literární vědy*. Olomouc: Rubico, 2000. ISBN 80-85839-44-X.

Podcasting. In: *Oxford studijní slovník: výkladový slovník angličtiny s českým překladem*. Oxford: Oxford University Press, 2010. ISBN 978-0-19-430653-9.

REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.

ROWLINGOVÁ, J. K. *Předobrný život*. Praha: Albatros, 2018. ISBN 978-80-00-05049-2.

VITOUCH, Viktor. *Internetový marketing: Prosad'te se na webu a sociálních sítích*. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2795-7.

Tištěné časopisecké zdroje, sborníky

POSLEDNÍ, Petr. Funkce periodické publikace v literární komunikaci. In: *Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století*. Praha: ÚČL AV ČR, 2005, s. 9-14. ISBN 80-85778-47-5.

Elektronické časopisecké zdroje, sborníky

BERÁNEK, Ondřej. Úvodní slovo. *Akademický Bulletin* [online]. Praha: Středisko společných činností AV ČR, 2021, **2021**(5), 2 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/export/sites/avcr.cz/.content/galerie-souboru/AB/2021/AB-2021-05.pdf>

BERRY, Richard. Part of the establishment: Reflecting on 10 years of podcasting as an audio medium. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2016, 2016, **22**(6), 661–671 [cit. 2023-01-24]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <https://sure.sunderland.ac.uk/id/eprint/6224/3/Convergence%20-%20Berry%202021-1-16%20Final%20Submitted%20Copy.pdf>

BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, May 2006, **12**(2), 143-162 [cit. 2023-01-25]. ISSN 1354-8565. Dostupné z: doi:10.1177/1354856506066522

BONINI, Tiziano. The 'Second Age' of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC*. 2015, **41**(18), 21–30. ISSN 2014-2242.

HEISE, Nele. On the shoulders of giants?: How audio podcasters adopt, transform and re-invent radio storytelling. *MOOC Transnational Radio Stories* [online]. **2014** [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: https://hamburgergarnele.files.wordpress.com/2014/09/podcasts_heise_public.pdf

MADSEN, Virginia. Voices-cast: a report on the new audiosphere of podcasting with specific insights for public broadcasting. In: FLEW, Terry. *Communication, Creativity and Global Citizenship: Refereed Proceedings of the Australian and New Zealand Communications Association Annual Conference*. Brisbane, July 2009, s. 1191–1210. ISBN 978-1-74107-275-4.

MCHUGH, Siobhan. How podcasting is changing the audio storytelling genre. *The Radio Journal International Studies in Broadcast and Audio Media* [online]. 2016, January 2016, **14**(1), 65–82 [cit. 2023-01-26]. ISSN 1476-4504. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/305728362_How_podcasting_is_changing_the_audio_storytelling_genre

MURRAY, Simone. Servicing 'self-scheduling consumers': Public broadcasters and audio podcasting. *Global Media and Communication*[online]. 2009, November 20, 2009, **5**(2), 197–219 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1742766509341610?journalCode=gmca>

RICHARDSON, Will. Blogging AND RSS--The "What's It?" and "How To" of Powerful New Web Tools for Educators. *MultiMedia* [online]. 2004, **11**(1), 10-13 [cit. 2023-01-22]. ISSN 15464636. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=a9h&an=12592551&scope=site>

SINGH, Mandeep. M-learning: A New Approach to Learn Better. *International Journal of Education*[online]. 2010, **2**(2), 65-72 [cit. 2023-01-26]. ISSN 09758380. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=a9h&an=67146346&scope=site>

STERNE, Jonathan, Jeremy MORRIS, Michael Brendan BAKER a Ariana Moscote FREIRE. The politics of podcasting. *The Fibreculture Journal* [online]. 2008, **6**(13) [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <http://thirteen.fibreculturejournal.org/fcj-087-the-politics-of-podcasting/>

Ostatní elektronické zdroje

100 nejoblíbenějších autorů. *Databáze knih* [online]. Praha: Databaze knih, c2008–2023 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zebrickyy/nejoblibenejsi-autori>

15 minut o knihách. *České podcasty* [online]. Stenice: České podcasty, c2020 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/podcasty/zeny-v-literature>

Aluze. *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. Praha: ÚČL AV ČR, c2006–2008 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=248>

Apple Takes Podcasting Mainstream. *Apple* [online]. Cupertino: Apple, c2023, June 28, 2005 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.apple.com/newsroom/2005/06/28Apple-Takes-Podcasting-Mainstream/>

ARGO. #mojeargo na vlnách [podcast]. In *Spotify* [online]. [cit. 2023-03-9]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5fEg5AtMhk5VDNijddxBay>

BENEŠOVÁ, Jana. Neplecha ukončena: Až knihy dočtu, podcast ukončím. *Martinus.cz: Knižní blog* [online]. Martinus.cz, c2012-2023, 11.11. 2022 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://blog.martinus.cz/2022/11/neplecha-ukoncena>

Bradavická knihovna (box). *Databáze knih* [online]. Praha: Databaze knih, c2008 - 2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/harry-potter-doplnkove-publikace-bradavicka-knihovna-box-357604>

Co jsou podcasty? Přesně to ví jen čtvrtina Čechů na internetu. *Mediář* [online]. Praha: News Media, c2011_2023, 8. 12. 2020 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/co-jsou-podcasty-presne-to-vi-jen-ctvrtina-cechu-na-internetu/>

České Podcasty [online]. Stenice: České podcasty, c2020 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz>

Český rozhlas připravil stanici pro mladé – Rádio Wave. *IRozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023, 11. ledna 2006 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cesky-rozhlas-pripravil-stanici-pro-mlade---radio-wave_200601111318_mkopp

Češi patří v celosvětovém žebříčku k průměrným konzumentům podcastů. *Youradio Talk* [online]. Praha: Active Radio, c2020, 17. 11. 2021 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://talk.youradio.cz/magazin/clanek/cesi-patri-v-celosvetovem-zebricku-k-prumernym-konzumentum-podcastu>

DUNN, Jeff. The rise and fall of Apple's iPod, in one chart. *Insider* [online]. New York: Insider, c2023, Jul 28, 2017 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/apple-ipod-rise-fall-chart-2017-7>

HAMMERSLEY, Ben. Audible revolution. *The Guardian* [online]. Londýn: Guardian News & Media Limited, c2023, 12 Feb 2004 [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedig>

HOLUBOVÁ, Hana. Tuzemské podcasty na jednom místě nabídne nová platforma Podcasty.cz. *SBLOG* [online]. Praha: Seznam.cz, c1996–2023, 5. srpna 2021 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://blog.seznam.cz/2021/08/tuzemske-podcasty-na-jednom-miste-nabidne-nova-platforma-podcasty-cz/>

Hry ze světa Harryho Pottera. *Electronics Arts* [online]. Redwood City: Electronic Arts, c2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.ea.com/cs-cz/games/harry-potter>

Chris Lydon – The First Podcast. *Desktop Video Group: helping communities communicate* [online]. Nov 13 2017 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: https://www.dtvgroup.com/Chris_Lydon/

Karolína Zoe Meixnerová. *Databaze knih* [online]. Praha: Databazeknih.cz, c2008–2023 [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/autori/karolina-zoe-meixnerova-149125>

Knížní klub. *České podcasty* [online]. České podcasty, c2020 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/podcasty/knizni-klub>

Knížní klub. *Databazeknih.cz* [online]. Praha: Databazeknih.cz, c2008–2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/nakladatelstvi/knizni-klub-96>

KUBÍČKOVÁ, Klára. Proč potřebujeme popularizovat vědu a zaplatit ty, kteří se jí věnují. In: *Universitas: Magazín vysokých škol* [online]. Praha: Universitas, c2016–2023, 6. 12. 2020 [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <https://www.universitas.cz/tema/6326-tema-proc-potrebujeme-popularizovat-vedu-a-zaplatit-ty-kteri-se-ji-venuji>

Literární hysterie [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.literarnihysterie.cz>

Literární hysterie: Blog. *Literární hysterie* [online]. [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.literarnihysterie.cz/blog/>

Literární hysterie. *České podcasty* [online]. České podcasty, c2020 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/podcasty/milenialky-ctou>

LOCKER, Melissa. Apple's podcasts just topped 50 billion all-time downloads and streams. *Fast Company* [online]. Fast Company &, c2023, 4 Apr 2018 [cit. 2023-01-26]. Dostupné z: <https://www.fastcompany.com/40563318/apples-podcasts-just-topped-50-billion-all-time-downloads-and-streams>

MALÝ, Martin. Nechte si platit za svůj koníček. Patreon pomáhá vybudovat síť patronů. *Lupa.cz* [online]. Praha: Internet Info, c1997–2023, 25. 4. 2017 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/nechte-si-platit-za-svuj-konicek-patreon-pomaha-vybudovat-sit-patronu/>

Na potítku [online]. Hradec nad Svitavou: Na potítku, c2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://napotitku.cz/o-nas/>

Na potítku: O projektu. *Na potítku* [online]. Hradec nad Svitavou: Na potítku, c2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://napotitku.cz/oprojektu/>

Nejčtenější knihy. *Československá bibliografická databáze* [online]. c2009–2023 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://www.cbdb.cz/zebricek-nejctenejsi-knihy>

Neplecha ukončena. *České podcasty* [online]. České podcasty, c2020 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/podcasty/neplecha-ukoncena>

O Herohero. *Herohero* [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://help.herohero.co/cs/guide/start.html#proc-nema-herohero-lajky>

O LinkedIn. *LinkedIn* [online]. Kalifornie: LinkedIn Corporation, c2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://about.linkedin.com/cs-cz?trk=homepage-basic_directory_aboutUrl&lr=1

O pořadu Ex libris. *Český rozhlas Plus* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/ex-libris-6482946/o-poradu>

O pořadu Knížky Plus. *Český rozhlas Plus* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/knizky-plus-6483092/o-poradu>

O společnosti Euromedia. *Euromedia* [online]. Praha: Euromedia, c2017–2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.euromedia.cz/o-nakladatelstvi/>

PAVLOVSKÝ, Jakub. Audioknihy mohou být cestou ke čtenářství, říká autor průvode jejich světem Lukáš Vavrečka. Záložka [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 22. 6. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujrozhlas.cz/zalozka/audioknihy-mohou-byt-cestou-ke-ctenarstvi-rika-autor-pruvodce-jejich-svetem-lukas-vavrecka>

PAVLOVSKÝ, Jakub. Zamilovala jsem se do Karla Havlíčka Borovského, říká popularizátorka Karolína Meixnerová. Záložka [podcast]. In *Český rozhlas* [online]. 13. 7. 2022. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.mujrozhlas.cz/zalozka/zamilovala-jsem-se-do-karla-havlicka-borovskeho-rika-popularizatorka-karolina-meixnerova>

PLUNKETT, John. Gervais podcast in the record books. *The Guardian* [online]. 6 Feb 2006 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/media/2006/feb/06/radio.newmedia>

Podcast Na potítku. *Youradio Talk: České podcasty a zprávy* [online]. Praha: Active Radio, c2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://talk.youradio.cz/porady/na-potitku>

Podcast roku [online]. Praha: Active Radio, c2023 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.podcastroku.cz>

Podcast Stats: How many podcasts are there?. *Listen Notes* [online]. San Francisco: Listen Notes, c2023 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.listennotes.com/podcast-stats/>

Podcasting v ČR: jen čtyři odvážní. *Marketing & Media* [online]. Praha: Forum Media, c2023, 31. 7. 2006 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://mam.cz/zpravy/media/2006-07/podcasting-v-cr-jen-ctyri-odvazni/>

Podcasty. *Český rozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://portal.rozhlas.cz/podcasty/porady>

Poslouchejte televizi. ČT24 spouští zvukové podcasty. *Česká televize: ČT24* [online]. Praha: Česká televize, c1996–2021, 4. 4. 2018 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/2427268-poslouchejte-televizi-ct24-spusti-zvukove-podcasty>

Průvodce literární hysterií 19. století. *Databaze knih* [online]. Praha: Databaze knih, c2008–2023 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/pruvodce-literarni-hysterii-19-stoleti-498920>

QUIRK, Vanessa. Guide to Podcasting. *Columbia Journalism Review: The voice of journalism* [online]. New York: Columbia Journalism Review, c2023, December 7, 2015 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: https://www.cjr.org/tow_center_reports/guide_to_podcasting.php

Radio Wave. *Radio Wave* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/o-stanici-5675004>

ROHLÍKOVÁ, Lucie a Jana VEJVODOVÁ. Popularizace vědy. In: *Bav se vědou* [online]. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/29423/1/Popularizace%20vedy.pdf>

ROWLING, J. K. The Marauder's Map. *Wizarding World* [online]. Londýn: Wizarding world digital, c2023, Aug 10th 2015 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.wizardingworld.com/writing-by-jk-rowling/the-marauders-map>

Rozhovor s Karolínou Skácelovou: „Upřímně jsem všude hrdě prohlašovala, že literární ambice vůbec nemám. Stát se autorkou čehokoli nebylo v plánu.“. *Čteme české autory* [online]. 24. února 2022 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.ctemeceskeautory.cz/2022/02/rozhovor-s-autorkou-karolinou-skacelovou-penny-and-books.html>

SMITH, Aaron. Americans and their gadgets. *Pew Research Center*[online]. Washington D.C.: Pew Research Center, c2023, 14 October 2010 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/internet/2010/10/14/americans-and-their-gadgets/>

Tajemství čokoládových žabek. *Potterzone: Místo nejen pro modly* [online]. Služin: Potterfan, c2018–2020, 13.4.2020 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <http://potterzone.cz/tajemstvi-cokoladovych-zabek/>

TRŽIL, Dan. Jak se bude vyvíjet česká podcastová scéna v roce 2020?. *České podcasty* [online]. České podcasty, c2020, 7. 2. 2020 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/blog/jak-se-bude-vyvijet-ceska-podcastova-scena-v-roce-2020>

TRŽIL, Dan. Podcastům se v pandemii nedařilo tak, jak by se dalo čekat. Přesto jsou na vzestupu. *Forbes: Podcast Byznys*[online]. Praha: MediaRey, SE, c2023, 1. 2. 2021 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://forbes.cz/podcastum-se-v-pandemii-nedarilo-tak-jak-by-se-dalo-cekat-presto-jsou-na-vzestupu/>

TWIST, Jo. Podcasting cries out for content. *BBC News* [online]. Londýn: BBC, c2023, 3 October 2005 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/technology/4269484.stm>

Ústní zkouška z českého jazyka a literatury. *Nová maturita* [online]. Praha: Cermat, c2010 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20180313185339/http://www.novamaturita.cz/ustni-zkouska-z-ceskeho-jazyka-a-literatury-1404033210.html?sub=studenti>

VACKOVÁ, Barbora. Média veřejné služby (ČT, ČRo, ČTK). *Revue pro média: Časopis pro kritickou reflexi médií* [online]. Brno: Spolek přátel pro vydávání časopisu HOST, c2001–2005 [cit. 2022-12-13]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/media_verejne_sluzby.htm

Veřejnoprávní vysílání. *Ministerstvo kultury České republiky* [online]. [cit. 2022-12-13]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/verejnopravni-vysilani-cs-489>

VESELOVSKÝ, Martin. Potterholička: Jsem z generace, která s Potterem vyrůstala. Nejraději mám Zmijozel. In *DVTV* [online]. 1. 1. 2022. [2023-2-9]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/potterholicka-jsem-z-generace-ktera-s-potterem-vyrustala-nejr~a72c92ce6a5e11ecbc3f0cc47ab5f122/>

VODÁKOVÁ, Tereza. Student chce lidi motivovat, aby víc četli. Fotí se proto s knihami na neobvyklých místech. *Aktuálně.cz* [online]. Praha: Economia, c1999–2023, 1. 2. 2018 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/uz-jste-zkouseli-cist-v-popelnici-originalni-projekt-books-c/r~ee798c4e051e11e8b04c0cc47ab5f122/>

Vojtěch Otevřel: „Mladí utrácení přes HeroHero úplně bláznivě“. *Mediář* [online]. Praha: News Media, c2011–2023, 20. 07. 2021 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/mladi-utraceji-pres-herohero-uplne-blaznive/>

VÝBORNÁ, Lucie. Karolína Zoe Meixnerová: Chtěla jsem dokázat, že na sítích se dá dělat vzdělávací sranda [interview]. In *Český rozhlas* [online]. 17. 3. 2022. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/video-s-bozenou-nemcovou-zborilo-instagram-chtela-jsem-dokazat-ze-na-sitich-se-8704332>

Wizarding World [online]. Londýn: Wizarding World Digital, c2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.wizardingworld.com>

Youradio Talk [online]. Praha: Active Radio, c2021 [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://talk.youradio.cz>

Záložka: O pořadu Záložka. *Radio Wave* [online]. Praha: Český rozhlas, c1997–2023 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/zalozka-8691525/o-poradu>

ZANDL, Patrick. Podcast – revoluce v internetovém vysílání. *Lupa.cz* [online]. Praha: Internet Info, c1997–2022, 15. 3. 2005 [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/podcast-revoluce-v-internetovem-vysilani>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Podcast *Neplecha ukončena*, rozhovor s Bárou Novákovou

Příloha B: Podcast *Záložka*, rozhovor s Jakubem Pavlovským

Příloha C: Podcast *Knižní klub*, rozhovor s Radkem Blažkem

Příloha D: Podcast *Na potítku*, rozhovor s Davidem Jirsou

Příloha E: Podcast *Literární hysterie*, rozhovor s Karolínou Zoe Meixnerovou

PŘÍLOHA A: Podcast *Neplecha ukončena*, rozhovor s Bárou Novákovou

Přestavíte se mi? Kdo jste? Jaké je Vaše vzdělání a zaměstnání? Jaký je Váš vztah k literatuře?²⁸⁷

Jmenuji se Bára Nováková, je mi 31 a pocházím z Brna. Vystudovala jsem střední knihovnickou školu (obor knihovnictví) a mám bakalářský titul z klasické archeologie. Během vysoké jsem zhruba pět let pracovala pro Archeologický ústav AV ČR, na pracovišti zaměřeném na dobu římskou. Pak jsem dělala různé kancelářské práce v korporátu a dnes se živím podcastem.

Jak jsem psala, literaturu jsem okrajově studovala v rámci střední školy, vztah k ní mám ale obecně velmi kladný. Doma říkají, že dlouho nevěděli, jak vypadám, protože jsem měla obličej stále zabořený v knihách.

Z jakého důvodu nahráváte podcast o světě Harryho Pottera? Co Vás k tomuto nápadu přivedlo?

Na mateřské jsem každý den chodila s dcerou na procházky a když spala, byl to můj čas sama pro sebe, který jsem trávila poslechem podcastů. Vadilo mi ale, že u nás v té době vycházely samé rozhovory, seberozvojové podcasty, anebo krimi. Nic, co by v chmurném období covidových opatření zlepšovalo náladu. A tak jsem se vrátila k tomu, co mi vždycky tu náladu dokázalo zlepšit zaručeně – knížky o Harrym Potterovi a rozhodla jsem se, že právě podcast věnovaný těmhle knihám bude ideální rozptýlení při mateřské.

Podcast vytváříte celý sama, nebo se na něm podílí ještě někdo? Pokud ano, jak?

Všechno od začátku do konce si dělám sama, jediná pomoc, které občas využívám, je hlídání dcery ze strany rodiny, když potřebuji někam jet.

Jak byste charakterizovala Váš podcast a jeho celkový formát? Co je jeho cílem?

Řekla bych, že je to velmi důkladný rozbor přelomového díla mého mládí, jehož cílem je ukázat, že i dětská literatura je komplexní a že je úplně v pořádku číst cokoli a kdykoli. Zároveň je pro mě ale *Harry Potter* jen berlička, pomocí které často sklouzávám i do jiných témat. Snažím se do podcastu zkrátka dávat informace, které mě baví a zajímají.

Kdo je cílovou skupinou Vašeho podcastu? Jakými prostředky nebo jakým stylem se cílení na tuto konkrétní skupinu projevuje?

Podcast jsem netvořila s žádnou představou, šla jsem do toho tak nějak naslepo, aniž bych na někoho cílila. Nicméně tím, že jsem sama dospělá žena s dítětem, přirozeně v podcastu řeším věci i z tohoto úhlu pohledu.

²⁸⁷ Rozhovor byl pořízen 3. února 2023 písemnou formou. V rozhovoru byly posléze opraveny případné gramatické, stylistické a typografické chyby a nedostatky.

Řeším, jak mohla teta Petunie zvládat, že má najednou dvě roční děti místo jednoho, jak je možné, že roční Harry spal v klidu celou noc na prahu domu a neodešel olizovat patník a tak. Tím se mi, byť nevědomky, nějaká cílová skupina vytvořila.

Jaké skupiny posluchačů Váš podcast reálně poslouchají? Shoduje se tato skupina s Vaší cílovou skupinou? Pokud ne, víte, proč tomu tak je?

Nejvíce mých posluchačů je ve věku 20–35 let, převažují ženy, mužů je pouze 20 %. Řekla bych, že se to shoduje s tím, co jsem očekávala. Nicméně mám i posluchače v dětském či v důchodovém věku (s oběma skupinami jsem se osobně setkala), a to mě moc těší.

Při poslechu podcastu je patrné, že jste s posluchači v kontaktu (například zmiňování updatů z předchozích epizod). Usuzuji tedy správně, že interakce s posluchači je ve Vašem případě poměrně výrazná? Berete v potaz jejich návrhy a připomínky, například i ty, které se netýkají již zmíněných updatů?

Ano, kontaktu s posluchači mám hodně, zpětnou vazbu i diskuzi vítám a každému odpovídám. Když mi někdo napíše nějakou zajímavost nebo něco, co jsem nevěděla, v podcastu to uvádím i s tím, že to není z mé vlastní hlavy. Návrhy a připomínky беру v potaz do určité míry. Co se týče kritiky, je příkladem to, jak často a jestli vůbec je vhodné používat sprostá slova. To je trochu dvousečné. Pokud mi jeden dva lidé napíší, že se jim třeba ta sprostá slova nelíbí, neberu to úplně v potaz, jelikož mám zpětnou vazbu od dalších třeba deseti lidí, že se jim to líbí. Tím chci říct, že kritiku a připomínky беру, ale vždy se rozmyslím, zda je to něco, co mohu ovlivnit tak, aby byli spokojeni všichni. Třeba s těmi sprostými slovy jsem to nakonec vyřešila tak, že na Spotify se krotím víc a na bonusovém kanále mluvím tak, jak mi ústa narostla, protože tam počítám s tím, že mě odebírají lidé, kterým to nevadí.

Jak vypadá Vaše příprava na jednotlivé epizody? Jaké zdroje v podcastu využíváte? Na téma *Harry Potter* vzniká velké množství potencionálních zdrojů, dá se nějaký považovat za relevantní? Co pro Vás relevantní zdroj vlastně znamená?

Podklady si píšu ručně do sešitu, v mém případě poměrně podrobně. Ručně proto, že mám pocit, že když čtu strojově psaný text, znám jako stroj i já. V ručním přepisu znám, troufnu si tvrdit přirozeněji. Tím, jak velké množství informací se snažím v každé epizodě předat pro mě není možná varianta, že bych mluvila z patra.

Zdroje si dělím na primární, sekundární a terciární (tak jak mě to naučili na střední škole). Mezi primární řadím vše, co napsala JKR, tedy takzvaný kánon – 7 knih o HP a tzv. *Bradavickou knihovnu*. Do sekundární patří texty JKR, které vznikly k nějakému přidruženému projektu – *Pottermore*, počítačové hry, kartičky k čokoládovým žabkám atd. Jako terciární zdroje pak vnímám věci, které nepsala sama autorka, ale patří do světa HP – *Prokleté dítě*, filmové detaily, některé hry atd. Pokud čerpám z terciárního zdroje, což se stává málo, vždy to uvádím.

Nejčastěji tedy využívám samotné knihy a fanouškovské encyklopedie typu <https://harrypotter.fandom.com> nebo <https://www.hp-lexicon.org/>. Pak taky archivované stránky JKR a *Pottermore*.

Posledním zdrojem, ke kterému se často uchyluji jsou různé bakalářské či diplomové práce, ať už od nás nebo ze světa. Tam si ověřuji a zjišťuji hlavně informace o překladech či původu jednotlivých slov a tak.

Nezastírám taky, že u obecných informací (netýkajících se HP) dost často čerpám částečně nebo úplně z Wikipedie. Na střední i vysoké jsme do ní v rámci předmětů přispívali a myslím, že dnes už předsudek, že to není plnohodnotný zdroj určitě neplatí. Jen je dobré koukat do zdrojů a pátrat případně dál sám.

Jednou z částí Vašeho podcastu je i aktivní instagramový profil, který podcast propaguje a dochází zde k diskuzím nad jednotlivými epizodami. Jsou pro Vás sociální sítě přínosné? Byl by podle Vás podcast stejně úspěšný i bez nich?

Myslím, že založit k podcastu i profil na Instagramu byl nejlepší nápad co jsem měla. Podcasty trochu trpí tím, že jejich autor nejenže nedostává zaplacení, ale jeho posluchači mají jen velmi omezené možnosti, kde mu zanechat zpětnou vazbu. A proto je ideální vytvořit jim nějaký prostor, kde se mohou potkávat.

Pro mě jsou právě tyhle konverzace a zpětná vazba z Instagramu hnacím motorem, který mi pomáhá podcast ucelovat. Zároveň se domnívám, že kdybych nezaložila i Instagram, podcast by určitě takhle úspěšný nebyl. Měla jsem velmi nevýhodnou startovací pozici – osobní Instagram ani nemám, takže jsem měla doslova 0 lidí, kteří si mohli to, co jsem vytvořila pustit. A právě díky instagramové “šeptandě” se postupně to, že něco takového vzniklo a že to není úplně špatný začalo šířit.

Přehodnotila jste něco po dobu nahrávání podcastu? Koukáte na něco jinak než na jeho začátku?

Není to úplně přehodnocení, spíš takhle zpětně trochu lituji toho, že jsem poslechla internetové rady ohledně toho, jak začít s podcastem. Všude jsem četla, že nemá smysl přípravu přehánět, že má hlavně člověk začít, skočit do vody po nohách a ono se to časem vyvrbí. Že první epizoda nemusí být perfektní.

Obvykle je tohle velmi dobrá rada, se kterou souhlasím, ale ne v případě, že plánujete dělat podcast, jehož epizody na sebe navazují, a který budou lidé poslouchat striktně od první epizody.

Moje první epizoda totiž nemá úplně dobrý zvuk (protože jsem nevěděla co dělám. Co to znamená, když mikrofon vazbí jsem zjistila asi po roce a půl tvorby podcastu). Tohle je pro spoustu audio fajnšmekrů rozhodující a další epizodu si už pak nepustí.

Máte vyzpozorováno, co je pro posluchače atraktivní? *Neplecha ukončena* má dva základní typy epizod – epizody o jednotlivých kapitolách a epizody o různých problematikách světa Harryho Pottera. Jaký typ epizod je u posluchačů úspěšnější? Máte od posluchačů nějakou zpětnou vazbu?

Vůbec si to netroufnu hodnotit. Většinou mi chodí zpětná vazba, že to rozdělení je ideální, že příliš mnoho epizod o kapitolách za sebou by bylo nudných, ale že bonusové stačí takhle jednou za čas. Myslím, že spousta posluchačů se těší hlavně na své oblíbené momenty z knih a na to, co o nich budu říkat. Mám to tak i já sama, jsou kapitoly, kterých se nemohu dočkat i takové, které bych nejradyji přeskočila.

Minulý rok jste se v anketě *Podcast roku* umístila v kategorii *Autorský podcast* na devátém místě. Pomohla tato anketa Vašemu podcastu? Projevil se tento úspěch na číslu poslechovatosti? Jak vlastně anketu *Podcast roku* hodnotíte?

Nemám pocit, že by mi takové umístění v podcastu roku nějak pomohlo, na číslech jsem rozdíl nezaznamenala. Myslím, že nějakého většího zviditelnění se dostane spíše podcastu, který celou anketu vyhraje.

Podcast roku je anketa, která vychází z hlasů diváků, takže mě pochopitelně zajímá, jak se umístím. Je to pro mě super zpětná vazba. Z tohoto důvodu, a taky proto, že nechci posluchače otravovat, anketu u posluchačů nezmiňuji. Chci vědět, jak lidé hlasují bez ovlivnění. Tudíž s nějakým vysokým umístěním nepočítám a jsem s tím OK. Není to pro mě podstatné.

Nakonec bych Vás ráda poprosila o čísla poslechovatosti podcastu v čase, alespoň přibližná, pokud byste s tím neměla problém.

Momentálně mám 4,2 milionu poslechnů a zhruba 27 000 pravidelných posluchačů. První epizodu slyšelo 120 000 lidí, druhou 65 000 – pak už ta čísla klesají pomaleji.

Po prvním týdnu, co podcast začal vycházet jsem měla 567 přehrání, po půl roce 31 000, doposud největší peak byl těsně před prvním výročím (poté co jsem byla v DVTV), to jsem měla 167 555 poslechnů za týden. V tomto (druhém roce) se už celkem růst ustálil a pohybuji se kolem 150 000 poslechnů týdně.

PŘÍLOHA B: Podcast *Záložka*, rozhovor s Jakubem Pavlovským

Představíte se mi? Kdo jste? Jaké je Vaše vzdělání a zaměstnání? Jaký je Váš vztah k literatuře?²⁸⁸

Jmenuji se Jakub Pavlovský, jsem literární publicista, propagátor čtení a učitel na střední škole. Vystudoval jsem Fakultu sociálních věd UK a Pedagogickou fakultu UK. Můj vztah k literatuře je vřelý, nicméně veřejně to začalo založením mého instagramového profilu *@bookscalling* v roce 2014. Od té doby mluvím a píšu o knihách kudy chodím. Kromě toho pořádám book cluby, tedy literární večery se spisovateli a jejich čtenáři.

Jak jste se k nahrávání podcastu/pořadu *Záložka* dostal? Byl to Váš nápad, nebo jste byl Českým rozhlasem osloven o spolupráci? Co Vás k tomuto nápadu přivedlo, nebo proč jste o nabídce ČRo vůbec přemýšlel a následně jí přijal?

Po téměř 11 letech na Radiu Wave skončil podcast *Liberatura*, tedy jediný podcast o knihách na této stanici. Jsem rád, že vedení chtělo dávat knihám i nadále prostor, proto se rozhodli, že vytvoří nový podcast. A také jsem rád, že oslovili i mě. Mít vlastní rozhlasový pořad o literatuře byl můj plán, už na žurnalistice jsem o tom uvažoval a říkal si, jaké by to bylo. Takže jsem opravdu potěšen, že to nakonec vyšlo právě na Radiu Wave.

Kolik lidí se na podcastu *Záložka* podílí? Jakou roli má každý člen týmu?

Možná vás to překvapí, ale v „týmu“ *Záložka* jsem pouze já jakožto moderátor a tvůrce a pak už jen můj dramaturg, který je zkušeným rozhlasovým pracovníkem a který dohlíží na obsah podcastu a sleduje jeho směřování. Není to tak, že by mi říkal, koho si mám zavát nebo o čem mám mluvit, spíš jen hlídá pestrost témat a nakladatelství, dává mi tipy, koho pozvat, dává mi zpětnou vazbu po každém dílu. Jeho prací je tedy sledovat, co se v *Záložce* děje, ale poslední slovo mám já.

Jak byste charakterizoval Váš podcast a jeho formát? Co je jeho cílem?

Záložka je podcast o knihách, literatuře, čtenářích i čtenářství. Jednotlivé díly mají přibližně 30 minut, nejčastěji se v nich bavím s českými spisovateli a spisovatelkami, občas i s dalšími lidmi z knižního světa, řešíme konkrétní knižní tituly. Cílem je přiblížit posluchačům nové původně české i překladové knihy, které by neměly uniknout jejich pozornosti.

Kdo je cílovou skupinou podcastu *Záložka*? Jakými prostředky nebo jakým stylem se cílení na tuto konkrétní skupinu projevuje?

Cílová skupina je v první řadě dána tím, kdo poslouchá Radio Wave, vzhledem k tomu, že jde o podcast této stanice. Jsou to proto mladí a mladě smýšlející posluchači, nedokážu ale přesně specifikovat věkovou hranici, protože si myslím, že ani neexistuje. Ve druhé řadě jsou

²⁸⁸ Rozhovor byl pořízen 12. února 2023 písemnou formou. V rozhovoru byly posléze opraveny případné gramatické, stylistické a typografické chyby a nedostatky.

posluchači lidé, kteří se zajímají o knihy, literární dění, případně je zajímají konkrétní spisovatelé a spisovatelky, kvůli kterým si pouštějí jednotlivé díly.

Jaké skupiny posluchačů Váš podcast reálně poslouchají? Shoduje se tato skupina s Vaší cílovou skupinou? Pokud ne, víte, proč tomu tak je?

Podle dostupných dat a informací, které mám, ano.

Váš podcast vzniká pro Český rozhlas, co vše je ve Vaší kompetenci a co naopak nemůžete ovlivnit? Co musíte a co naopak nemusíte konzultovat? Jak tato konzultace vypadá a s kým jí vedete?

Já jsem moderátor, ale zároveň i dramaturg (vedle mého kolegy), rozhovory si stříhám, vytvářím k nim články na web Radia Wave, občas i fotím hosty, pokud nejsou kolegové k dispozici. V podstatě si můžu pozvat kohokoliv, ale stejně jako další moderátoři, musím i já respektovat některé zásady, například v době voleb si nesmíme zvat nikoho, kdo kandiduje (kamkoliv). Naopak bychom měli zvat lidi z různých oblastí, aby naše nabídky byla pestrá. Samozřejmě nesmíme být vulgární, doporučovat konkrétní značky, ale ani je hanit — to spadá do pravidel veřejnoprávního média. Pokud mám jakékoliv nejasnosti, řeším je se svým dramaturgem.

Záložka nemá své vlastní sociální síť, je to z nějakého konkrétního důvodu? Nepomohly by například většímu zviditelnění podcastu? Jak vypadá propagace podcastu?

Ano, to je dobrý postřeh. Vlastní síť zřejmě bude mít, možná si je nadělíme k prvnímu roku podcastu. Dosud však informace o *Záložce* sdílím na svém profilu (@bookscalling), dále využíváme instagramový a facebookový profil Radia Wave. A také z některých rozhovorů připravují kolegové na iRozhlas.cz vlastní texty, které se tak dostanou k jinému publiku. Cílem je také víc jezdit před živé publikum na vhodné festivaly (loni Svět knihy, LFŠ Uherské Hradiště).

Pracujete nějak s Vašimi posluchači? Berete v potaz jejich návrhy či připomínky? Zařazujete například témata nebo hosty na přání? Jak s Vámi mohou v případě potřeby posluchači komunikovat?

Pokud se ke mně jejich návrhy a připomínky dostanou, snažím se je brát v potaz. Občas se posluchačům, respektive svým sledujícím, ptám na to, co by se chtěli zeptat mého příštího hosta. Kdokoliv bude mít přání, může mi ho napsat na Instagramu nebo přes oficiální e-mail Radia Wave. Jsem dostupný.

Jak vypadá Vaše příprava na jednotlivé epizody? Jaké zdroje pro podcast využíváte? Jsou to zdroje relevantní? Co pro Vás relevantní zdroj vlastně znamená?

Připravuji se zejména tak, že si přečtu knihu, jejíhož autora si zvu. Takže jde o zdroj naprosto relevantní. Dále si dohledávám recenze a jiné rozhovory. Nenapadá mě, jak jinak bych se měl

ještě připravovat. Nejlepší je opravdu si přečíst knihu a rozhovor založit na přečteném a také na osobnosti hosta.

Záložka bude na konci února slavit první rok, přehodnotil jste za tu dobu něco? Koukáte na něco jinak než na začátku? Daří se plnit cíl, pro který podcast vznikl?

První díl jsme vypustili ve středu 9. března 2022. Určitě jsem se mnoho naučil, vím, co lidé rádi poslouchají a co je zase tolik neláká. Například vím, že rozhovory z literárního provozu (literární festivaly) jsou mnohem méně poslouchané než rozhovory se spisovateli, kterým se snažím věnovat co nejvíce. Rovněž pravidelně chodím ke hlasové koučce, kterou máme v Radiu Wave a se kterou procházíme jednotlivé díly a říkáme si, co bylo dobré a co by bylo lepší dělat lépe. Myslím si, že cíl se daří plnit.

Nakonec, pokud by s tím neměl být problém, bych Vás ráda poprosila o čísla poslechovosti podcastu v čase, alespoň přibližná.

Každý díl má vždy vyšší stovky poslechnů.

PŘÍLOHA C: Podcast *Knižní klub*, rozhovor s Radkem Blažkem

Představíte se mi? Kdo jste? Jaké je Vaše vzdělání a zaměstnání? Jaký je Váš vztah k literatuře?²⁸⁹

Vystudoval jsem žurnalistiku na Univerzitě Karlově, ale ještě během studií jsem začal externě pracovat pro nakladatelství Euromedia. Tehdejší marketingový ředitel našel můj knižní blog a nadchl ho natolik, že si mě pozval na pohovor a hned na místě jsme si plácli. Po dokončení vysoké školy jsem plynule přešel na plný úvazek. Moje pracovní náplň se během let dost měnila, ale teď od února jsem nově social media director pro celý knižní koncern Euromedia Luxor. Knihy miluji od dětství, hltal jsem jednu za druhou ještě, než jsem začal chodit do první třídy.

Jak jste se k nahrávání podcastu/pořadu *Knižní klub* dostal? Byl to Váš nápad, nebo jste byl Knižním klubem osloven ke spolupráci? Co Vás k tomuto nápadu přivedlo, nebo proč jste o nabídce Knižního klubu vůbec přemýšlel a následně jí přijal?

Je to celé můj projekt, který jsem si sám prosadil u kolegyně z Knižního klubu, a který mám sám celý pod palcem. V roce 2019 postupně začínaly vznikat první specializované podcasty a já si v tu chvíli řekl, že je škoda, že nikdo netočí podcast o knihách. Samozřejmě tehdy byly takové ty intelektuálnější pořady například od Českého rozhlasu nebo od odborníků, ale mainstreamový podcast o literatuře pro běžného čtenáře tady chyběl. A vzhledem k tomu, že o knihách vím hodně a že jsem díky studiu žurnalistiky měl jakési základní povědomí o tom, jak mluvit, co je k natáčení podcastu potřeba atd., tak jsem se do toho pustil. Zpočátku to bylo experimentálnější, ale hned po prvních asi pěti sedmi epizodách se to ustálilo a začali jsme zjišťovat, co posluchače baví nejvíc.

Kolik lidí se na podcastu *Knižní klub* podílí? Jakou roli má každý člen týmu?

Celé to mám pod palcem já – plánuji obsahy epizod, zvu hosty a přemýšlím o koncepci. Mou nejčastější hostkou je kolegyně Karolína Skácelová neboli Penny And Books, která účinkuje minimálně jednou ob epizodu, někdy i častěji. Karolína umí skvěle mluvit, takže nikdy nevznikají hluchá místa, má neskutečný přehled o knihách, a navíc už spolupracujeme řadu let, takže jsme sehraní. Se zázemím a propagací pomáhají kolegyně z Knižního klubu Pavlína Ježková a Jana Beranová, které např. umisťují odkazy na podcast do newsletterů, na web Knižního klubu atd. Ale nejdůležitější je, že mi důvěřují.

Jak byste charakterizoval Váš podcast a jeho formát? Co je jeho cílem?

Je to podcast o knihách s lidmi, kteří knihy milují. Poměrně krátké epizody (myslím že nejdelší epizoda měla kolem 45 minut), svižné tempo, odlehčený styl. Chceme podcastem oslovit

²⁸⁹ Rozhovor byl pořízen 10. února 2022 písemnou formou. V rozhovoru byly posléze opraveny případné gramatické, stylistické a typografické chyby a nedostatky.

zejména čtenáře mainstreamové knižní produkce. Cílem je představit nejprodávanější knihy, nové knižní trendy, ale i nahlédnout do zákulisí literárního provozu či nabídnout rozhovory s autory či osobnostmi knižního světa. A v neposlední řadě pobavit. Když vybíráme vhodné tituly, mají přednost knihy z nakladatelství Euromedia, protože ty známe nejvíce a my chceme mluvit zejména o tom, co jsme sami četli, nebo o čem víme něco ze zákulisí.

Kdo je cílovou skupinou podcastu *Knižní klub*? Jakými prostředky nebo jakým stylem se cílení na tuto konkrétní skupinu projevuje?

Mainstreamoví čtenáři nejoblíbenějších žánrů – thrillery, detektivky, romantika, historické romány, young adult. Snažíme se vyvarovat odborných výrazů, jednoduše se pokoušíme knihu představit a vypíchnout, proč nás oslovil a proč by se mohla líbit i posluchačům. Přizpůsobujeme tomu i odlehčený tón s vystříženými scénami nebo vtipnými přeroky. A v neposlední řadě už jenom to, že jde o podcast Knižního klubu, který má určitou cílovou skupinu právě konzumentů mainstreamové knižní produkce.

Jaké skupiny posluchačů Váš podcast reálně poslouchají? Shoduje se tato skupina s Vaší cílovou skupinou? Pokud ne, víte, proč tomu tak je?

Drtivou většinu našich posluchačů tvoří ženy, nejčastěji ve věku 28–34 let, druhou největší skupinou to pak je kategorie 35–44 let. Přesně pro tyto skupiny je náš podcast koncipovaný. Ženy v tomto věku nejvíce čtou a nejvíce kupují knihy. Mladší čtenáři a čtenářky podcasty ještě tolik neposlouchají.

Váš podcast vzniká pro nakladatelství Knižní klub, co vše je ve Vaší kompetenci a co naopak nemůžete ovlivnit? Co musíte a co naopak nemusíte konzultovat? Jak tato konzultace vypadá a s kým jí vedete?

Jak už jsem zmiňoval, je to vlastně můj srdcový projekt a mám to štěstí, že mi kolegyně z Knižního klubu daly svou naprostou důvěru, takže výběr témat, hostů i koncepce epizod je zcela na mě. Spíš, než by se ony snažily mi nějaké téma vnutit, se naopak já snažím jim vyjít vstříc a plánovat epizody podcastu i s ohledem na to, co se v Knižním klubu nebo nakladatelství Euromedia bude vydávat a dít. Myslím, že jsem v tomhle ohledu vcelku rozumný, chci, aby byl výběr témat co nejpestřejší.

Podcast nemá své vlastní sociální síť, ale je zahrnován do sociálních sítí nakladatelství, z jakého důvodu? Je podle Vás tento systém pro podcast ideální? Nepomohly by vlastní sociální síť podcastu například lepší propagaci?

Vlastní sociální síť podcast *Knižní klub* nemá z toho důvodu, že je to zbytečné. Když vydáváte epizodu jednou za 14 dní, zbytek času by se na nich nic moc nedělo. Navíc si nedělám iluze – v dnešní době už je poměrně těžké vybudovat silné sociální síť od píky, takže pokud bychom nespali velké peníze do propagace, měli bychom tam maximálně stovky sledujících.

Považujeme za lepší zákulisí podcastu sdílet přímo s bezmála třiceti tisíci sledujícími Knižního klubu a případně s našimi vlastními na osobních profilech.

Pracujete nějak s Vašimi posluchači? Berete v potaz jejich návrhy či připomínky? Zařazujete například témata nebo hosty na přání? Jak s Vámi mohou v případě potřeby posluchači komunikovat?

Zatím s nimi nepracujeme tolik, kolik bychom mohli, ale sem tam nám někdo napíše tip na nějaké téma nebo speciální epizodu. Pokud nás ten nápad baví, vůbec se mu nebráníme, tyhle odpočinkové epizody máme rádi my i posluchači. Častěji to ale napadne mě nebo Karolínu. Pokud by někdo měl nápady, může nám napsat na Instagram Knižního klubu nebo přímo Karolíně nebo mně na naše Instagramové profily, které jsou u každé epizody uvedené a také jsme označeni na promo fotkách k podcastu.

Jak vypadá Vaše příprava na jednotlivé epizody? Jaké zdroje pro podcast využíváte? Jsou to zdroje relevantní? Co pro Vás relevantní zdroj vlastně znamená?

Příprava se liší epizodu od epizody. Když dělám rozhovor s autorem, minimálně si přečtu knihu, ale snažím se načíst i nějaké rozhovory, které už poskytl jiným médiím. Pokud jde o epizody na nějaké téma, tak si připravuji okruhy otázek podle toho, co zajímá mě, i podle toho, co by mohlo zajímat posluchače. Když točíme představování knižních novinek s Karolínou, málokdy máme přečtené všechno, ale u knih, které jsme nečetli, se snažíme nastudovat anotace, ohlasy ze zahraničí a nějaké drby ze zákulisí, případně poznámky od kolegů z redakce. A pak máme tzv. "autentické" epizody, kdy se s Karolínou připravíme každý sám za sebe a navzájem to spolu nekonzultujeme, aby to bylo autentické – např. naše žebříčky nejlepších knih. Naši posluchači milují, když se hádáme. 😊

Podcast funguje již několik let a vy se na něm podílíte od samého začátku, přehodnotil jste za tu dobu něco? Koukáte na něco jinak než na začátku? Daří se plnit cíle, pro které podcast vznikl?

Dřív jsem víc stříhal, teď se snažím nechávat epizody v co nejsyrovějším formátu. Nejde mi už tolik o dokonalost bez přerůků a perfektní zvuk, jako spíš o autenticitu a zábavnost. Jedním z cílů je podporovat knihy z našeho nakladatelství a v tomhle jsme už několikrát výrazně pomohli – např. rozhovory s Kristýnou Trpkovou či Kateřinou Surmanovou přispěly k povědomí o jejich knihách a podpořily prodeje.

Nakonec, pokud by s tím neměl být problém, bych Vás ráda poprosila o čísla poslechovosti podcastu v čase, alespoň přibližná.

Čísla vám neřeknu, ale je to v tisících (o desetitisících zatím bohužel jen sníme) 😊 A postupně rosteme. Od začátku jsme počet pravidelných posluchačů zhruba zdvojnásobili.

PŘÍLOHA D: Podcast *Na potítku*, rozhovor s Davidem Jirsou

Představíte se mi? Kdo jste? Jaké je Vaše vzdělání a zaměstnání? Jaký je Váš vztah k literatuře?²⁹⁰

Jmenuji se David Jirsa, pocházím z Litomyšle, ale od svých 19 let žiji v Olomouci. Zde také učím na Univerzitě Palackého. Předtím jsem dva roky učil v čínském Tianjinu na Foreign Studies University. Pokud jde o vzdělání, mám bakalářský titul z bohemistiky a žurnalistiky, magisterský z bohemistiky a doktorát z teorie literatury. Rok jsem také studoval slavistiku a anglistiku v Jeně na Friedrich-Schiller Universität.

Z jakého důvodu nahráváte podcast *Na potítku*? Co Vás k tomuto nápadu přivedlo?

Upřímně už se moc nepamatuji. S kamarádem Danielem Zezulou jsme to vymysleli jednou v hospodě. On je šikovný kameraman a zvukař, já vím něco o literatuře, tak jsme se dohodli, že zkusíme společně točit vzdělávací videa.

Na webových stránkách Vašeho podcastu je zmíněno, že se na podcastu podílíte dva. Je tato informace stále aktuální? Jak vaše spolupráce funguje?

Viz předchozí otázka. Ano, kolega se stará o techniku a chod firmy, já pouze o obsah podcastu. Nově zaměstnáváme také účetní.

Jak byste charakterizoval Váš podcast a jeho formát? Co je jeho cílem?

Jedná se o videa (či nahrávky, pokud posloucháte na podcastových aplikacích), rozsahově obvykle mezi 20 a 45 minutami dlouhá. Cílem je, hádám, šíření povědomí o literatuře nějakou zábavnější formou.

Kdo je cílovou skupinou Vašeho podcastu? Jakými prostředky nebo jakým stylem se cílení na tuto konkrétní skupinu projevuje?

Původně jsme cílili hlavně na středoškoláky (maturanty), ale postupně od toho ustupujeme a zaměřujeme se spíše na skutečné zájemce o literaturu, tedy zapálené čtenáře klasické literatury.

Jaké skupiny posluchačů Váš podcast reálně poslouchají? Shoduje se tato skupina s Vaší cílovou skupinou?

Podle aplikace YouTube Studio vypadá naše publikum za posledních 365 dní následovně: 13–17 let 2,7 %; 18–24 let 52 %; 25–34 let 20 %; 35–44 let 11 %; starší než 45 let 13 %
Údaje se týkají pouze YouTube, ale předpokládám, že na Spotify je situace podobná

²⁹⁰ Rozhovor byl pořízen 15. února 2023 písemnou formou. V rozhovoru byly posléze opraveny případné gramatické, stylistické a typografické chyby a nedostatky.

Pracujete nějak se svým publikem? Berete v potaz jejich návrhy či připomínky? Zahrnujete do podcastu například témata na přání?

Příležitostně. Pokud nám někdo pošle vážně hodně peněz a má zájem o konkrétní téma, zpracuji ho. V současné době od toho ale chceme ustoupit a více to „demokratizovat“, tedy dělat ankety mezi našimi patrony či podporovateli na Herohero. Samozřejmě mi stovky lidí pod videa píšou, ať udělám knížku XYZ, ale to z pochopitelných důvodů nemůžu brát v úvahu.

Jakým způsobem, či dle jakého klíče vybíráte témata, která do svého podcastu zařazujete?

Velice náhodně a namátkově. Někdy podle přání patronů, jindy podle toho, co zrovna čtu. Někdy třeba narazím v nějakém časopise na zajímavou studii a natočím video vycházející do velké míry z ní. Je to různé. Vzhledem k tomu, že jsem učitel, snažím se svoji profesi skloubit se svým koníčkem. Např. v tomto semestru učím seminář o Sapkowského Zaklánačovi, takže o té knize natočím také video, když už jsem ji musel přečíst a napsat si poznámky.

Jak vypadá Vaše příprava na epizodu? Používáte ve Vašem podcastu relevantní zdroje? Co pro Vás relevantní zdroj vlastně je?

Ani tohle nemůžu generalizovat. Natočil jsem epizody zcela bez přípravy, ale také epizody, kterým předcházela několikadenní výzkum. Pokud jde o relevantní zdroje, přijde mi taková otázka vzhledem k mému zaměstnání poněkud nemístná.

Pro jaký účel má podcast sociální sítě? Pomáhají například jeho propagaci?

Ano, to je v případě sociálních sítí náležejících firmám jejich snad jediný účel.

Za dobu, kdy nahráváte Váš podcast, přehodnotil jste něco? Koukáte na něco jinak než na začátku?

Ano, spoustu věcí, ale taková otázka je příliš široká. Buď můžu odpovědět jednou větou, nebo několikastránkovou esejí.

Máte vyzozorováno, co na posluchače platí? Jaký typ epizody je u nich nejúspěšnější a jaký zase méně?

Nemám. Pokoušel jsem se hledat nějaký klíč k tomu, jaký typ videí bude mít úspěch, ale nic jsem nezjistil. Někdy natočím video, o kterém si myslím, že bude mít spoustu zhlédnutí, a zájem o něj je nakonec minimální. Platí to ale taky obráceně. Jediné, co jsem zjistil, je to, že čím jsou videa kratší, tím vyšší mají sledovanost. Taková informace je mi ale k ničemu, protože na pěti minutách knihu do hloubky rozebrat nelze.

Nakonec, pokud by s tím neměl být problém, bych Vás ráda poprosila o čísla poslechovosti podcastu v čase, alespoň přibližná.

Zrovna mi zlobí YT Studio a nechce mi ukázat jiná čísla než za poslední týden. Podle YouTube máme za celou existenci kanálu 5 364 584 zhlédnutí, s tím že pokud si pamatuji, v posledních letech se čísla ustálila na sto tisících za měsíc (o prázdninách méně, v období zkouškového období a maturit více). Můžete si pohrát s webem Socialblade, tam je statistik plno.

PŘÍLOHA E: Podcast *Literární hysterie*, rozhovor s Karolínou Zoe Meixnerovou

Představíte se mi? Kdo jste? Jaké je Vaše vzdělání a zaměstnání? Jaký je Váš vztah k literatuře?²⁹¹

Jmenuji se Karolína Meixnerová, vystudovala jsem bohemistiku a žurnalistiku na UK. Přes různé stáže v médiích, práci produkční v ČT a následně v Dramoxu jsem se dostala k popularizaci české literatury. Pravidelně pořádám pro veřejnost i pro školy literární přednášky a jsem aktivní na sociálních sítích.

Z jakého důvodu nahráváte podcast o literatuře? Co Vás k nápadu na *Literární hysterii* přivedlo?

První díl podcastu, který se tenkrát jmenoval *Literární disko*, vyšel v květnu roku 2019. Založily jsme ho na můj popud společně s Luckou Zelinkovou. V té době podcasty v ČR teprve začínaly a o knihách snad nebyl žádný. Lucie měla posluchače informovat o knižních novinkách a já jsem si vymyslela, že budu nahrávat díly o starší literatuře, svou rubriku jsem si pojmenovala *Literární hysterie*.

Kolik lidí se na podcastu podílí? Pokud více, jakou roli má každý člen týmu?

Dnes už pouze já.

Jak byste charakterizovala Váš podcast a jeho formát? Co je jeho cílem?

V současné době aktivně díly nepřidávám, ale v mém zájmu bylo zpřístupnit posluchačům klasická díla. Záměrně jsem si pro podcast vybírala osobnosti jako Jiří Wolker, Ladislav Fuks nebo Božena Němcová.

Kdo je cílovou skupinou Vašeho podcastu? Jakými prostředky nebo jakým stylem se cílení na tuto konkrétní skupinu projevuje?

Mou cílovou skupinou jsou především studenti středních škol před maturitou, případně vysokoškolští studenti. Můj projev je tedy uvolněný, hovorový, a ne moc odborný.

Jaké skupiny posluchačů Váš podcast reálně poslouchají? Shoduje se tato skupina s Vaší cílovou skupinou?

Jsou to většinou ženy ve věku 23 až 28 let, takže o něco starší posluchači, než bylo cílem.

²⁹¹ Rozhovor byl pořízen 18. února 2023 písemnou formou. V rozhovoru byly posléze opraveny případné gramatické, stylistické a typografické chyby a nedostatky.

Pracujete nějak se svým publikem? Jakým způsobem se svým publikem komunikujete? Berete v potaz jejich návrhy či připomínky? Zahrnujete například témata na přání?

Ano, pravidelně s posluchači komunikuji na mém Instagramu, často mohli téma dalšího dílu ovlivnit prostřednictvím hlasování.

Jakým způsobem, či dle jakého klíče vybíráte témata, která do svého podcastu zařazujete?

Věnuji se tomu, co mě samotnou baví a zajímá.

Jak vypadá Vaše příprava na epizodu? Používáte ve Vašem podcastu relevantní zdroje? Co pro Vás relevantní zdroj vlastně znamená?

Načítám si odbornou i populárně naučnou literaturu. Snažím se do podcastu vždy vyfiltrovat to nejzajímavější, abych posluchače nezahltila učebnicovými frázemi a nadbytečnými informacemi. Vždy se ve svých rešerších opírám o již vydanou literaturu.

Sociální sítě, konkrétně tedy instagramový profil Vašeho podcastu je velmi specifický. Vznikl dokonce dříve než samotný podcast. Myslím, že lze tvrdit, že Váš podcast je poslouchán na základě úspěšnosti instagramového profilu. Berete podcastový instagramový profil jako součást podcastu? Tvoří podle Vás i on „tvář“ *Literární hysterie*?

Když jsem s podcastem začínala, na Instagramu jsem měla cca 2000 sledujících, kteří můj podcast pravidelně poslouchali. Dnes mám sledujících více, ale na podcast Instagram už tolik navázaný nemám. Podcastu se již aktivně nevěnuji, je to pro mě jen okrajová činnost ke všemu ostatnímu.

Po dobu, kdy jste nahrávala Váš podcast, přehodnotila jste něco?

Mimo naučné vzdělávací epizody jsem vytvořila i podcastový fiktivní seriál *Národní opruzení*.

Máte vyzozorováno, co na posluchače platí? Jaký typ epizody je u nich nejúspěšnější a jaký zase méně?

Čím víc kontroverzní, tím lepší. Posluchače nejlépe utáhnete na sex, podivnosti nebo tajemno.

Nakonec bych Vás ráda poprosila o čísla poslechovosti podcastu v čase, alespoň přibližná, pokud byste s tím neměla problém.

V průměru mají všechny epizody podcastu cca 3500 poslechnů, nejúspěšnější epizody přes pět tisíc, nejméně úspěšné více než 2 000 poslechnů.